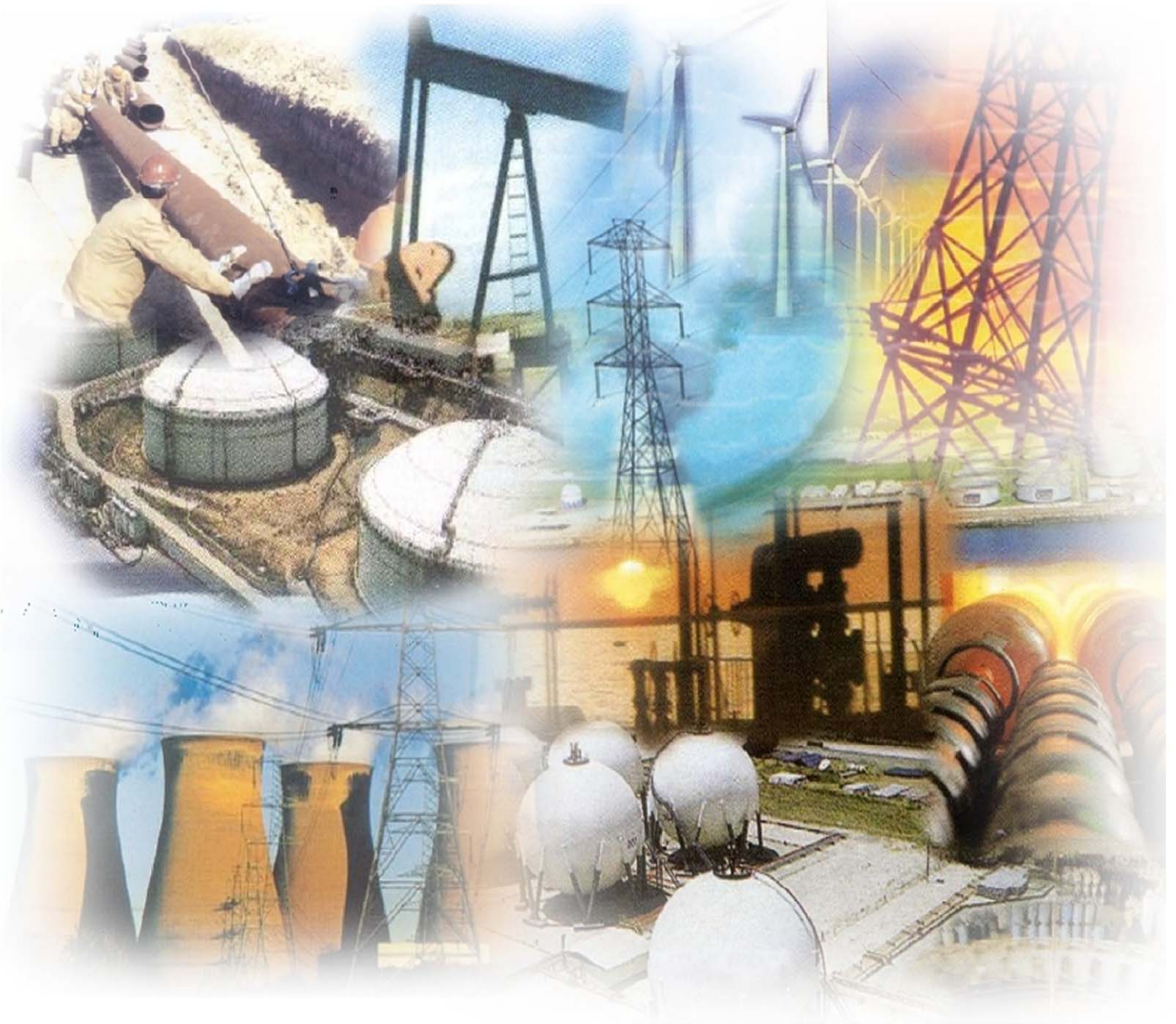

EPDK

**ENERJİ PİYASASI
DÜZENLEME KURUMU**

2009 FAALİYET RAPORU

Mayıs 2010

2009 YILI FAALİYET RAPORU

Mayıs 2010

*Kesin zaruret olmadıkça, piyasalara karışılmaz;
bunula beraber, hiçbir piyasa da başıboş değildir.*

K. Atatürk

BAŞKANIN SUNUŞU

Enerji sektörü toplumsal yaşam ve ekonomik gelişme üzerindeki doğrudan ve dolaylı etkisi sebebiyle bütün ülkelerin gündeminde önemli bir yer tutmaktadır. Bütün vatandaşları birebir ilgilendirmesi ve onlar için vazgeçilemeyecek derecede önem arz etmesi ise bu sektörün kamuoyu tarafından yakından takip edilmesine yol açmaktadır.

Kurumumuz ülkemiz için de son derece önemli olan bu sektörde, kanunlarla kendisine verilen yetki çerçevesinde görev ve sorumluluklarını başarı ile yerine getirebilmek için tüketiciler, sektör temsilcileri, sivil toplum kuruluşları ve ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları gibi enerji piyasalarında yer alan bütün paydaşlarının görüş ve önerilerini alarak enerji piyasalarının gelişimine yönelik ortak aklı egemen kılmaya çalışmaktadır. Bu çalışmaların, enerji sektörümüzün güçlenmesine ve vatandaşlarımızın refahının artmasına katkı sağlayacağına inanıyorum.

2009 yılı, 2008 yılında başlayan küresel ekonomik krizin etkilerinin piyasalarda daha yoğun hissedildiği bir yıl olarak geçmiştir. Buna rağmen, özellikle elektrik enerjisi sektöründeki yatırımlar, 2009 yılında, enerji piyasalarının serbestleştirilmesi sürecinde geçen 8 yıla karşılanamayacak ölçüde artış göstermiştir. Bu tablodan haklı gurur duyuyor ve bu gelişmenin arkasında yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik düzenlemelerimizin de olduğunu biliyoruz.

Geçtiğimiz yıl, elektrik enerjisi sektöründe özelleştirmelerin hız kazandığı bir yıl olmuştur. Bu çerçevede, 3 dağıtım bölgesinin özelleştirme işlemleri tamamlanarak özel sektöre devredilmiştir. Ayrıca 3 dağıtım bölgesinin ihalesi gerçekleştirilmiş olup, devir aşamasına gelinmiştir. Bu bağlamda, kuralları net ve öngörülebilir bir piyasa yapısı tesis edilmesinin öneminin altını çizmek isterim..

2006 yılı Ağustos ayından beri işlemekte olan elektrik piyasası, 1 Aralık 2009 tarihinde yeni bir safhaya geçmiştir. Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi ile işbirliği içerisinde Kurumumuz tarafından çıkarılan nihai Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği ile elektrik piyasasının derinleşmesinin ve genişlemesinin hukuki zeminini oluşturulmuştur. Yeni kuralların, elektrik piyasasını daha dinamik bir yapıya dönüştüreceğinden kuşku duymuyoruz.

Kurumumuz tarafından doğal gaz piyasasında 2003 yılından bugüne 53 şehir içi doğal gaz dağıtım bölgesinin ihalesi sonuçlandırılmıştır. Söz konusu 53 şehir içi dağıtım bölgesinin 51 tanesinde doğal gaz arzı sağlanmıştır. 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu öncesinde doğal gaz dağıtımını gerçekleştiren bölgeler de dahil edilecek olursa 2009 yılı sonu itibariyle doğal gaz arzı sağlanan 58 dağıtım bölgesinde 8.279.600 konut eş değeri abone sayısına ulaşılmıştır. Bu süreçte, yalnızca 2009 yılı içerisinde doğal gaz dağıtım şirketleri tarafından toplam 630.000.000 TL'lik yatırım gerçekleştirilmiştir.

Küresel krizin etkisi ile ortaya çıkan talep daralması, Petrol ve Sıvılaştırılmış Petrol Gazları piyasalarında da etkisini göstermiştir. Her iki piyasamızda 2009 yılında daralma yaşanmıştır. Ancak sektörümüzün dinamik yapısı bu süreçten mümkün olan en az etkiyle çıkılmasını sağlamıştır.

Ülkemiz gerçeklerinden birisi olan kaçak akaryakıt hususunda ise, gerek ülke çapında gerçekleştirilen denetimler, gerek ulusal marker uygulaması ve gerekse sektörün daha fazla özdenetim yoluna gitmesi ile önemli mesafeler alındığını memnuniyetle gözlemekteyiz.

2009 yılı EPDK'nın kurumsal gelişimi açısından da önemli bir yıl olmuştur. Enerji piyasası katılımcılarına daha üst düzey hizmet üretebilmek amacıyla, kurumsal kapasitemizin geliştirilmesine yönelik bir dizi çalışma başlatılmıştır. Bu kapsamda 2009 yılı içerisinde başlatılan EPDK Stratejik Plan Çalışması ile Enerji Piyasaları Otomasyon ve Bilgi Sistemi Projesi halen başarı ile yürütülmektedir.

Sonuç olarak, Kurumumuz görev ve sorumluluk alanı kapsamındaki dört piyasaya dair düzenleme ve denetleme görevlerini başarı ile yerine getirmeye yönelik çalışmalarına devam etmektedir. Çalışmalarımızın odağında, etkin ve işleyen rekabet ortamının tesisi, tüketicilerin korunması, çevresel etkilerin azaltılması, ekonominin güçlendirilmesi bulunmaktadır

2009 yılı faaliyetlerimize yönelik hazırlanan bu raporda, bir yıl boyunca gerçekleştirdiğimiz uygulamalar ve düzenlemeler ile birlikte enerji piyasalarında yaşanan gelişmeler hakkındaki bilgiler paylaşılmaktadır. Enerji piyasalarının bilgi birikimine katkı sağlayacağını düşündüğüm Kurumumuza ve dolayısıyla düzenlediğimiz Elektrik, Doğalgaz, Petrol ve LPG Piyasalarına yönelik hazırlanan 2009 yılı Faaliyet Raporunun kamuoyuna ve ilgililere yararlı olmasını dilerim.

Saygılarımla.

Hasan KÖKTAŞ
Başkan

KURUL BAŞKAN VE ÜYELERİ

Abdullah TANCAN	Zekeriya GÖKŞENLİ	Fatih DÖNMEZ	Mustafa YILMAZ	Hasan KÖKTAŞ	Celal USTAOĞLU	Sefer BAKIR	Cemil KILIÇ	Alparslan BAYRAKTAR
Üye	Üye	Üye	İkinci Başkan	Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye

İÇİNDEKİLER

I. BÖLÜM

GENEL BİLGİLER.....	1
1.ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMU.....	1
2.KURUMUN YAPISI.....	2
2.1.Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu.....	2
2.2.1.Kurulun Görev ve Yetkileri.....	3
2.2.Başkanlık.....	7
2.2.1.Başkanlığın Görev ve Yetkileri.....	7
2.3.Hizmet Birimleri.....	8
3.KURUMA İLİŞKİN BİLGİLER.....	11
3.1.Fiziksel Yapı.....	11
3.2.Teknoloji ve Bilgi Kaynakları.....	11
3.3.İnsan Kaynakları.....	13
3.3.1.Hizmet İçi Eğitim.....	15

II. BÖLÜM

FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİLER.....	17
1.YASAL DÜZENLEMELER.....	17
1.1.Elektrik Piyasasına Yönelik Yasalar Düzenlemeler.....	17
1.1.1.İkincil Mevzuat Düzenlemeleri.....	17
1.2.Doğal Gaz Piyasasına Yönelik Yasalar Düzenlemeler.....	20
1.2.1.İkincil Mevzuat Düzenlemeleri.....	20
1.3.Petrol Piyasasına Yönelik Yasalar Düzenlemeler.....	22
1.3.1.İkincil Mevzuat Düzenlemeleri.....	22
1.4.Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasasına Yönelik Yasal Düzenlemeler.....	26
1.4.1.İkincil Mevzuat Düzenlemeleri.....	26
2.LİSANSLAMA İŞLEMLERİ.....	27
2.1.Elektrik Piyasası Lisanslama Faaliyetleri.....	27
2.1.1.Lisans İşlemleri.....	27
2.1.2.İthalat ve İhracat İzinleri.....	31
2.2.Doğal Gaz Piyasası Lisanslama Faaliyetleri.....	32
2.2.1.Lisans İşlemleri.....	32
2.2.2.Sertifika İşlemleri.....	39
2.3.Petrol Piyasası Lisanslama Faaliyetleri.....	40
2.3.1.Lisans İşlemleri.....	40
2.3.2.İzin ve Uygunluk Belgesi.....	42
2.4. Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Lisanslama Faaliyetleri.....	43
3.FİYAT OLUŞUMU ve TARİFELENDİRME.....	45
3.1.Elektrik Piyasası Tarifeleri.....	45
3.1.1.Elektrik Piyasası Dağıtım ve Perakende Satış Tarifeleri.....	45
3.1.2.Elektrik Piyasası İletim Tarifesi.....	46
3.1.3.Türkiye Ortalama Elektrik Toptan Satış Fiyatı.....	46
3.1.4.Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketinin Toptan Satış Tarifesi.....	46
3.1.5.Organize Sanayi Bölgesi Tüzel Kişileri Tarafından Uygulanan Bedeller.....	47
3.1.6.Yan Hizmet Bedeli.....	47
3.1.7.Dengeleme ve Uzlaştırma Uygulamaları.....	48
3.2.Doğal Gaz Piyasası Tarifeleri.....	51
3.3.Petrol Piyasası Tarifeleri.....	53
3.4.Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasasında Fiyatlar.....	55
4.PİYASA İZLEME ve GÖZETİM.....	56
4.1.Elektrik Piyasası İzleme ve Gözetim Faaliyetleri.....	56
4.1.1.Elektrik Üretim-Tüketim Durumu.....	56
4.1.2.Piyasa Hacimleri ve Katılımcılar.....	62
4.1.3.Elektrik Piyasası Serbest Tüketici Uygulaması.....	64

4.1.4.Özelleştirme.....	66
4.2.Doğal Gaz Piyasası İzleme ve Gözetim Faaliyetleri.....	67
4.2.1.Türkiye Doğal Gaz Piyasası.....	67
4.3.Petrol Piyasası İzleme ve Gözetim Faaliyetleri.....	69
4.3.1.Türkiye Petrol Piyasası.....	69
4.3.2.Petrol Piyasası Bilgi Sistemi.....	71
4.4.Sıvılaştırılmış Petrol Gazları Piyasası İzleme ve Gözetim Faaliyetleri.....	72
4.4.1.Türkiye Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası.....	72
4.4.2.Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Bilgi Sistemi.....	73
5.DENETİM.....	74
5.1.Elektrik Piyasası Denetim Faaliyetleri.....	74
5.2.Doğal Gaz Piyasası Denetim Faaliyetleri.....	75
5.2.1.Denetim ve Soruşturmalar.....	75
5.2.2.Doğal Gaz Piyasası Hizmet Alım Sözleşmeleri.....	75
5.3.Petrol Piyasası Denetim Faaliyetleri.....	75
5.3.1.Denetim ve Soruşturmalar.....	75
5.3.2.Ulusal Marker.....	76
5.3.3.Akredite Laboratuvarlar.....	78
5.4.Sıvılaştırılmış Petrol Gazları Piyasası (LPG) Denetim Faaliyetleri.....	79
6.KAMULAŞTIRMA, KİRALAMA ve İRTİFAK HAKKI TESİSİ.....	80
7.TÜKETİCİ HAKLARININ KORUNMASI.....	82
7.1.Tüketici Bilincinin Oluşturulması ve Geliştirilmesi.....	82
7.2.Müşteri Şikayetlerinin Değerlendirilmesi.....	82
8.HUKUK İŞLERİ.....	83
8.1.Dava Takip İşlemleri.....	83
8.2.Görüş Verme.....	83
9.ULUSLARARASI İLİŞKİLER.....	84
9.1.Konferans ve Tanıtım Faaliyetleri.....	84
9.2.Çok Taraflı Kuruluşlarla İlişkiler.....	84
9.3.İkili İlişkiler.....	85
9.4.Avrupa Birliği ile İlişkiler.....	85
9.5.Avrupa Birliği Enerji Piyasası.....	86
9.5.1.Avrupa Birliği Elektrik Piyasası.....	86
9.5.2.Avrupa Birliği Doğal Gaz Piyasası.....	87
10.BASIN ve HALKLA İLİŞKİLER.....	89
10.1.Basınla İlgili Faaliyetler.....	89
10.2.Sektör Toplantıları.....	89
10.3.Bilgi Edinme.....	91

III. BÖLÜM

MALİ BİLGİLER.....	92
1.Mali Denetim.....	92
2.2009 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları.....	93
2.1.Gelir Bütçesi.....	93
2.2.Gider Bütçesi.....	94
3.Gelir Kalemleri Açısından 2010 Yılında Uygulanacak Bedeller.....	97
EKLER.....	99
EK:1-Kurul Üyeleri (2001-2010).....	100
EK: 2-Mevzuat Listesi.....	102

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABGS: Avrupa Birliği Genel Sekreterliği

ACER: Avrupa Enerji Ajansı (European Agency for the Cooperation of Energy Regulators)

BOTAŞ: Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi

CNG: Sıkıştırılmış Doğal Gaz (Compressed Natural Gas)

CEER: Avrupa Enerji Düzenleyicileri Birliği (Council of European Energy Regulators)

DB : Dünya Bankası

DTM: Dış Ticaret Müsteşarlığı

DTÖ: Dünya Ticaret Örgütü

ECRB: Güneydoğu Avrupa Enerji Topluluğu Düzenleme Kurulu (Energy Community Regulatory Board)

ECS: Enerji Topluluğu Sekreteryası (Energy Community Secretariat)

ECSEE: Güneydoğu Avrupa Enerji Topluluğu (Energy Community of South Eastern Europe)

EİT: Ekonomik İşbirliği Teşkilatı

ENTSO: Avrupa İletim Sistem İşletmecileri Ağı (European Network of Transmission System Operators)

ERRA: Enerji Piyasası Düzenleyicileri Bölgesel Birliği (The Energy Regulators Regional Association)

ERGEG: Avrupa Doğal Gaz ve Elektrik Düzenleyicileri Grubu (European Regulators Group for Electricity and Gas)

EPDK: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu

ETKB: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

EURELECTRIC: Elektrik Endüstrisi Birliği (Union of the Electricity Industry)

EÜAŞ: Elektrik Üretim A.Ş.

GATS: Hizmetler Ticareti Genel Anlaşması (General Agreement on Trade in Services)

GTİP: Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu

ICER: Uluslararası Enerji Düzenleyicileri Konfederasyonu (International Confederation of Energy Regulators)

IERN: Uluslararası Enerji Düzenleme Ağı (International Energy Regulation Network)

KEİ: Karadeniz Ekonomik İşbirliği

KEP: Katılım Öncesi Ekonomik Program

Kurum: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu

Kurul: Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu

KWH: Kilovat saat

LNG: Sıvılaştırılmış Doğal Gaz (Liquefied Natural Gas)

LPG: Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (Liquefied Petroleum Gas)

MW: Megavat

MEDREG: Akdeniz Doğal Gaz ve Elektrik Düzenleyicileri Grubu (Mediterranean Working Group on Electricity and Gas Regulation)

OECD: Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (Organisation for Economic Cooperation and Development)

OSB: Organize Sanayi Bölgesi

PMUM: Piyasa Mali Uzlaştırma Merkezi

SEEERF: Güney Doğu Avrupa Enerji Düzenleme Forumu (South Eastern Europe Energy Regulatory Forum)

SEQ: Standing Group on Emergency Questions

SLT: Standing Group on Long Term Cooperation

SOM: Standing Group on The Oil Market

şİD: BOTAş İletim şebekesi İşleyiş Düzenlemelerine İlişkin Esaslar

TAİEX: Teknik Destek ve Bilgi Değişim Ofisi (Technical Assistance and Information Exchange)

TEDAş: Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim şirketi

TEİAş :Türkiye Elektrik İletim Anonim şirketi

TETAş :Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim şirketi

TPAO:Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı

TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu

TÜPRAş: Türkiye Petrol Rafinerileri A.ř.

UEA: Uluslararası Enerji Ajansı

UNCTAD: Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (United Nations Conference on Trade and Development)

UNDP: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (United Nations Development Programme)

WLPGA: Dünya LPG Birliği (World LPG Association)

I. BÖLÜM

GENEL BİLGİLER

1. ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMU

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (Kurum), 03/03/2001 tarihli ve 24335 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile “Elektrik Piyasası Düzenleme Kurumu” adı altında kurulmuş olup, 02/05/2001 tarihli ve 24390 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 4646 sayılı Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ve Doğal Gaz Piyasası Hakkında Kanun ile birlikte “*Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu*” adını almıştır.

Kurum, kamu tüzel kişiliğine haiz, idari ve mali özerkliğe sahiptir. İlişkili olduğu bakanlık ise Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı’dır.

Kurumun taşra teşkilatı olmayıp, Kurumun merkezi Ankara’dadır. Ancak Kurum, dağıtım bölgelerinde müşteri ilişkilerini sağlamak üzere irtibat büroları kurabilmektedir. Bu çerçevede sadece İstanbul’da irtibat bürosu vardır.

Kurum;

- 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu (2001),
- 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu (2001),
- 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu (2003),
- 5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu (2005)

ile kendisine verilen görevleri ifa etmekte ve yetkileri kullanmaktadır.

Söz konusu Kanunlar ile elektrik, doğal gaz, petrol ve LPG’nin; yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması için, rekabet ortamında özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösterebilecek, mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir enerji piyasasının oluşturulması ve bu piyasada bağımsız bir düzenleme ve denetimin sağlanması amaçlanmaktadır.

Bu amacın yerine getirilmesinde Kurum;

Elektrik Piyasasında; Tüzel kişilerin yetkili oldukları faaliyetlerden kaynaklanan hak ve yükümlülüklerini tanımlayan lisansların verilmesi ve tadili; işletme hakkı devri kapsamındaki mevcut sözleşmelerin 4628 sayılı Kanun’a göre düzenlenmesi; piyasa performanslarının izlenip, performans standartlarının oluşturulması; ikincil mevzuatın oluşturulması, geliştirilmesi ve uygulattırılması; lisans sahibi tüzel kişilerin denetlenmesi; düzenlemeye tabi tarifelerin hazırlanması, tadili ve uygulattırılması; piyasada Elektrik Piyasası Kanununa uygun şekilde davranılmasının sağlanması,

Doğal Gaz Piyasasında; Doğal gaz ithali, iletimi, dağıtımı, depolanması, ticareti ve ihracatı ile bu faaliyetlere ilişkin tüm gerçek ve tüzel kişilerin hak ve yükümlülüklerini tanımlayan lisans ve sertifikaların verilmesi; piyasa ve sistem işleyişinin incelenmesi; ikincil mevzuatın oluşturulması, değiştirilmesi, uygulattırılması, denetlenmesi, maliyeti yansıtan fiyatların incelenmesi, düzenlemeye tabi tarifelerin hazırlanması, tadili ve uygulatılması; piyasada Doğal Gaz Piyasası Kanununa uygun şekilde davranılmasının sağlanması,

Petrol Piyasasında; Petrol ile ilgili rafinaj, işleme, madeni yağ üretimi, depolama, iletim, serbest kullanıcı ve ihrakiye faaliyetlerinin yapılması amacıyla tesis kurulması, işletilmesi, akaryakıt dağıtımı, taşınması ve bayilik faaliyetleri için lisans verilmesi, güncelleştirilmesi, geçici olarak durdurulması veya iptali; lisans gerektiren faaliyet ve işlemlerin kapsamı, lisans ile kazanılan hak ve üstlenilen yükümlülükler, lisans kapsamındaki faaliyetlerin kısıtlanması, faaliyetin yürütülmesine ilişkin olarak özel şartların belirlenmesi; ikincil mevzuatın oluşturulması, geliştirilmesi ve uygulattırılması; tarifelerin onaylanması; piyasada oluşan tavan fiyatların ve fiyat listelerinin takibi, piyasada Petrol Piyasası Kanununa uygun şekilde davranılmasının sağlanması,

Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasasında; LPG dağıtımı, taşınması, oto gaz bayilik faaliyetleri, depolanması, LPG tüpünün imalatı, dolumu, bakımı amaçlarıyla tesisler kurulması ve işletilmesi için lisans verilmesi, güncelleştirilmesi, geçici olarak durdurulması veya iptali; lisans gerektiren faaliyet ve işlemlerin kapsamı, lisans ile kazanılan hak ve yükümlülükler, lisans kapsamındaki faaliyetlerin kısıtlanması, faaliyetin yürütülmesine ilişkin olarak özel koşulların belirlenmesi; ikincil mevzuatın oluşturulması, geliştirilmesi ve uygulattırılması; piyasada oluşan tavan fiyatların takibi, piyasada Sıvılaştırılmış Petrol Gazları Piyasası Kanununa uygun şekilde davranılmasının sağlanması,

konularında yetkili ve sorumludur.

2. KURUMUN YAPISI

Kurumun teşkilatı; Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu, Başkanlık ve Hizmet Birimlerinden oluşmaktadır.

2.1. Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu

Kurum, görevlerini yerine getirirken yetkilerini Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (Kurul) vasıtasıyla kullanmaktadır. Kurumun temsil ve karar organı Kurul'dur. İlk Kurul, üyelerin 19/11/2001 tarihinde Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu önünde yemin etmesiyle birlikte göreve başlamıştır. Kurul, biri Başkan, biri İkinci Başkan olmak üzere dokuz üyeden oluşmaktadır.

Kurul üyeleri; hukuk, siyasal bilgiler, idari bilimler, kamu yönetimi, iktisat, mühendislik, işletme ya da maliye dallarında eğitim veren en az dört yıllık yüksek öğrenim kurumlarından mezun olmuş, kamu kurum ve kuruluşlarında ya da özel sektörde en az on yıl deneyim sahibi ve

mesleğinde temayüz etmiş kişiler arasından Bakanlar Kurulunca atanmaktadır. Bakanlar Kurulu, Kurul Başkanını ve İkinci Başkanı da atamayla birlikte görevlendirmektedir.

Kurul başkan ve üyelerinin görev süresi altı yıldır. Kurul üyelerinin görev süreleri dolmadan görevlerine son verilemez. Ancak, 4628 sayılı Kanunun 6'ncı maddesindeki yasakları ihlal ettiği veya bu Kanun ile kendilerine verilen görevler ile ilgili olarak işlediği suçlardan dolayı haklarında mahkumiyet kararı kesinleşen Kurul Başkan ve üyeleri, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uyarınca devlet memuru olmak için aranan şartları kaybettikleri tespit edilen veya üç aydan fazla bir süre ile hastalık, kaza veya başka bir nedenle görevlerini yapamaz durumda olan veya görev süresinin kalan kısmında görevine devam edemeyeceği, üç aylık süre beklenmeksizin tam teşekküllü bir hastaneden alınacak heyet raporu ile tevsik edilen Kurul üyeleri, süreleri dolmadan Bakanlar Kurulu tarafından görevden alınır.

Başkanlık veya üyelikler, görev süresi dolmadan herhangi bir sebeple boşaldığı takdirde, boşalan üyeliklere bir ay içinde atama yapılmaktadır. Görev süresi sona eren üyelerin tekrar seçilebilmesi söz konusudur.

Kurul, en az haftada bir defa olmak üzere, gerekli gördüğü sıklıkta toplanmaktadır. Toplantıyı Kurul Başkanı veya yokluğunda İkinci Başkan yönetmektedir. Her bir toplantının gündemi toplantıdan önce Başkan ya da yokluğunda İkinci Başkan tarafından hazırlanarak Kurul üyelerine bildirilmektedir.

Kurul, salt çoğunlukla toplanmakta ve kararları toplantıya katılanların çoğunluğu ile almaktadır. Kurul tarafından alınan tüm kararlara karşı açılan iptal davalarının, idari para cezaları dahil, ilk derece mahkemesi Danıştay'dır.

2.1.1. Kurulun Görev ve Yetkileri:

İlgili kanunlarda Kurul'a çeşitli görev ve yetkiler verilmiş olmakla birlikte 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 5'nci maddesinde belirtilen Kurulun belli başlı görev ve yetkileri şunlardır:

- Kuruma yetki verilen konular ile piyasa faaliyetlerine ilişkin her türlü düzenlemeleri yapmak ve yürütülmesini sağlamak.
- Tüketicilere güvenilir, kaliteli, kesintisiz ve düşük maliyetli elektrik enerjisi hizmeti verilmesini teminen gerekli düzenlemeleri yapmak
- Uluslararası organizasyon ve teşkilatların enerji piyasalarına ilişkin mevzuat ve uygulamalarını izleyerek, gerekli gördüğü düzenlemeleri yapmak; yasal düzenleme ihtiyacı duyulması halinde gerekli hazırlıkları yaparak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına sunmak.
- Piyasa faaliyetlerine ilişkin plan, politika ve uygulamalarla ilgili Kurum görüş ve önerilerini belirlemek.

- Piyasa Kanunlarında yer alan lisans, sertifika, izin ve sair onayların verilmesine ve bunların yürütülmesi ve iptaline ilişkin her türlü kararları almak ve uygulamak.
- Lisanslarla ilgili işlemler ve sair işlemler karşılığında Kuruma ödenecek bedelleri belirlemek.
- Lisans sahipleri için kabul görmüş muhasebe usulleri uyarınca mali raporlama standartları ve yönetim bilişim sistemlerini belirlemek ve bunların uygulanmasını sağlamak.
- Rekabetin hiç veya yeterince oluşmadığı alanlarda, fiyat ve tarife teşekkülüne ilişkin usul ve esasları düzenlemek.
- Piyasa Kanunlarında belirlenen faaliyetlere ilişkin tarifeleri incelemek ve onaylamak veya tarife revizyonları hakkında karar almak.
- Doğal Gaz Piyasası Kanununda yer alan hükümler dahilinde özel hallerde uygulamaya konulabilecek sınırlama ve yükümlülüklerin tespiti ile fiyat belirlemesine yönelik kararları almak.
- Kanunen kendisine verilen görevleri yerine getirirken, konusuna ilişkin olarak gerekli gördüğü her türlü bilgi ve belgeyi, tüm kamu ve özel kuruluşlardan ve kişilerden istemek ve/veya yerinde incelemek.
- Ticari sırlar ve gizli rekabet bilgileri de dâhil olmak üzere, ticari açıdan hassas olan her türlü bilginin açıklanmasını engelleyecek usul ve esasları belirlemek ve uygulamak.
- Piyasada faaliyet gösteren kişilerden istenecek olan, hizmet güvenilirliği, hizmet dışı kalmalar ve diğer performans ölçütleri ile ilgili raporların kapsamını belirlemek ve düzenli olarak Kurula vermelerini sağlamak.
- Piyasada faaliyet gösteren kişilerin denetlenmiş mali tablolarını incelemek veya incelettirmek.
- Piyasada faaliyet gösteren kişilerin eşitlik ve şeffaflık standartlarına uymalarını sağlamak için faaliyetlerini, uygulamalarını ve ilgili lisans hüküm ve şartlarına uyup uymadıklarını denetlemek.
- Piyasa faaliyetleri ile ilgili denetleme, ön araştırma ve soruşturma işlemlerinin yürütülmesi, yetkisi dahilinde ceza ve yaptırımları uygulamak ve dava açmak da dahil olmak üzere her türlü adli ve idari makama başvuru kararlarını almak.
- Kanun hükümlerine, çıkarılan yönetmelik hükümlerine, Kurul tarafından onaylanan tarife ve yönetmeliklere, lisans hüküm ve şartlarına, teknik düzenlemelere ve Kurul kararlarına aykırı davranıldığı durumlarda idarî para cezası vermek, lisansları iptal etmek.
- Elektrik dağıtım şirketleri tarafından hazırlanıp Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından sonuçlandırılan talep tahminlerini onaylamak, gerektiğinde revize ettirmek;

Kurul onaylı talep tahminlerine dayanarak, Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından hazırlanan üretim kapasite projeksiyonu ve iletim yatırım planı ile bu planlarla uyumlu olarak mülkiyeti kamuda olan dağıtım tesislerini işleten dağıtım şirketleri tarafından hazırlanan dağıtım yatırım planlarını onaylamak, gerektiğinde revize edilmesini sağlamak ve onay verdiği yatırım planlarının uygulanmalarını denetlemek.

- İlgili lisans hükümleri uyarınca hazırlanacak olan; Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketinin toptan satış fiyat tarifesini, iletim tarifesini, dağıtım tarifeleri ile perakende satış tarifelerini incelemek ve onaylamak
- Elektrik iletim, dağıtım, toptan satış ve perakende satış için yapılacak fiyatlandırmaların ana esaslarını tespit etmek ve gerektiğinde ilgili lisans hükümleri doğrultusunda revize etmek
- Elektrik piyasasında rekabeti sağlamak için iştirakler arası ilişkilere ilişkin standartlar ve kurallar oluşturmak, uygulamak ve bu standartların, piyasa faaliyetlerinde karşılıklı iştirak, işletme ve muhasebe konularında kısıtlamalar içermesi gerektiğinde, bu kısıtlamaları belirlemek.
- Elektrik piyasasında üretim, iletim ve dağıtım şirketleri ile otoprodüktör ve otoprodüktör grubu tesisleri için güvenlik standartları ve şartlarını tespit etmek ve bunların uygulanmasını sağlamak.
- Serbest tüketici limitlerini belirlemek ve yeni limitleri yayımlamak.
- Otoprodüktör ve otoprodüktör gruplarının kendi veya ortaklarının ihtiyaçları dışında satışa sundukları elektrik enerjisi miktarına ilişkin yüzdeleri yayımlamak ve gerektiğinde revize etmek.
- İletim ek ücreti oranını belirlemek ve iletim ek ücreti tutarının Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından tahsili ve Kuruma ödenmesine ilişkin düzenlemeleri yapmak.
- Elektrik enerjisi üretiminde çevresel etkiler nedeniyle yenilenebilir enerji kaynaklarının ve yerli enerji kaynaklarının kullanımını özendirmek amacıyla gerekli tedbirleri almak ve bu konuda teşvik uygulamaları için ilgili kurum ve kuruluşlar nezdinde girişimde bulunmak.
- Elektrik piyasanın gelişimine bağlı olarak yeni ticaret yöntemleri ve satış kanallarının uygulanabilmesine yönelik altyapının geliştirilmesi ve uygulanmasını sağlamak.
- Üretim, iletim ve dağıtım tesislerinin inşası ve işletilmesi sırasında genel olarak kamu yararının, hidrolik kaynakların, ekosistemin ve mülkiyet haklarının korunması için diğer kamu kuruluşları ile birlikte hareket ederek kamu yararı ve güvenliğine tehdit teşkil eden veya etme olasılığı bulunan durumları incelemek ve bu durumları ortadan kaldırmak amacıyla, daha önceden bilgi vermek şartıyla bu tesislerde 20/11/1984 tarihli ve 3082 sayılı Kanun hükümleri uyarınca gereken tedbirleri almak.
- Elektrik piyasasında lisans sahibi tarafların, iletim sistemi ya da bir dağıtım sistemine bağlantı ve sistem kullanımına ilişkin anlaşmaların hükümleri üzerinde mutabakata

varamamaları halinde, ihtilafları 4628 sayılı Kanun'un ve tarafların ilgili lisanslarının hükümlerine göre çözmek.

- Elektrik piyasasında mevcut sözleşmelere ilişkin olarak, Elektrik Piyasası Kanunu hükümleri uyarınca rekabetçi piyasaya geçişi kolaylaştıracak hususlarda, taraflarca değerlendirilmek üzere değişiklik önerilerinde bulunmak ve mevcut sözleşmelerin ihtilafların halline ilişkin hükümlerini ihlal etmemek kaydıyla, bu sözleşmelere ilişkin herhangi bir resmi ihtilaf halli sürecinin başlatılmasından önce, ihtilafların halli için arabuluculuk yapmak.
- Elektrik piyasasında mevcut sözleşmelerle ilgili olarak; bu sözleşmelerin tarafları arasında yapılacak ve beş iş günü öncesinden tarih ve saati Kurula bildirilecek toplantılara, gerek gördüğünde katılmak.
- 4628 sayılı Kanun'un amaçları ile uyumlu olarak, gerektiği durumlarda, model anlaşmalar geliştirmek.
- Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nun uygulanması ile ilgili olarak tüzel kişiler veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında çıkacak ihtilafları çözmek.
- Doğal gaz piyasa faaliyetlerine ilişkin doğrudan taraf olunan uluslararası anlaşmalardan doğan hak ve yükümlülüklerin ifası için, Kuruma düşen görevlerin yapılmasını sağlamak.
- Kurumun, Başkanlık tarafından hazırlanan bütçesini, yıllık iş planını, gelir-gider kesin hesaplarını, yıllık raporunu ve piyasa gelişimi ile ilgili sair raporları onaylamak ve gerekli gördüğü durumlarda, bütçe kalemleri arasında aktarma yapılmasına karar vermek.
- Kurumun harcamalarını, onaylı bütçesi çerçevesinde ve harcama usul ve esaslarını belirlemek üzere çıkaracağı yönetmeliğe uygun olarak gerçekleştirmek.
- Personel atamaları da dâhil olmak üzere, Kurumun personel politikasını oluşturmak ve uygulamak.
- Kuruma taşınır ve taşınmaz mal veya hizmet alınması, satılması ve kiralanması konularında karar vermek.
- Kurumun üçüncü kişilerle olan alacak, hak ve borçları hakkında her türlü işleme karar vermek.
- Yıllık raporu ve piyasa gelişimi ile ilgili sair raporları hazırlamak ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına sunmak.
- Piyasa Kanunlarında belirtilen diğer görevleri yerine getirmek.
- Uygun bulunduğu konularda Başkanlığı görevlendirmek veya yetkilendirmek.

2.2. Başkanlık

Kurul Başkanı, aynı zamanda Kurumun da başkanıdır. Kurul üyeleri ile hizmet birimleri arasındaki organizasyon ve koordinasyon Başkan tarafından sağlanır. Başkan, Kurul kararlarının uygulanmasından, yürütülmesinden ve Kurulun temsilinden sorumludur. Bu sorumluluk; Kurulun işleri ile ilgili olarak kamuya bilgi verilmesi görevini de kapsamaktadır. Başkanlık tarafından Kurum personeline verilen yetkiler hariç olmak üzere, Kurumun tüm kararları Kurul tarafından alınmaktadır. Kurul, uygun bulduğu konularda Başkanlığı görevlendirmekte veya yetkilendirmektedir.

İkinci Başkan, Başkanın yokluğunda Başkanın görevlerini ve yetkilerini üstlenmektedir. Başkan gerekli gördüğü durumlarda bazı görev ve yetkilerini İkinci Başkana ya da Kurulun diğer üyelerine devredebilmektedir.

06/08/2008 tarihli ve 2008/14111 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile değiştirilen Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilatı ve Personelinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikle, birimlerin yönetim ve koordinasyonunda Başkana yardımcı olmak üzere iki Başkan Yardımcısı kadrosu ihdas edilmiştir. Dolayısıyla Başkan Yardımcıları, Başkan tarafından verilen görev ve talimatların yerine getirilmesinden ve ilgili hizmet birimleri arasında koordinasyonun sağlanmasından sorumludurlar.

2.2.1. Başkanlığın Görev ve Yetkileri:

Başkanlığın görev ve yetkileri, 4628 sayılı Kanun'un 5'nci maddesi onuncu fıkrasında belirtilmiştir. Buna göre;

- Kurul kararlarına istinaden gerekli gördüğü hizmet birimlerini kurmak.
- Kurumun işlevlerini yerine getirebilmesi için Kurul kararı doğrultusunda yeterli sayıda personeli istihdam etmek.
- Hizmet birimlerinin uyumlu, verimli, disiplinli ve düzenli biçimde çalışmasını temin etmek, hizmet birimleri ile Kurul arasında organizasyonu ve koordinasyonu sağlamak ve hizmet birimleri arasında çıkabilecek görev ve yetki ihtilaflarını çözmek.
- Kurul toplantılarının gündemini, gün ve saatini belirlemek ve toplantıları idare etmek.
- Kurul kararlarının gereğinin yerine getirilmesini sağlamak ve bu kararların uygulanmasını izlemek.
- Kurulu resmi ve özel kuruluşlar nezdinde temsil etmek.
- Kurumun yıllık bütçesi ile gelir gider kesin hesabını ve Kurum yıllık raporunu hazırlamak ve Kurula sunmak ve Kurum bütçesinin uygulanmasını, gelirlerin toplanmasını, harcamaların yapılmasını sağlamak.

2.3. Hizmet Birimleri

Kurumun hizmet birimleri, Kurum görev ve yetkilerinin gerektirdiği sayıda daire başkanlıkları şeklinde teşkilatlanmış ana hizmet birimleri, danışma birimleri ve yardımcı birimlerden oluşmaktadır.

Kurumun hizmet birimleri ile bunların görev ve sorumlulukları, kadro unvanları ve sayıları "Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilatı ve Personelinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik"te düzenlenmiştir.

Diğer taraftan 17/06/2009 tarihli ve 27261 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "5902 sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun"un 25'nci maddesinin beşinci fıkrası ile; kamu kurum ve kuruluşlarında bulunan "Savunma Sekreterliği" ve "Savunma Uzmanlığı" birimleri kaldırılmış olup sivil savunma ve seferberlik hizmetlerini planlama ve yürütme görevleri, idari ve mali işler, destek hizmetleri veya bu amaçla kurulmuş hizmet birimleri tarafından yürütüleceği hükmü getirilmiştir. Bu hüküm gereğince yapılan düzenlemeyle birlikte savunma uzmanlığı kadrosu İnsan Kaynakları ve Mali İşler Dairesi Başkanlığına aktarılmıştır.

Bu çerçevede, söz konusu Kanun ile yapılan değişik de dikkate alındığında hizmet birimleri aşağıdaki birimlerden oluşmaktadır:

Ana hizmet birimleri;

- Elektrik Piyasası Dairesi Başkanlığı,
- Doğal Gaz Piyasası Dairesi Başkanlığı,
- Sıvılaştırılmış Petrol Gazları Piyasası Dairesi Başkanlığı,
- Petrol Piyasası Dairesi Başkanlığı,
- Denetim Dairesi Başkanlığı,
- Kamulaştırma Dairesi Başkanlığı,
- Tarifeler Dairesi Başkanlığı.

Danışma hizmet birimleri;

- Hukuk Dairesi Başkanlığı,
- Başkan Danışmanlığı,
- Basın Müşavirliği.

Yardımcı hizmet birimleri;

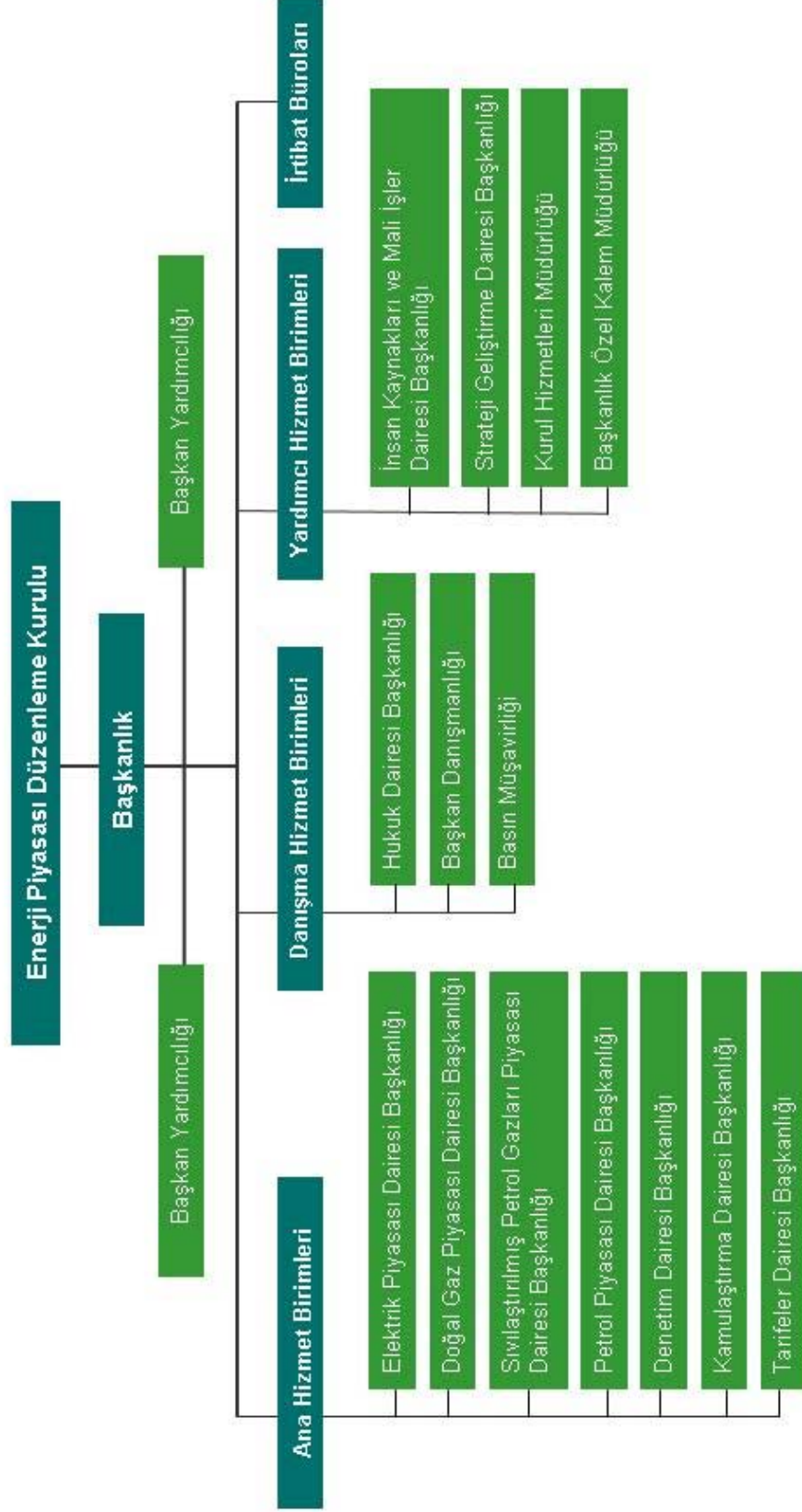
- İnsan Kaynakları ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı,
- Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı,

- Kurul Hizmetleri Müdürlüğü,
- Başkanlık Özel Kalem Müdürlüğü,

Hizmet birimlerinin görev ve sorumlulukları detaylı olarak “Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilatı ve Personelinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik”te belirtildiğinden, burada ayrıca yer verilmemiştir.

2009 yılında teşkilat yapısında meydana gelen değişiklikler de dikkate alınarak, Kurum teşkilat şeması aşağıdaki gibi düzenlenmiştir.

ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMU TEŞKİLAT ŞEMASI

3. KURUMA İLİŞKİN BİLGİLER

3.1. Fiziksel Yapı

Kurumun, 01/07/2002 tarihinde Elektrik ve Doğal Gaz Piyasası Kanunlarındaki görevler ve personel sayısı dikkate alınarak kiralanın Ziyabey Caddesi'ndeki (Balgat) hizmet binası, daha sonra yürürlüğe giren 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu ve 5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları Piyasası Kanunu ile Kuruma yeni görevler verilmesiyle birlikte yetersiz hale gelmiştir.

Bu nedenle Kurumun hizmet binası ihtiyacını karşılayacak nitelikte yeni bir hizmet binası kiralanması çalışmalarına başlanarak ihaleye çıkmıştır. İhale kapsamında gelen teklifler değerlendirilmiş, 2007/3 sayılı "tasarruf tedbirleri" konulu Başbakanlık Genelgesi çerçevesinde kiralanması planlanan gayrimenkul için Başbakanlıktan gerekli izin alınmış ve **Muhsin Yazıcıoğlu Caddesi No:51/C 06530 Yüzüncüyıl-ANKARA** adresindeki yeni hizmet binası kiralanmıştır.

Yeni hizmet binasına 19/12/2009 tarihinde fiilen taşınılmıştır. Söz konusu bina 26.460 metrekare (m²) olup, (4 adet bodrum kat, zemin kat, asma kat, 18 normal kat ve çatı katı olmak üzere) 25 kattan ibarettir.

3.2. Teknoloji ve Bilgi Kaynakları

İşlem süreçlerinin hızlandırılması, etkinlik ve verimliliğin artırılması amacıyla hizmetlerin yürütülmesi sırasında bilgi ve teknoloji kaynaklarından mümkün olduğunca faydalanmaya çalışılmaktadır.

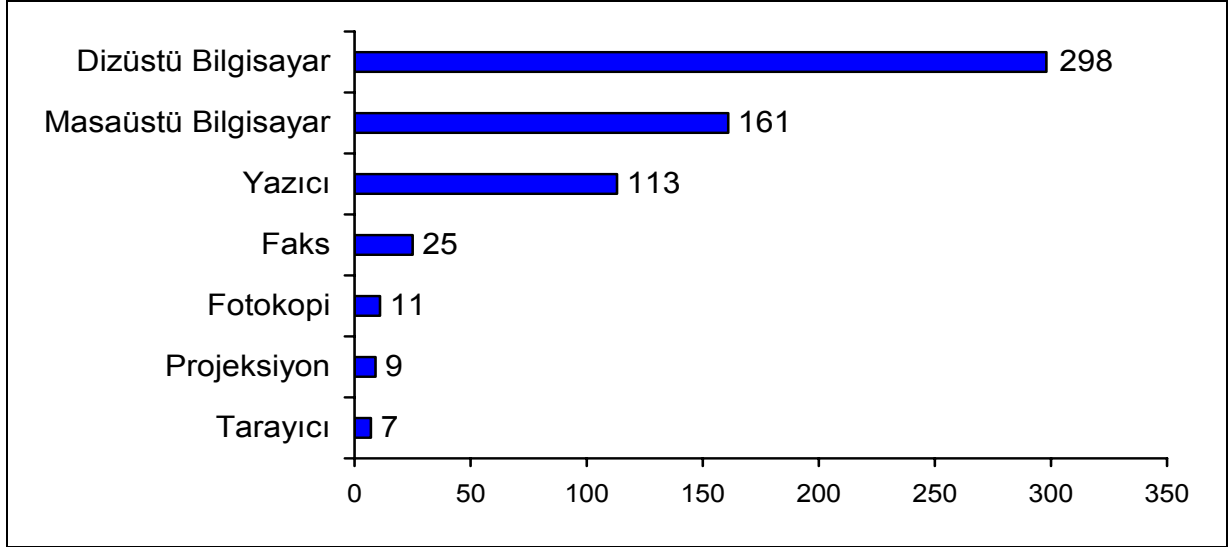
Bilgi işlem birimi tarafından internet ve e-posta iletişiminin kesintisiz sağlanması, veri tabanı ve sistem dosyalarının yedeklerinin alınması, sistem altyapısındaki değişikliklerin takibi, ana ve kenar anahtarların performans ayarlarının yapılması, virüs kontrol programlarının güncellenmesi, kişisel bilgisayar ve yazıcıların paylaşım tanımlarının yapılması, modem, yönlendirici ve güvenlik duvarı gibi aktif iletişim cihazlarının ayarları yapılmakta, toplam 413 kullanıcı için hizmet verilmektedir.

Kurumun www.epdk.org.tr ve www.epdk.gov.tr adreslerinde elektrik piyasası, doğal gaz piyasası, sıvılaştırılmış petrol gazları piyasası ve petrol piyasası ile ilgili kanun, yönetmelik, bakanlar kurulu kararı, tebliğ ve kurul kararı şeklindeki düzenlemeler; lisanslama, fiyat gibi uygulamalar hakkında kamuoyu bilgilendirilmekte ve bilgiler sürekli güncellenmektedir.

Kurum personelinin bilgilendirilmesi amacıyla; duyuru, bildiri, ulusal basında yayımlanan Kurum ile ilgili haberler ve basın açıklamaları Intranet bağlantısıyla personelin hizmetine sunulmaktadır.

2009 yılı sonu itibariyle Kurumda kullanılan teknolojik malzeme dağılımı aşağıda gösterilmiştir:

2009 yılının sonuna doğru Kurum yeni hizmet binasına taşındığından personele daha hızlı, etkin ve güvenli bir hizmet sunulması için yeni ağ anahtarları alınmış ve kablolama işlemleri yapılmış, iki adet 300 kVA kesintisiz güç kaynağı alınmış, internet servis sağlayıcısı hızı 8 Mbit/s'den 20 Mbit/s'e çıkarılmıştır. Ayrıca uluslararası standartlara uygun bir sistem odası kurulmuştur.

Gerek enerji piyasalarında faaliyet gösteren işletmeciler ve kamu kurum/kuruluşları ile gerekse Kurum içinde bilişim teknolojileri kullanılarak iletişiminin sağlanabilmesi bakımından "Enerji Piyasaları Otomasyon ve Bilgi Sistemi Ar-Ge Projesi" oluşturulması doğrultusunda 2009 Mayıs ayında TÜBİTAK ile bir işbirliği protokolü imzalanmıştır. Söz konusu protokolde, hedeflenen Ar-Ge projesinin amaçlarını gerçekleştirmek üzere "Kurumsal Bilgi Otomasyonu Sistemi", "Enerji Takip ve Ölçüm Sistemleri Ar-Ge ve Tasarımı", "Güvenli İletişim Altyapısı Kurulumu" ve "Enerji Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Sistemi" şeklinde dört iş paketi öngörülmüştür. Bunlardan ilki olan "Kurumsal Bilgi Otomasyon Sistemi"nin kurulması için TÜBİTAK ile 03/12/2009 tarihinde sözleşme imzalanmış ve 18 Aralık 2009'da avansın ödenmesiyle birlikte proje başlamıştır.

Proje ile; Kurum iş süreçlerinin tümünün otomasyonunun, aynı teknolojik alt yapı ile bütünlük içinde ve en güvenilir şekilde gerçekleştirilmesi; AB kriterlerine uygun, ulusal kaynaklara dayanan, açık kaynak kodlu yazılım teknolojisinin imkânlarından yararlanarak, güvenli, denetlenebilir, geliştirilebilir bir işletim sisteminin kurulması; piyasada faaliyet gösteren kamu ve özel kurum ve kuruluşları ile veri ve bilgi paylaşımının geliştirilmesi ve bu sayede Kurumun denetim ve düzenleme faaliyetlerinde daha proaktif bir rol almasını sağlayacak karar destek sistemlerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

3.3. İnsan Kaynakları

Kurum hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, idari hizmet sözleşmesi ile sözleşmeli olarak istihdam edilen personel eliyle yürütülür. Kurul Başkanı ve Kurul üyeleri ile diğer Kurum personeli, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'na tabidir. Kurum personeli ücret ve mali haklar dışında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabidir. Kurum personelinin ücret ve diğer mali hakları, Bakanlar Kurulunca belirlenecek esaslar çerçevesinde Başkanlığın teklifi üzerine Kurulca tespit edilmektedir.

4628 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde, "Kurumun hizmet birimleri ile bunların görev ve sorumlulukları, kadro unvanları ve sayıları Kurulun önerisi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir." hükmü çerçevesinde çıkarılan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilatı ve Personelinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, 12/12/2001 tarihli ve 2001/3501 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kabul edilmiş ve 19/01/2002 tarihli ve 24645 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kurum asli ve sürekli hizmetlerinin yürütülebilmesi için gerekli kadrolara ait unvanlar ile sayılarını göstereni 1 sayılı cetvel, 06/08/2008 tarihli ve 2008/14111 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yeniden düzenlenerek 04/10/2008 tarihli ve 27014 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu Bakanlar Kurulu Kararı ile yeni ihdas edilen toplam 50 adet Yönetim Hizmetleri Uzmanı kadrosunun yüzde kırkı ($50 \times \%40 = 20$) aşılmamak ve söz konusu değişikliğin yer aldığı Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde olmak kaydıyla, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36'ncı maddesinin "Ortak Hükümler" bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendinde sayılan görevlerde en az beş yıllık hizmeti bulunanlar arasından kurumlarının muvafakati alınmak suretiyle naklen atama yapılabileceği hükme bağlanmıştır. Bu hüküm çerçevesinde 2009 yılında 6 Yönetim Hizmetleri Uzmanı daha göreve başlamıştır.

Kurum içinden yönetim hizmetleri uzmanlığı kadrolarına atanabilmek için gerekli düzenleme ise 29/11/2008 tarihli ve 27069 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu İnsan Kaynakları Yönetmeliği'nin 47'nci maddesinde yapılan değişiklik ile yapılmıştır. Buna göre; söz konusu kadrolara atanmak için gerekli genel şartların yanında "Kurulca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde düzenlenecek eğitim programı sonrasında yapılacak yazılı ve/veya sözlü sınavda başarılı olunması" şartı da getirilmiştir. Bu çerçevede hazırlanan "**Yönetim Hizmetleri Uzmanlığı Kadrolarına Kurum İçinden Yapılacak Atamalara İlişkin Usul ve Esaslar**", 14/04/2009 tarihli ve 2063 sayılı Kurul kararı ile kabul edilmiştir.

2009 yılında diğer kamu kurumlarından naklen atama yoluyla 1 Başkan Yardımcısı, 1 Başkan Danışmanı, 1 Avukat, 2 Yönetim Görevlisi, 2 Çözümleyici, 1 Programcı alınmıştır.

Kariyer sisteminin oluşturulması çerçevesinde Kurumun meslek personeli ihtiyacını karşılamak üzere, 01/04/2002 tarihli ve 24713 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Enerji Uzman Yardımcılığı Giriş Sınavı ile Enerji Uzmanlığı Yeterlik Sınavına İlişkin Yönetmelik doğrultusunda 2009 yılında Enerji Uzman Yardımcılığı için yapılan sınav sonucu 24 kişi Enerji Uzman Yardımcısı olarak alınmıştır. 4'üncü grup Enerji Uzman Yardımcıları tezlerini vererek Enerji Uzmanı olarak atanmışlardır.

2009 yılı içerisinde Kurum personelinden 3 kişi naklen atamayla başka bir kamu kurumuna geçmiş, 2 kişi istifa etmiş ve 1 kişi de emekli olmuştur. Bu gelişmeler doğrultusunda, Kurumun kadro unvan ve sayıları ile, 2009 yılı sonu itibariyle istihdam edilen 404 adet kadrolu personelin unvan, cinsiyet ve eğitim durumları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

KADRO UNVANLARI	Toplam Kadro	Dolu Kadro	Öğrenim Durumu							Cinsiyeti	
			İlköğretim	Lise	Ön Lisans	Lisans	Yüksek Lisans	Doktora	Doçent	Kadın	Erkek
Başkan Yardımcısı	2	1						1			1
Daire Başkanı	12	8				6	1		1		8
Başkan Danışmanı	19	14				9	5			2	12
Grup Başkanı	45	33				21	11	1		4	29
Enerji Uzmanı	300	130				97	31	2		32	98
Enerji Uzman Yardımcısı	115	42				40	2			14	28
Avukat	25	10				9	1			10	
Basın Müşaviri	3	1				1					1
Özel Kalem Müdürü	1	0									
Kurul Hizmetleri Müdürü	1	1					1			1	
Özel Kalem Müdür Yrd.	2	2		2						1	1
Kurul Hizmetleri Müdür Yrd.	2	2		1			1			1	1
İrtibat Büro Müdürü	5	1				1					1
Yönetim Hizmetleri Uzmanı	50	20				17	3				20
Çözümleyici	8	5				2	3				5
Programcı	6	3				3				1	2
Tabip	1	1				1				1	
Hemşire	1	1			1					1	
Savunma Uzmanı	1	1				1					1
Teknisyen	3	3		3							3
Tekniker	1	0									
Yönetim Görevlisi	95	86	1	9	4	61	11			39	47
İletişim Görevlisi	35	28		2	4	22				27	1
Kütüphaneci	1	0									
Şoför	12	10	3	4	3						10
Dağıtıcı	4	1		1							1
Toplam	750	404	4	22	12	291	70	4	1	134	270

Yıllar itibariyle 657 sayılı Kanuna tabi personel sayısı ise şöyledir:

Yılı	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Personel Sayısı	224	238	259	296	303	313	370	404

Kurumun koruma ve güvenlik hizmetleri ile temizlik işleri, hizmet alımı şeklinde temin edilmektedir. Bu hizmetleri yürütenlerin sayısal dağılımı aşağıda gösterilmiştir:

Kadro Görev	Sayısı	Kadın	Erkek
Koruma ve Güvenlik	38 Kişi	6 Kişi	32 Kişi
Temizlik	50 Kişi	22 Kişi	28 Kişi

Öte yandan, enerji uzman ve uzman yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri ve uzmanlığa atanmaları, görev yetki ve sorumlulukları; 01/04/2002 tarihli ve 24713 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Enerji Uzman Yardımcılığı Giriş Sınavı ile Enerji Uzmanlığı Yeterlik Sınavına İlişkin Yönetmelik” ve 19/02/2002 tarihli ve 23 sayılı Kurul kararıyla kabul edilen “Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Enerji Uzman ve Uzman Yardımcılarının Görev, Yetki ve Sorumlulukları Hakkında Yönetmelik” ile farklı farklı düzenlenmiş iken 12/06/2009 tarihli ve 27256 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “**Enerji Uzman ve Uzman Yardımcılarının Sınav, Görev ve Yetki, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik**” ile; söz konusu Yönetmelikler yürürlükten kaldırılarak tek bir yönetmelikte birleştirilmiş, uzman yardımcılarının seçiminde ve uzman yardımcılarının yeterlilik sınavında yeni düzenlemeler yapılmıştır.

3.3.1. Hizmet İçi Eğitim

Kurum personelinin, görevleri ile ilgili olarak pratik ve teorik bilgilerinin artırılması, göreve ilişkin beceriler kazandırılması, davranışlarının geliştirilmesi, hizmet içinde yetiştirilmesi ve üst görevlere hazırlanması ile hizmette verimlilik, etkinlik ve toplam kalitenin sağlanması amacıyla, Kurum tarafından hizmet içi eğitim faaliyetleri yürütülmektedir.

Her düzeydeki Kurum personelinin eğitimi amacıyla, hizmet içi eğitim programları düzenlenmekte ve bu programların, Kurum personelinin eğitim ihtiyaç ve türüne göre, Kurumda veya yurt içindeki ya da yurt dışındaki kuruluşlarda uygulanmasına da olanak sağlanmaktadır. Ayrıca, Kurum personelinin bilgi, görgü ve ihtisaslarını artırmak maksadıyla Kurul kararı ile yurt dışında eğitim yapma imkanı da sağlanmaktadır.

Bu çerçevede Kurum personelinin eğitimi ile ilgili olarak 2009 yılı içerisinde şu faaliyetler gerçekleştirilmiştir:

- 2009 yılı Eğitim Planı ve Programı hazırlanarak yürürlüğe konmuştur.

- 7'nci grup Enerji Uzman Yardımcılarının eğitimleri kapsamında 02/03/2009 – 23/03/2009 tarihlerinde Temel Eğitimleri, 01/04/2009 – 26/05/2009 tarihlerinde de Hazırlayıcı Eğitimleri yapılmıştır.
- 05/10/2009 – 28/01/2010 tarihleri arasındaki AB Müzakere Teknikleri ve AB Temel Eğitimi programlarına 4 personel gönderilmiştir.
- 22 Nisan – 1 Mayıs 2009 tarihleri arasında “Verimlilik Haftası” çerçevesinde, Milli Prodüktivite Merkezi uzmanları tarafından Kurumda sunumlar yapılmıştır.
- 05 Mart 2009 tarihinde yapılan “Etik Eğiticileri Bilgilendirme Toplantısı”na 1 personel katılmıştır.
- 17-18 Nisan 2009 tarihlerinde düzenlenen “Rekabet Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu VII”e 4 personel katılmıştır.
- TÜBİTAK Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü (TÜSSİDE) ile 30 Eylül 2009 tarihinde imzalanan “Kurumsal Gelişim ve Stratejik Yönetim Projesi” çerçevesinde, 27’şerlik gruplar halinde; 5-8 Ekim 2009 ve 12-15 Ekim 2009 tarihlerinde “Stratejik Yönetim”; 16-19 Kasım 2009, 7-10 Aralık 2009 ve 21-24 Aralık 2009 tarihlerinde “Kurumsal Gelişim ve Stratejik Yönetim” eğitimleri olmak üzere 5 grup personel TÜSSİDE’ye gönderilmiştir.
- Yüksek Lisans ve Eğitim Programı çerçevesinde, 7 Enerji Uzmanı ABD; 2 Enerji Uzmanı İngiltere’ye eğitime gönderilmiştir.

II. BÖLÜM

FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİLER

1. YASAL DÜZENLEMELER

Kurul, piyasa faaliyetlerine ilişkin hususları yönetmeliklerle düzenlemektedir. Yönetmelikler, piyasada faaliyet gösteren tüzel kişilerin ve ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak hazırlanmaktadır. Ayrıca, Kurul özel nitelikli kararlar almak suretiyle de düzenleme yapabilmektedir.

Bu çerçevede 2009 yılında yapılan düzenlemelerin dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

	Yönetmelik	Yönetmelik Değişikliği	Tebliğ	Tebliğ Değişikliği	Usul ve Esas Değişikliği
Elektrik Piyasası	3	9	-	1	1
Doğal Gaz Piyasası	1	2	-	-	-
Petrol Piyasası	-	6	6	1	-
LPG Piyasası	-	-	-	-	-

1.1. Elektrik Piyasasına Yönelik Yasal Düzenlemeler

1.1.1. İkincil Mevzuat Düzenlemeleri

- **Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği**

Elektrik piyasasında aktif elektrik enerjisi arz ve talebinin dengelenmesine ve uzlaştırmanın gerçekleştirilmesine ilişkin usul ve esasları içeren “Nihai Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği (N-DUY)” olarak da ifade edilen “*Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği*” 14/04/2009 tarihli ve 27200 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve 03/11/2004 tarihli ve 25632 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği ise yürürlükten kaldırılmıştır.

Söz konusu Yönetmelik ile mevcut dengeleme piyasası; temel amacı sistem işletmecisine (TEİAŞ) gün öncesinden dengelenmiş bir sistem sağlamak olan ve gün öncesi ticareti için kullanılan “Gün Öncesi Planlama” ile arz ve talebin gerçek zamanlı olarak dengelenmesi amacıyla hizmet eden “Dengeleme Güç Piyasası” şeklinde 2 kısma ayrılmış olup dengesizlikler saatlik olarak uzlaştırılmaktadır.

Yönetmeliğin 1 Ocak 2011 tarihine kadar başlaması öngörülen ikinci aşamasında ise, gün öncesi planlama yerine piyasa katılımcılarının kendi portföylerini dengelemek ve sistem işletmecisine gün öncesinden dengelenmiş bir sistem sunmak amacıyla faaliyet gösterecek bir spot piyasa olan “Gün Öncesi Piyasası”na geçilmesi hedeflenmektedir.

2004 yılında yayımlanan Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliğinin (G-DUY) yerini alan N-DUY çerçevesinde getirilen en önemli değişiklikler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir:

	G-DUY	N-DUY Aşama 1 (Gün Öncesi Planlama)	N-DUY Aşama 2 (Gün Öncesi Piyasası)
Gün Öncesi	Gün Öncesi Dengeleme	Gün Öncesi Planlama	Gün Öncesi Piyasası
Uzlaştırma	Uzlaştırma dönemleri (Gece/Gündüz/Puant)	Saatlik	Aşama 1 ile aynı
Fiyat Teklifleri	Ayda 2 bildirim, Uzlaştırma dönemi bazında	Günlük bildirim, Saatlik bazda	Aşama 1 ile aynı
Miktar Teklifi	Tek tip, sabit	Gün öncesi için saatlik, esnek ve blok teklif tipleri Gerçek zamanı dengeleme için hızlı yedekler (15 dak.)	Aşama 1 ile aynı
Fiyat Belirleme	Tek fiyat; Gün öncesi belirlenen SMF	İki fiyat; Gün öncesi için gün öncesi SMF Gerçek zamanlı dengeleme için ayrı SMF	Bölgeler bazında gün öncesi fiyatı
Talep Tarafı Katılımı	Yok	Var Dengeleme Birimleri	Var Talep Fiyat Esnekliği

Yeni yürürlüğe giren Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliğinde 26/11/2009 tarihli ve 27418 sayılı mükerrer Resmi Gazete’de yayımlanan değişiklikler ile;

- Sisteme bağlantısı, Elektrik Piyasası Şebeke Yönetmeliği ile belirlendiği şekilde kısıt kayıtlı bağlantı niteliği taşıyan üretim tesislerine ilişkin düzenlemeler yapılmış,
- Piyasa Yönetim Sistemi (PYS) aracılığıyla sistem gün öncesi fiyatı ile sistem alış ve satış talimatlarının belirlenmesinde; Kurum tarafından yayınlanan Gün Öncesi Planlamada Sistem Marjinal Fiyatının Belirlenmesi ile Sistem Satış ve Sistem Alış Talimatlarının Oluşmasına İlişkin Metodoloji’nin esas alınacağı düzenlenmiş,
- Hakim durumun kötüye kullanılmasının yanı sıra uyumlu eylemin de tespiti ve tespit durumunda yapılacak olan işlemlere dair eklemeler yapılmış,
- Hesaplama formülleri ve uygulama esaslarına ilişkin çeşitli düzenlemeler yapılmıştır.

- **Elektrik Piyasası Aydınlatma Yönetmeliği**

Genel aydınlatma yükümlülüğü ile görev ve sorumlulukların belirlenmesi amacıyla hazırlanan ve aydınlatma yükümlülüğünün kapsamı, aydınlatma tüketimlerinin ölçülmesine ilişkin kurallar ile ödemeye, kesinti yapılmasına, uygulamaya ve denetime ilişkin usul ve esasları kapsayan “*Elektrik Piyasası Aydınlatma Yönetmeliği*” 10/07/2009 tarihli ve 27284 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmelik ile, yükümlülük sınırları ve aydınlatma standartları belirlenmiş, ödemelere ilişkin detay düzenlemeler getirilmiştir.

10/07/2009 tarihli ve 27284 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “*Elektrik Piyasası Dağıtım Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik*” ile; Elektrik Piyasası Aydınlatma Yönetmeliği’nde yer verilen aydınlatma ile ilgili hükümler kaldırılmıştır.

- **Elektrik Piyasası İthalat ve İhracat Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

21/07/2009 tarihli ve 27295 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “*Elektrik Piyasası İthalat ve İhracat Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik*” ile; ithalat-ihracat başvurularında Kuruma sunulması gereken bilgi ve belgelerde değişiklikler yapılmıştır.

- **Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Yapılan Değişiklikler**

20/06/2009 tarihli ve 27264 sayılı, 30/09/2009 tarihli ve 27362 sayılı, 21/10/2009 tarih ve 27383 sayılı, 26/11/2009 tarihli ve 27418 sayılı mükerrer resmi gazetelerde yayımlanan “*Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikler*” ile;

- Tüm lisans sahipleri için geçerli olan, lisans sahiplerinin lisans kapsamındaki haklarının üçüncü şahıslara temlik için Kurul izni gerekliliği yalnızca tarifesi düzenlemeye tabi faaliyet yürüten tüzel kişiler için şart hale getirilmiştir.
- Rüzgâra dayalı lisans başvurularının değerlendirilmesi sürecine ilişkin diğer mevzuatla uyum sağlanmıştır.
- Lisansa konu tesisin kısmi geçici kabulü halinde Kuruma sunulan teminat mektubunun kısmen iadesi sağlanmıştır.
- Piyasa dışı faaliyet yasağının yalnızca tarifesi düzenlemeye tabi kişilere uygulanması sağlanmıştır.
- ÇED mevzuatı gereğince, ÇED süreci lisanslama sürecinin içine alınmıştır.

- **Elektrik Piyasası Şebeke Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

26/11/2009 tarihli ve 27418 sayılı mükerrer Resmi Gazete’de yayımlanan “*Elektrik Piyasası Şebeke Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik*” ile; söz konusu Yönetmelik hükümleri, 27/12/2008 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren Elektrik Piyasası Yan Hizmetler Yönetmeliği ile uyumlaştırılmıştır. Aynı kapsamda üretim tesislerinin ölçme ve

iletişim altyapılarına ilişkin düzenlemeler ile üretim tesislerinin performans şartlarında değişiklikler yapılmıştır.

- **Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

31/12/2009 tarihli ve 27449 sayılı Resmi Gazete’de yayımlananan “*Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik*” ile; perakende satış şirketlerinin serbest olmayan tüketicilere elektrik enerjisi ve/veya kapasite satışına izin verileceği tarih 1 Ocak 2011’e ertelenmiştir.

- **Kurul Kararları**

28/5/2009 tarihli ve 2108/30 sayılı Kurul kararı ile onaylanan uzlaştırma hesaplamalarında kullanılacak profil uygulamasının belirlendiği “*Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği Uyarınca Uzlaştırma Hesaplamalarında Kullanılacak Profil Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar*”, 11/06/2009 tarihli ve 27255 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu düzenleme, N-DUY uyarınca uzlaştırmaya esas çekiş birimlerine ait sayaçlardan, uzlaştırma dönemi bazında ölçüm yapılamaması durumunda okunacak ölçüm değerlerine uygulanacak profillerin belirlenme yöntemine, profillerin onaylanmasına, profillerin geçerlilik süresine ve bu süreçte tarafların görevlerinin tanımlanmasına ilişkin usul ve esasları kapsamaktadır.

01/10/2009 tarihli ve 2256 sayılı Kurul kararı ile; TEİAŞ tarafından hazırlanan “*Rüzgâr Enerjisine Dayalı Üretim Tesisi Kurmak Üzere Yapılan Lisans Başvurularına İlişkin Yarışma Yönetmeliği*” onaylanmış ve TEİAŞ’a gönderilmiştir.

4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Şebeke Yönetmeliği çerçevesinde, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından hazırlanan talep tahminleri esas alınarak piyasa katılımcılarına yol göstermek amacıyla; Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi’nce (TEİAŞ) hazırlanan - *Türkiye Elektrik Enerjisi 10 Yıllık Üretim Kapasite Projeksiyonu (2009 – 2018)* -10 yıllık üretim kapasite projeksiyonu; 23/07/2009 tarihli ve 2183-25 sayılı Kurul kararı ile onaylanmış ve Türkiye Elektrik İletim A.Ş. tarafından yayımlanmıştır.

1.2. Doğal Gaz Piyasasına Yönelik Yasal Düzenlemeler

1.2.1. İkincil Mevzuat Düzenlemeleri

- **Sıvılaştırılmış Doğal Gaz Depolama Tesisi Temel Kullanım Usul ve Esaslarının Belirlenmesine Dair Yönetmelik**

Depolama şirketlerince sıvılaştırılmış doğal gaz depolama tesisleri için hazırlanacak temel kullanım usul ve esaslarında (KUE) yer alması gereken hususların belirlenmesi amacıyla “*Sıvılaştırılmış Doğal Gaz Depolama Tesisi Temel Kullanım Usul ve Esaslarının Belirlenmesine Dair Yönetmelik*” 16/05/2009 tarihli ve 27230 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

- **Doğal Gaz Piyasası Sertifika Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

02/7/2008 tarihli ve 26924 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “*Doğal Gaz Piyasası Sertifika Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik*” ile; gerçek veya tüzel kişiler tarafından iç tesisat ve servis hatları sertifikası başvurularında sunulan doğal gaz iç tesisat yetkili mühendis belgesi, çelik boru kaynakçı belgesi ve polietilen boru kaynakçı belgesinin sadece akredite olmuş kuruluşlar tarafından verilmesi öngörülerek, bu uygulamanın Yönetmeliğin yayımı tarihinden bir yıl sonra (03/07/2009) yürürlüğe girmesi hükmü getirilmiş ve diğer kuruluşlar tarafından verilen belgeler ile 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu’na göre düzenlenmiş kaynakçılık ustalık belgesi kapsamdan çıkarılmıştı.

Ancak 27/06/2009 tarihli ve 27271 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “*Doğal Gaz Piyasası Sertifika Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik*” ile, sertifika başvurularında sadece akredite kuruluşlardan alınmış kaynakçı belgelerinin sunulmasına ilişkin bir yıllık geçiş süresinin, piyasadan gelen talepler doğrultusunda altı ay uzatılması yönünde düzenleme yapılarak, “Sadece akredite edilmiş kuruluşlarca verilen doğal gaz iç tesisat yetkili mühendis belgesi ile çelik ve polietilen boru kaynakçı belgelerine ilişkin hükümlerin yürürlüğe giriş tarihi 01/01/2010’dur. Akredite olmamış kuruluşlarca 01/01/2010 tarihinden sonra düzenlenen yetkili mühendis ve kaynakçı belgeleri sertifika alma, tadil ve vize başvurularında kabul edilmez. Ancak, bu tarihten önce düzenlenmiş belgeler sertifika alma, tadil ve vize başvurularında 31/12/2011 tarihine kadar kullanılabilir.” hükmü getirilmiştir.

- **Doğal Gaz Piyasası Dağıtım ve Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

18/12/2009 tarihli ve 27436 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “*Doğal Gaz Piyasası Dağıtım ve Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik*” ile; söz konusu Yönetmeliğin “Sayaç” başlıklı 40’ncü maddesine “Bağımsız bölüm maliki, binanın veya tesisin sahibi ya da bunların yetkili temsilcilerinin yazılı talebi doğrultusunda, dağıtım şirketi tarafından mevcut mekanik sayaç ön ödemeli sayaç ile değiştirilebilir. Dağıtım şirketi sayaç değişimi hususunda müşterilerine hiçbir şekilde zorlamada bulunamaz. Sayacın değiştirilmesi durumunda alınacak bedel Kurul Kararıyla belirlenir.” şeklinde üçüncü fıkra eklenmiştir.

- **Kurul Kararları**

05/03/2009 tarihli ve 2020-13 sayılı Kurul Kararı ile; lisans sahibi tüzel kişilerde doğrudan veya dolaylı olarak yüzde %10’un üzerinde hisse sahibi olan gerçek kişilerin ölümü nedeniyle mirasçılarının, ilgili tüzel kişilerde hissedar olmalarının Kurul onayına tabi olmadığı düzenlenmiştir.

11/03/2009 tarihli ve 2013 sayılı Kurul Kararı ile; 2008 yılı ikinci dönem ŞİD değişiklik önerileri ile 2009 yılı birinci dönem ŞİD değişiklik önerileri süreçleri birleştirilerek 2008 yılı ikinci dönem ve 2009 yılı birinci dönem ŞİD değişiklik talepleri ve bunların sunulması, yayımlanması, değerlendirilmesi ve bildiri ile ilgili hususlarda 2009 yılı birinci dönem ŞİD değişiklik önerilerine ilişkin takvimin uygulanacağına ilişkin düzenleme yapılmıştır.

10/12/2009 tarihli ve 27428 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 03/12/2009 tarihli ve 2326 sayılı Kurul Kararı ile; Doğal Gaz Piyasası İletim Şebekesi İşleyiş Yönetmeliği’nin 5’inci maddesinin “İletim lisansı sahibi, bu Yönetmelik ve ilgili mevzuatta belirtilen usul ve esaslar doğrultusunda, sisteme giriş ve şebeke işleyiş kurallarını da içeren şebeke işleyişine ilişkin düzenlemeleri iletim şebekesinin işletmeye alınacağı tarihten en geç üç ay önce hazırlayarak Kurum onayına sunar. Bu düzenlemelerde Kurum onayı olmaksızın değişiklik yapılamaz.” hükmü ve BOTAŞ İletim Şebekesi İşleyiş Düzenlemelerine İlişkin Esaslar’ın (ŞİD) 21’nci Bölümü çerçevesinde ŞİD’de değişiklikler yapılmıştır.

22/04/2009 tarihli ve 27208 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 14/04/2009 tarih ve 2060 sayılı Kurul Kararı ile; 05/03/2009 tarihli ve 2002 sayılı ile 24/12/2008 tarihli ve 1896 sayılı serbest tüketici olma sınırına ilişkin kurul kararında değişiklikler yapılmıştır.

31/12/2009 tarihli ve 27449 sayılı mükerrer Resmi Gazete’de yayımlanan 29/12/2009 tarihli ve 2378 sayılı Kurul Kararı ile; doğal gaz piyasasındaki serbest tüketicilere ve 2010 yılında uygulanacak serbest tüketici olma sınırına ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Buna göre, 4646 sayılı Kanun’un 8’inci maddesinin (a) fıkrasının birinci bendinde belirtilen serbest tüketici olma sınırı 2010 yılı boyunca uygulanmak üzere;

- 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu’nun yürürlüğe girdiği tarihten evvel alınmış kanuni bir hak, belge, izin ve yetkilendirmeye müsteniden doğal gaz dağıtım faaliyetinde bulunan dağıtım lisansı sahibi tüzel kişilerin sorumluluk alanları dahilinde 800.000 m³,

- 4646 sayılı Kanun’un 8’inci maddesinin (b) fıkrası uyarınca şehir içi doğal gaz dağıtım lisansı ihalesi sonucunda dağıtım lisansı sahibi olan tüzel kişilerin sorumluluk alanları dahilinde 15 milyon m³,

Ancak lisans yürürlük tarihinden başlamak üzere ilk 5 yıllık sürenin dolmasından sonra ise, 800.000 m³

olarak belirlenmiştir.

1.3. Petrol Piyasasına Yönelik Yasal Düzenlemeler

1.3.1. İkincil Mevzuat Düzenlemeleri

Piyasanın dinamik yapısı ve değişen ihtiyaçlar dikkate alınarak 2009 yılında da ikincil mevzuatta bazı değişiklikler yapılmıştır.

- **Kaçak Petrolün Tespit ve Tasfiyesine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

15/08/2009 tarihli ve 27320 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Kaçak Petrolün Tespit ve Tasfiyesine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair

Yönetmelik” ile; söz konusu Yönetmeliğin “Teknik düzenlemelere uygun olmayan petrolün tasfiye usulü” başlıklı 23’üncü maddesi;

“Bu Yönetmeliğin 22’nci maddesinde yer alan petrol ürünlerinden teknik düzenlemelere uygun olmayanlar ile anılan maddede sayılmayan diğer ürünlerin tamamı teknik düzenlemelere uygun olmayan ürün olarak kabul edilir ve bu maddede belirlenen usullere göre tasfiye edilir.

Numune analiz sonuçları teknik düzenlemelere uygun olmayan kaçak petrol ürünlerinden akaryakıtın, ilgili il özel idaresi tarafından tasfiye ihalesi, numune analiz raporunun laboratuardan geldiği tarihten başlayarak bir ay içerisinde açık artırma teklif usulüne göre yapılır veya yaptırılır. Bir ay içerisinde satış yapılamazsa pazarlık usulüne göre satış gerçekleştirilir. İlgili il özel idaresi akaryakıtı yalnızca, Kanun uyarınca rafinerici lisansı sahiplerine satabilir. Rafinericiler kendilerine teklif edilen ürünleri almakla yükümlüdür. Bu satışta ürünlerin satış bedeli, beyaz ürünlerde; benzin, motorin türleri, nafta, gazyağı, jet yakıtı ve solvent türleri, rafineride bir önceki ay sonunda oluşan ham petrol stok/devir maliyet fiyatından, diğer ürünlerde ise bu fiyatın yüzde altmışından az olamaz.

Ancak, teslim edilen ürünlerden analiz sonuç raporuna göre rafineri proseslerine ve katalizelerine zarar verebileceği tespit edilenler ilk madde olarak kullanılmak veya diğer şekillerde değerlendirilmek üzere uyuşulacak bedel üzerinden satılır. Rafineriler bu ürünlerle ilgili gerekli tedbirleri alırlar.”

şeklinde yeniden düzenlenmiştir.

- **Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

16/10/2009 tarihli ve 27378 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile; söz konusu Yönetmeliğinin “Lisans Tadili” başlıklı 15’inci maddesinin beşinci fıkrasına aşağıda belirtilen hususlar ilave edilerek,

Lisans tadilleri Kurul kararı ile sonuçlandırılır. Ancak,

-Taşıma, bayilik ve serbest kullanıcı lisanslarına ilişkin lisans tadillerinin,

-Depolama, dağıtıcı ve ihrakiye teslimi lisanslarına işlenmiş akaryakıt tanklarına ait statü, kapasite ve ürün cinsi bilgilerine ilişkin lisans tadilleri ile akaryakıt tanklarının, bu lisanslardan çıkarılmasına veya ilgili ve diğer mevzuatta belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi kaydıyla bu lisanslara eklenmesine ilişkin lisans tadillerinin,

-Depolama, dağıtıcı ve ihrakiye teslimi lisanslarına işlenmiş akaryakıt tankları ile bağlantılı dolum, boşaltım, iskele ve şamandıra boru hatlarına ait bilgilerin değiştirilmesi ile ilgili ve diğer mevzuatta belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi kaydıyla bu lisanslara boru hattı ilave edilmesine veya bu lisanslardan boru hattı çıkarılmasına ilişkin lisans tadillerinin,

-Dağıtıcı ve ihrakiye teslimi lisanslarında yer alan pazarlama projeksiyonu bilgilerine ilişkin lisans tadillerinin,

-Dağıtıcı lisansına, ilgili ve diğer mevzuatta belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi kaydıyla taşıma, ihrakiye teslimi ve madeni yağ faaliyetlerinin alt başlık olarak işlenmesine veya bu faaliyetlerin dağıtıcı lisansının alt başlığından çıkarılmasına ilişkin lisans tadillerinin,

-Dağıtıcı lisansı taşıma alt başlığında bulunan araç bilgilerinin değiştirilmesine veya bu alt başlık kapsamında dağıtıcı lisansına araç eklenmesine veya bu lisansın araç çıkarılmasına ilişkin lisans tadilleri ile ihrakiye teslimi lisansında kayıtlı bulunan araç bilgilerinin değiştirilmesine ve bu lisansa tesis kapsamında araç eklenmesine veya bu lisansın araç çıkarılmasına ilişkin lisans tadillerinin,

-Madeni yağ lisansı veya madeni yağ alt başlıklı dağıtıcı lisansı sahiplerinin lisanslarında yer alan madeni yağ üretimi ve baz yağ kullanımı bilgilerinin değiştirilmesi ile üretilecek madeni yağların bu lisanslara eklenmesine veya bu lisanslardan çıkarılmasına ilişkin lisans tadillerinin,

Petrol Piyasası Dairesi Başkanlığınca yapılması ve tadil başvurusunun eksiksiz olarak yapıldığının tespit edilmesinden itibaren on beş gün içerisinde sonuçlandırılması hüküm altına alınmıştır.

- **Petrol Piyasasında Uygulanacak Teknik Kriterler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

23/10/2009 tarihli ve 27385 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Petrol Piyasasında Uygulanacak Teknik Kriterler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile; söz konusu Yönetmeliğin 10’uncu maddesinin ikinci fıkrası, “Kullanıcılara; akaryakıt istasyonlarında pompa, tarım sektörünün ihtiyaçları için tanker ve köy pompası vasıtasıyla yapılan satışlarda analiz raporu tanzim edilmez.” şeklinde değiştirilmiştir.

Aynı Yönetmeliğin 11’inci maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinden sonra “Laboratuvarlar, Kurumca belirlenen çerçevede dahilinde taşeron laboratuvarlardan hizmet alabilir.” hükmü eklenmiştir.

Yine aynı Yönetmeliğin 11’inci maddesinden sonra gelmek üzere, “İhrakiye sayılanlar dahil, akaryakıtlara ilişkin teslim numunelerinin; alınması, mühürlenmesi, verilmesi, saklanması, kayıtlanması ve benzeri hususlara ilişkin hak ve yükümlülükler ile diğer usul ve esaslar Kurumca düzenlenir.” şeklinde Madde 11/A eklenmiştir.

Yukarıda yer alan 10’ncü maddenin ikinci fıkrası ile Madde 11/A’nın yürürlüğe giriş tarihi 1 Ocak 2010 iken 25/12/2009 tarihli ve 27443 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ikinci bir değişiklik ile 1 Nisan 2010 olarak belirlenmiştir.

- **Petrol Piyasası Bilgi Sistemi Yönetmeliğinde Değişiklikler**

12/04/2009 tarihli ve 27226 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Petrol Piyasası Bilgi Sistemi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile; “Dağıtıcılar Arası Akaryakıt Satış Talebi Bildirimi; akaryakıtı temin ve teslim eden dağıtıcı lisansı sahipleri arasında yazılı anlaşma sağlandıktan sonra, akaryakıtı teslim eden dağıtıcı lisansı sahiplerince yapılır.

Bildirim ekinde; ‘Dağıtıcılar Arası Akaryakıt Satış Talebi Beyanı’ yer alır.” hükmü, söz konusu Yönetmeliğin 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine alt bend olarak eklenmiştir.

26/12/2009 tarih ve 27444 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Petrol Piyasası Bilgi Sistemi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile; piyasasını değişen ve gelişen ihtiyaçları doğrultusunda, ilgili tarafların görüşleri de alınarak bildirim yükümlülükleri ile bildirim yükümlülüklerinin kapsamı değiştirilmiş ve elektronik imza uygulamasına geçilmiştir.

- **Tebliğler**

“Benzin Türlerine İlişkin Düzenleme Tebliği (Akaryakıt Seri No:14) ”,

“Motorin Türlerine İlişkin Düzenleme Tebliği (Akaryakıt Seri No:15)” ,

“Gazyağına İlişkin Düzenleme Tebliği (Akaryakıt Seri No:16)” ,

“Fuel Oil Türlerine İlişkin Düzenleme Tebliği (Akaryakıt Seri No:17)” ve

“Denizcilik Yakıtlarına İlişkin Düzenleme Tebliği (İhrakiye Seri No:2)” 07/08/2009 tarihli ve 27312 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Ancak, 1 Kasım 2009 tarihinde yürürlüğe girmek üzere yayımlanan söz konusu Tebliği (İhrakiye Seri No:2)’nin 2’nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Ancak, II. grup deniz motorin olarak piyasaya arz edilecek akaryakıtların en çok kükürt oranı %1,5’i aşamaz.” hükmüne “I. grup deniz motorin olarak piyasaya arz edilecek akaryakıtların en çok kükürt oranı %0,1’i aşamaz.” hükmü ilave edilmiştir. Yapılan değişiklik “Denizcilik Yakıtlarına İlişkin Teknik Düzenleme Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (İhrakiye Seri No: 3)” olarak 11/10/2009 tarihli ve 27373 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olup yürürlüğe giriş tarihi 31/12/2011 olarak belirlenmiştir.

“Otobiodizel’e İlişkin Düzenleme Tebliği (Akaryakıt Seri No:18)” ise 21/11/2009 tarihli ve 27413 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

- **Kurul Kararları**

09/07/2009 tarihli ve 27283 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 29/06/2009 tarihli ve 2153 sayılı Kurul kararıyla, Ulusal Marker Uygulama Faaliyetleri ve Ulusal Marker Teslimine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki 04/04/2007 tarihli ve 1153 sayılı Kurul Kararı’nın bazı maddelerinde değişiklik yapılarak ulusal marker talebinde bulunan ilgili lisans sahibi tüzel kişilerin uyması gereken usul ve esaslar yeniden belirlenmiştir.

16/07/2009 tarihli ve 27290 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 09/07/2009 tarihli ve 2160/2 sayılı Kurul kararıyla, bayilerden alınacak numunelere ilişkin olarak tanzim edilecek muayene raporları çerçevesinde bazı koşullara uygun benzin türleri ile motorinin teknik düzenlemelere uygun addedilmesine ilişkin olarak belirlenen muafiyet süresi 31/12/2009 tarihine kadar uzatılmıştır.

Yine 16/07/2009 tarihli ve 27290 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 09/07/2009 tarihli ve 2168/20 sayılı Kurul kararıyla, bazı akaryakıt istasyonları için yapılacak bayilik lisansı başvurularında “Asgari Mesafe Tespit Tutanağı” aranmayacağına ilişkin düzenleme yürürlükten kaldırılmıştır.

08/09/2009 tarihli ve 27343 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 27/08/2009 tarihli ve 2221/5 sayılı Kurul kararıyla, “Petrol Piyasasında Dağıtıcı Lisansı Sahiplerinin Bayi Denetim Sistemine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Karar”da yer alan dağıtıcıların istasyon otomasyon sistemi kurması yükümlülüğüne ilişkin hükmün yürürlüğe giriş tarihi 31/12/2010’a ertelenmiştir.

31/12/2009 tarihli ve 27449 sayılı 3. mükerrer Resmi Gazete’de yayımlanan 29/12/2009 tarihli ve 2380 sayılı Kurul kararıyla, “Ham Petrol, Akaryakıt, İhrakiye, Madeni Yağ, Baz Yağ ve Petrolle İlişkili Maddelere Dair Karar” kabul edilerek söz konusu petrol türlerine ilişkin genel düzenlemeler güncellenmiştir.

1.4. Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasasına Yönelik Yasal Düzenlemeler

1.4.1. İkincil Mevzuat Düzenlemeleri

- **Kurul Kararları**

04/08/2009 tarihli ve 27309 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 30/07/2009 tarihli ve 2194 sayılı Kurul Kararı ile; 14/09/2005 tarihli ve 547/2 sayılı Kurul Kararının eki olan ve 30/04/2009 tarih ve 2081 sayılı Kurul Kararı ile yeniden düzenlenen “Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasasında Lisans Başvurusu ve Bildirim Açıklamaları”nın 1’nci Bölümde yer alan “başvuru dilekçesi ekleri” tablosundaki (3) numaralı dipnotunda yer alan “01/01/2005 tarihinden önce; İmar Kanunu hükümlerine göre imar planına “LPG Otogaz İstasyonu” alanı olarak işlenmiş veya geçerli inşaat ruhsatı veya yapı kullanım ruhsatı olan yerler için, kişilerin yapacakları başvurularda aranmaz.” hükmü kaldırılmıştır.

11/11/2009 tarihli ve 27403 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 15/10/2009 tarihli ve 2274 sayılı Kurul Kararı ile; gerekli durumlarda numune alınmak üzere rafinerici, LPG dağıtıcı ve LPG depolama lisansı sahiplerinin 01/01/2010 tarihinden itibaren her bir LPG dolmuş ve/veya depolama tesislerinde ayrı ayrı olmak üzere TS EN ISO 4257 standartlarına uygun asgari 3 adet (1 set) LPG numune kabı bulundurması zorunlu hale getirilmiştir.

2. LİSANSLAMA İŞLEMLERİ

Lisans, bir tüzel kişinin piyasada faaliyet gösterebilmek için Kurumdan almak zorunda olduğu izin/yetki belgesidir.

2.1. Elektrik Piyasası Lisanslama Faaliyetleri

2.1.1. Lisans İşlemleri

4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 2'nci maddesinin birinci fıkrasında, elektrik piyasası faaliyetleri üretim, iletim, dağıtım, toptan satış, perakende satış, perakende satış hizmeti, ticaret, ithalat ve ihracat faaliyetleri olarak tanımlanmıştır. Kanunun 2'nci maddesinde, piyasada bu kanun hükümleri uyarınca lisans alma koşulu ile yerine getirilebilecek faaliyetler ve faaliyet gösterebilecek tüzel kişiler de tanımlanmıştır. Bu kapsamda, elektrik piyasasında faaliyette bulunmak isteyen tüzel kişilerin Kurumdan lisans almaları gerekmektedir. Kurum tarafından verilecek lisanslara ilişkin usul ve esaslar ise Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği'nde düzenlenmiştir.

Elektrik piyasasında tüm piyasa faaliyetleri, Kurumdan alınacak lisanslar ile yürütülmektedir. Her bir piyasa faaliyeti ve faaliyetin yürütüldüğü her bir tesis veya bölge için ayrı lisans alınması gerekmektedir. Lisans sahipleri, sahip oldukları her bir lisansa konu faaliyet için ayrı bir hesap tutmakla mükelleflerdir.

Lisans, devredilememekte; ancak lisans sahibinin hisseleri devredilebilmektedir. Lisans sahibi tüzel kişilerin hisselerinin devredilmesi Kurul onayına tabidir. Bu hüküm, oy hakkı edinilmesi ile herhangi bir hisse devri söz konusu olmasa dahi, mevcut hisseler üzerinde imtiyaz tesisi veya imtiyazın kaldırılması için de geçerlidir. Ayrıca, bir veya birden fazla lisans sahibi tüzel kişinin tüm aktif ve pasiflerinin bir bütün olarak lisans sahibi tek bir tüzel kişi tarafından devralınmak istenmesi halinde, birleşme izni hakkında Kurul onayı alınması zorunludur.

Lisans; üretim, iletim ve dağıtım lisanslarında minimum süre 10 yıl olmak üzere 49 yıla kadar verilebilmektedir. Lisans sahibi, lisansı kapsamındaki faaliyetlerini lisansta belirlenen çerçevede yerine getirmekle mükelleflidir. Lisans sahibi tüzel kişiler üretim, iletim ve dağıtım tesislerini; doğal afetler, yangın ve kaza gibi riskleri kapsayan bir "varlık tüm risk" sigortası ile teminat altına almak zorundadır.

Kurum tarafından elektrik piyasasına yönelik verilen lisanslar şunlardır:

Üretim Lisansı: Üretim tesisi kurulması, işletmeye alınması ve üretilen elektrik enerjisinin satış faaliyetleri için üretim lisansı alınması gerekir. Üretim şirketleri, dağıtım şirketleri ile kontrol oluşturmaksızın iştirak ilişkisine girebilir. Ancak, bu faaliyetler dışında piyasada herhangi bir faaliyette bulunamaz.

Üretim faaliyeti, özel sektör üretim şirketleri, Elektrik Üretim Anonim Şirketi ve bağlı ortaklıkları, Elektrik Üretim Anonim Şirketi'nin yeniden yapılandırılmasıyla oluşan diğer kamu üretim şirketleri ile otoprodüktörler tarafından gerçekleştirilir. EÜAŞ, bağlı ortaklıkları ve özel

sektör üretim şirketleri; her bir üretim tesisi için ayrı ayrı lisans almak ve ayrı hesap tutmak zorundadır.

Otoprodüktör Lisansı: Kendi ihtiyaçlarını karşılamak üzere elektrik enerjisi üretimi yapan ve iletim ve/veya dağıtım sistemi ile paralel çalışan otoprodüktörlerin Kurumdan almak zorunda oldukları lisansı ifade eder.

26 Temmuz 2008 tarih ve 26948 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5784 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile otoprodüktör gruplarına 30/06/2009 tarihine kadar mevcut lisanslarındaki hakları korunarak üretim lisansı verileceği hükmü getirilmiştir. Kanunun yürürlüğe giriş tarihinden itibaren yeni otoprodüktör grubu lisansı başvurusu alınmamış, ancak mevcut otoprodüktör grubu lisansı sahibi tüzel kişilere üretim lisansı almaları için belirlenen süre zarfında faaliyet göstermelerine olanak sağlanmıştır. Bu sebeple 30/06/2009 tarihine kadarki süre içerisinde otoprodüktör gruplarının da piyasada faaliyet gösterdikleri kabul edilmektedir.

Üretim lisansı sahibi tüzel kişiler, ürettikleri elektriği ve/veya malik oldukları kapasitelerini toptan satış lisansı sahiplerine, perakende satış lisansı sahiplerine ve serbest tüketicilere ikili anlaşmalar yoluyla satabilirler. Otoprodüktörler, esas olarak kendi ihtiyaçları için elektrik üretmekle mükellef olduklarından, otoprodüktör lisansında yazılan yıllık ortalama elektrik enerjisi üretim miktarının bir takvim yılında ancak %20'sini piyasada ticarete konu edebilmektedirler. Ancak, arz güvenliğine münhasır koşulların varlığında bu oran, Kurul tarafından artırılabilir.

Üretim faaliyeti gösteren tüzel kişilerin, lisansları kapsamındaki üretim tesisleri ile müşterileri ve/veya iştirakleri ve/veya serbest tüketiciler arasında özel direkt hat tesis etme imkânı bulunmaktadır.

Diğer taraftan, herhangi bir gerçek kişinin ya da özel sektör tüzel kişinin kontrol ettiği üretim şirketleri aracılığıyla sahip olacağı toplam elektrik enerjisi kurulu gücü, bir önceki yıla ait yayımlanmış Türkiye toplam elektrik enerjisi kurulu gücünün %20'sini; benzer şekilde herhangi bir gerçek kişinin ya da özel sektör tüzel kişinin kontrol ettiği toptan satış şirketleri aracılığıyla toptan satışını yapabilecekleri elektrik enerjisi miktarı, piyasada bir önceki yılda tüketilen toplam elektrik enerjisi miktarının %10'unu geçemez.

İletim Lisansı: Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketinin (TEİAŞ) mevcut ve inşa edilecek tüm iletim tesisleri üzerinden iletim faaliyetlerini yürütebilmesi için Kurumdan almak zorunda olduğu lisansı ifade eder.

Mevcut ve inşa edilecek tüm iletim tesisleri üzerinden Ulusal Yük Dağıtım Merkezi ve bu merkeze bağlı bölgesel yük dağıtım merkezleri aracılığıyla yapılacak iletim faaliyetleri ve Piyasa Mali Uzlaştırma Merkezi'nin işletilmesi TEİAŞ tarafından gerçekleştirilmektedir.

Dolayısıyla elektrik piyasasında iletim faaliyeti, münhasıran ve münferiden TEİAŞ tarafından yürütülmektedir. Tüm iletim varlıklarının sahibi olarak TEİAŞ, iletim sistem işletmeciliğinin yanı sıra piyasa işletmecisi olarak da faaliyette bulunmaktadır.

Dağıtım Lisansı: Belirli bir bölgede dağıtım faaliyetinde bulunabilmek için tüzel kişilerin Kurumdan almak zorunda oldukları lisansı ifade eder. Özel sektör dağıtım şirketleri, dağıtım veya perakende satış faaliyeti dışında, üretim lisansı almak ve hesapları ayrı tutulmak kaydıyla üretim tesisi kurabilir ve sahibi olduğu veya iştirak ilişkisinde bulunduğu üretim şirketi veya şirketlerinden ülke ortalama elektrik toptan satış fiyatını geçmeyecek fiyattan elektrik enerjisi satın alabilir. Dağıtım şirketleri, üretim ve perakende satış faaliyetlerini, 01/01/2013 tarihinden itibaren ancak ayrı tüzel kişilikler altında yürütürler.

Toptan Satış Lisansı: Toptan satış şirketlerinin piyasada elektriğin toptan satışı ve serbest tüketicilere satışı için Kurumdan almak zorunda oldukları lisansı ifade eder.

Toptan satış lisansı sahibi Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi ve özel sektör toptan satış şirketleri, lisanslarında yer alması kaydıyla, Bakanlık kararı doğrultusunda uluslararası enterkonneksiyon şartı oluşmuş ülkelere elektrik enerjisi ihracatı ya da elektrik enerjisi ithalatı faaliyetlerini de yürütülebilmektedirler. Toptan satış lisansında, ithalata ve ihracata ilişkin hükümler sınırlı süre ve miktarlar için geçerlidir. Bu süre, ilgili toptan satış lisansının geçerlilik süresinden farklı olabilir.

İletim veya dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler, ayırım gözetmeksizin gerçek ve tüzel kişilere sisteme erişim ve sistem kullanım haklarının sağlanmasıyla yükümlüdürler.

Perakende Satış Lisansı: Tüzel kişilerin, piyasada perakende satış yapabilmek ve/veya perakende satış hizmeti verebilmek için Kurumdan almak zorunda oldukları lisansı ifade eder.

Perakende satış şirketleri, herhangi bir bölge sınırlaması olmaksızın perakende satış ve perakende satış hizmeti faaliyetinde bulunur.

Perakende satış lisansına sahip dağıtım şirketleri ise ancak perakende satış lisansında yer alması halinde, başka bir dağıtım şirketinin bölgesinde bulunan serbest tüketicilere elektrik enerjisi ve/veya kapasite satışı yapabilir.

Yukarıda anlatılan çerçevesinde Kurumca verilen ve halen yürürlükte olan lisansların türlerine ve lisans veriliş yıllarına göre dağılımı aşağıda gösterilmiştir:

Başvuru Türü	Lisansın Verildiği Yıl (Adet)							Toplam
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	
İletim Lisansı	1							1
Dağıtım Lisansı				19		1	1	21
Perakende Satış Lisansı				19		1	1	21
Toptan Satış Lisansı	6	10	4	4	3	6	8	41
OSB Dağıtım Lisansı					57	49	13	119

Üretim Lisansı	137	52	55	86	185	222	168	905
Otoprodüktör Lisansı	105	14	18	18	10	22	8	195
Toplam	249	76	77	146	255	301	199	1.303

Üretim faaliyetinde bulunmak üzere Kuruma başvuruda bulunan tüzel kişilere verilen lisansların (üretim lisansı ve otoprodüktör lisansı) yakıt/kaynak türlerine göre dağılımı ise şöyledir:

Kaynak / Yakıt Türü	2009		Toplam	
	Adet	Kurulu Güç (MW)	Adet	Kurulu Güç (MW)
Hidrolik	136	3.199,3	678	27.686,8
Doğal Gaz	27	2.987,4	195	15.557,4
Linyit	1	306,0	42	9.672,6
İthal Kömür	3	1.287,0	14	6.779,5
Rüzgâr	3	71,6	92	3.352,5
Taşkömürü			4	2.846,4
Fuel Oil	3	81,7	41	2.785,8
Asfaltit	1	275,5	2	688,8
Jeotermal	1	9,5	7	163,9
Diğer Termik			10	86,6
Çöp Gazı	1	3,5	7	43,6
Diğer Kömür			2	38,4
Biyogaz			5	7,0
Biyokütle			2	6,6
Toplam	176	8.221,6	1.101	69.715,9

Tablodan da anlaşılacağı üzere, 2009 yılında en çok hidroelektrik santrallere lisans verilmiş, bunu doğal gaz yakıtlı tesisler izlemiştir. Bununla birlikte lisans verilen termik santralların kurulu gücü lisans verilen hidroelektrik santrallarının toplam kurulu gücünden daha fazladır.

2009 yılı sonu itibarı ile yeni başvurular kapsamında lisanslama süreci devam eden 109.396 MW kurulu güce karşılık gelen 1.295 adet lisans başvurusu bulunmaktadır. Bunun 76.033 MW'lık kısmı rüzgâra, 25.374 MW'lık kısmı termik kaynaklara, 7.881 MW'lık kısmı hidrolik kaynaklara, yaklaşık 108 MW'lık kısmı ise diğer yenilenebilir kaynaklara dayalı elektrik üretim projelerinden oluşmaktadır.

2009 yılı içerisinde işletmeye alınan 2833,7 MW'lık yeni üretim kapasitesi ile 2003-2009 zaman aralığında en yüksek yıllık kapasite artışına ulaşılmıştır.

2003-2009 Yılları Arasında Özel Sektör Tarafından İşletmeye Alınan Yeni Elektrik Üretim Kapasitesi								
YAKIT CİNSİ	YILI							Genel Toplam
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	
Asfaltit							135	135
Biogaz				0,8			6,3	7,1
Çöp Gazı				5,2	1,4	17	15,6	39,2
Doğal Gaz	222,2	329,2	977,1	460,8	228,8	363,8	1455,1	4037
Diğer Termik		10,4	11,5			16,4		38,3
Fueloil	87,9	68,3	6,8		29,6	14,8		207,4
Hidroelektrik	58,3	66,7	45,6	105,4	31,5	327,1	465,8	1100,4
İthal Kömür		45	141				270	456
Jeotermal				8		6,9	47,4	62,3
Linyit	20				16			36
NAFTA		49,8						49,8
Rüzgar Enerjisi			1,2	38,9	76,4	217,1	438,6	772,2
Genel Toplam	388,4	569,4	1183,2	619,1	383,7	963,1	2833,8	6940,7

2.1.2. İthalat ve İhracat İzinleri

Toptan satış lisans sahipleri, ithalat veya ihracat faaliyetinde bulunabilmektedirler. Bu çerçevede 2009 yılında;

-Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş. (TETAŞ)'nin toptan satış lisansı, 400 kV'luk Birecik-Aleppo ENH üzerinden, 250 MW olmak üzere bir yıl süreyle Suriye'ye,

-Kartet Karadeniz Toptan Elektrik Ticareti A.Ş.'nin toptan satış lisansı, PS3 (Türkiye) -Zakho (Irak) 154 kV enerji iletim hattından 01/01/2011 tarihine kadar 300 MW gücünde Irak'a

elektrik enerjisi ihracatında bulunabilmesi yönünde tadil edilmiştir.

-GENT Elektrik Enerjisi Toptan Satış A.Ş.'nin toptan satış lisansı, İran'dan izole bölge besleme yöntemi ile Khoy-Başkale hattı üzerinden 80 MW'a kadar, Bazergan-Doğu Beyazıt hattından ise 40 MW'a kadar,

-TGR Enerji Elektrik Toptan Ticaret A.Ş.'nin toptan satış lisansı, Gürcistan'dan ünite yönlendirme yöntemiyle Batum TM (Gürcistan) - Hopa TM (Türkiye) hattından 75 MW gücünde,

bir yıl süreyle elektrik enerjisi ithalatı faaliyetinde bulunabilmeleri yönünde tadil edilmiştir.

2.2. Doğal Gaz Piyasası Lisanslama Faaliyetleri

2.2.1. Lisans İşlemleri

4646 sayılı Doğalgaz Piyasası Kanunu'nun 4'üncü maddesinde piyasa faaliyetleri tanımlanmış ve piyasa faaliyetlerinde bulunacak tüzel kişilerin gerekli lisansları almaları şart koşulmuştur. Doğal gazın üretimi, piyasa faaliyeti olarak öngörülmemiş olup 6326 sayılı Petrol Kanunu kapsamında, Petrol İşleri Genel Müdürlüğünden alınan arama ve işletme ruhsatları çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Ancak, doğal gaz üretimi yapan şirketlerin ürettikleri doğal gazı satabilmeleri için ise 4646 sayılı Kanun çerçevesinde toptan satış ve/veya ihracat lisansı almaları gerekmektedir. Doğal gaz piyasası faaliyetlerine yönelik lisanslara ilişkin usul ve esaslar, Doğal Gaz Piyasası Lisans Yönetmeliği'nde düzenlenmiştir. Lisanslar bir defada en az on, en fazla otuz yıllık süre ile verilir.

Faaliyet konularına göre Kurum tarafından verilen lisanslar şunlardır:

İthalat Lisansı: Doğal gazın toptan satış şirketlerine, serbest tüketicilere veya ihracatçı şirketlere satışı veya yurt dışına doğrudan satışı amacıyla, yurt dışından LNG veya gaz formunda doğal gaz sağlanmasına ilişkin lisansı ifade eder.

İthalatçı şirketler, yapacakları her ithalat bağlantısı için ayrı bir lisans almak zorundadır ve üretim şirketlerinden, toptan satış şirketlerinden ve birbirlerinden doğal gaz satın alabilir.

Herhangi bir ithalatçı şirketin, bir veya birden fazla ithalat lisansı kapsamında, ithalat yoluyla temin ettiği yıllık doğal gaz miktarı, Kurumca her yıl Ocak ayında yayımlanan cari yıla ait ulusal doğal gaz tüketim tahmininin yüzde yirmisini aşamaz.

İhracat Lisansı: Üretim şirketi, toptan satış şirketi veya ithalatçı şirketlerden satın alınan gazın yurt dışına pazarlanması faaliyetine ilişkin lisansı ifade eder.

Toptan Satış Lisansı: Doğal gazın dağıtım şirketlerine ve serbest tüketicilere satış faaliyetine ilişkin lisansı ifade eder.

Toptan satış şirketlerinin her biri, Kurumca her yıl Ocak ayında yayımlanan cari yıla ait ulusal doğal gaz tüketim tahmininin yüzde yirmisinden fazla satamaz.

Depolama Lisansı: Doğal gazın, sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) veya gaz olarak depolanması faaliyetlerine ilişkin lisansı ifade eder.

Birbirleriyle kendi içinde doğrudan bağlantısı olmayan ve fiziki bir bütünlük oluşturmayan depolama tesislerinin her biri için ayrı lisans alınması gerekir.

İletim Lisansı: Üretim toplama hatları ve dağıtım şebekeleri dışındaki gaz boru hattı şebekesi veya sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) taşıma araçlarıyla gerçekleştirilen doğal gaz nakli faaliyetlerine ilişkin lisansı ifade eder.

Sıkıştırılmış Doğal Gaz (CNG) Lisansı: Doğal gazın kuyubaşı, ulusal iletim şebekesi veya şehir içi dağıtım sisteminden, tedarikçilerden ve/veya dağıtım şirketlerinden satın alınıp,

sıkıştırılması, basınçlı kaplara doldurulması ve satışı; sıkıştırılmış haldeki doğal gazın özel vasıtalarla şehirler arasında taşınması, CNG satış istasyonlarından temin edilen ve/veya üretim yapan toptan satış şirketlerinden kuyubaşında satın alınarak taşıma vasıtası üzerindeki sıkıştırma ekipmanlarıyla sıkıştırılan ve basınçlı kaplara doldurulan sıkıştırılmış doğal gazın iletim şebekelerinin ulaşmadığı yerlerde basıncının düşürülerek satışı faaliyetlerine ilişkin lisansı ifade etmekte olup, bu faaliyetleri yapacak tüzel kişilerin, Kurumdan her biri için ayrı içerikli olan sıkıştırılmış doğal gaz lisansı almaları zorunludur.

Dağıtım Lisansı: Doğal gazın müşterilere teslim edilmek üzere gaz boru hattı şebekesi ile nakledilmesi ve perakende satış faaliyetine ilişkin lisansı ifade eder.

Kanunun geçici maddesi hükümleri saklı kalmak kaydıyla, şehir içi doğal gaz dağıtım lisansı almaya hak kazanacak şirket, Kurum tarafından açılacak ihale ile belirlenmektedir.

Doğal gaz piyasasında faaliyet göstermek üzere lisans almak için Kuruma başvuran şirketlerin başvurularının Doğal Gaz Piyasası Lisans Yönetmeliği çerçevesinde incelenmesi ve uygun bulunanlara lisanslarının verilmesi faaliyetine 2009 yılında da devam edilmiştir.

Böylece 2009 yılı içerisinde 8 ithalat (7 adeti spot LNG ithalatı olmak üzere), 8 Toptan satış, 4 CNG iletim-dağıtım ve 5 CNG Satış olmak üzere toplam 25 adet lisans verilmiştir. 2009 yılı içerisinde 2 adet toptan satış ve 1 adet ithalat lisansı olmak üzere toplam 3 adet lisans ise sona erdirilmiştir. 2009 yılı sonu itibarıyla toplam lisans sayısı 194 olup bu lisansların dağılımı şu şekildedir:

	Lisans Türü	Adet
1	İthalat	12
2	İthalat (Spot LNG)	9
3	İhracat	1
4	Toptan Satış	34
5	Depolama	4
6	İletim	1
7	İletim (LNG)	16
8	Sıkıştırılmış Doğal Gaz (CNG)	57
	CNG Satış	41
	CNG İletim ve Dağıtım	16
9	Dağıtım	60
	Toplam	194

Ayrıca yürürlükte olan lisanslar gerektiğinde mevzuat hükümleri doğrultusunda tadil edilmiştir.

Doğal gaz şebekelerine yapılacak bağlantılar hakkında Kuruma yapılan başvurular ise, 19/01/2005 tarihli ve 25705 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren doğal gaz şebekelerine yapılacak bağlantılara ilişkin olarak alınan 11/01/2005 tarihli ve 419 sayılı Kurul Kararı uyarınca değerlendirilerek sonuçlandırılmıştır.

İthalat Lisansı

4646 sayılı Kanun'un geçici 2'nci maddesi gereğince mevcut doğal gaz alım veya satım sözleşmelerinin kısmi veya bütün olarak tüm hak ve yükümlülükleri ile birlikte devredilmesi için 30/11/2005 tarihinde BOTAŞ tarafından 6 adet alım sözleşmesi için 6 ayrı ihale gerçekleştirilmiştir. Söz konusu ihalelerde, 250 milyon Cm³'lük (kontrat metre-küp) lotlar üzerinden 64 lota karşılık gelen toplam 16 milyar m³/yıl miktarındaki kısım devir konusu yapılmakla birlikte satıcı ön onay belgesinin sunulmaması nedeniyle tekliflerin bir kısmı geçersiz sayılmıştır. Teklifler içinde sadece 16 lot için (4 milyar Cm³/yıl) ihaleye çıkılan 18/02/1998 tarihli Doğal Gaz Alım-Satım Sözleşmesinin devri için verilmiş olan 4 adet teklif geçerli sayılmıştır. BOTAŞ tarafından yapılan en uygun teklif sıralaması şu şekilde gerçekleşmiştir:

	ŞİRKET	MİKTAR (milyon Cm³/yıl)
1	Shell Enerji A.Ş.	250
2	Bosphorus Gaz Corp. A.Ş.	750
3	Enerco Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş.	2.500
4	Avrasya Gaz A.Ş.	500

Teklif sıralamasına göre Shell Enerji A.Ş. ve Bosphorus Gaz Corporation A.Ş.'ye 2007 yılı, Enerco Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye 2008 yılı içerisinde ithalat lisansı verilmiştir. Avrasya Gaz A.Ş.'ye ise 26/02/2009 tarihli ve 1989-4 sayılı Kurul Kararı ile ithalat lisansı verilmiştir.

Diğer taraftan, 09/07/2008 tarihli ve 5784 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithalatı BOTAŞ ve diğer piyasa katılımcıları için serbest bırakılmış ve daha önce 4646 sayılı Kanun ile düzenlenmemiş olan spot sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithalat faaliyeti düzenleme altına alınmıştır. Söz konusu düzenleme kapsamında 2009 yılında başvuruda bulunan 7 adet şirkete ithalat (Spot LNG) lisansı verilmiştir.

Dağıtım Lisansı

Doğal Gaz Piyasası Kanunu uyarınca, doğal gaz şehir içi dağıtım lisansı ihaleleri yapmak görevi Kuruma verilmiştir. Dolayısıyla 4646 sayılı Kanun sonrası dönemde Kurumca toplam 56 adet dağıtım lisansı ihalesine çıkmış, toplam 53 dağıtım ihalesi gerçekleştirilerek kazanan şirketlere dağıtım lisansları verilmiştir.

Halihazırda ihalesi yapılan dağıtım bölgelerinin 51'i dahil olmak üzere toplam 58 adet dağıtım bölgesinde gaz arzı sağlanmış olup 2009 yılı içinde ise bunlardan 3'üne (Adıyaman, Ordu-Giresun, Çukurova dağıtım bölgeleri) gaz arzı sağlanmıştır. 4646 sayılı Kanun öncesinde gaz arzı sağlanan şehirlerdeki ile 4646 sayılı Kanun sonrasında gaz arzı sağlanan şehirlerdeki toplam konu eşdeğeri abone sayısı rakamları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

4646 Sayılı Kanun Sonrasında Kurumca Çıkkın İhale Sonrasında Gaz Arzı Sağlanan Şehirlerde Aralık 2009 Sonu İtibariyle Ulaşılan Rakamlar

No	İhale (Şehir) Adı	TOPLAM Konut Eşdeğeri Abone Sayısı	No	İhale (Şehir) Adı	TOPLAM Konut Eşdeğeri Abone Sayısı
1	Kayseri	217.296	27	Edirne Kırklareli Tekirdağ	17.029
2	Konya	131.872	28	Denizli	50.711
3	Erzurum	75.615	29	K.Maraş	20.795
4	Çorlu	43.786	30	Yozgat	21.558
5	Gebze	50.995	31	Gaziantep	14.283
6	İnegöl	26.084	32	Çanakkale	15.982
7	Çatalca	13.259	33	M.Kemalpaşa Karacabey Susurluk	7.742
8	Bandırma	21.458	34	Isparta-Burdur	3.607
9	Balıkesir	49.786	35	Karaman	9.679
10	Sivas	78.580	36	Kars-Ardahan	2.228
11	Kütahya	41.073	37	Afyon	6.893
12	Konya-Ereğli	17.400	38	Tokat Amasya	4.158
13	Çorum	59.415	39	Karabük Kastamonu Çankırı	1.908
14	Samsun	79.339	40	Adıyaman	35
15	Aksaray	18.200	41	Trabzon Rize	8.494
16	K.Ereğli-Düzce	39.948	42	Elazığ	3.379
17	Kırıkkale-Kırşehir	58.236	43	Diyarbakır	10.268
18	Gemlik	11.808	44	Ordu-Giresun	2.066
19	Yalova	38.055	45	Şanlıurfa	15.297
20	Uşak	20.108	46	Erzincan	4.735
21	Polatlı	13.360	47	Van	3.202
22	Bilecik Bolu	22.718	48	Çukurova	257
23	İzmir	84.724	49	Seydişehir-Çumra	871
24	Manisa	33.239	50	Gümüşhane - Bayburt	989
25	Niğde-Nevşehir	17.492	51	Antalya	24
26	Malatya	61.811	TOPLAM		1.325.657

4646 Sayılı Kanun Öncesinde Gaz Arzı Sağlanan Şehirlerde Aralık 2009 Sonu İtibariyle Ulaşılan Rakamlar

No	Dağıtım Bölgesi Adı	TOPLAM Konut Eşdeğeri Abone Sayısı
1	İSTANBUL - İGDAŞ	3.793.764
2	ANKARA - BAŞKENTGAZ (EGO)	1.990.650
3	ESKİŞEHİR - ESGAZ	263.175
4	İZMİT - İZGAZ	189.872
5	ADAPAZARI -AGDAŞ	48.906
6	BAHÇEŞEHİR - BAGDAŞ	9.198
7	BURSA - BURSAGAZ	658.378
TOPLAM		6.953.943

Dağıtım ihalelerinin gerçekleştirilerek dağıtım lisansı almış olan şirketler tarafından lisans kapsamındaki dağıtım bölgelerinde gerçekleştirilmiş toplam yatırım tutarı 2.100.000.000.- TL'yi aşmış olup, inşa edilen çelik boru hattı uzunluğu 2.200 km'yi, polietilen boru hattı uzunluğu ise 16.000 km'yi, aşmış bulunmaktadır. Bu dağıtım şirketlerinin ulaştığı konut eşdeğeri abone sayısı yaklaşık 1.500.000 kişiye ulaşmıştır.

4646 Sayılı Kanun öncesinde faaliyet gösteren doğal gaz dağıtım şirketleri ve 4646 Sayılı Kanun sonrasında Kurumumuz tarafından yapılan dağıtım ihaleleri sonucunda lisans alıp faaliyet gösteren şirketlerin son iki yıla ait yatırım tutarları ise aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Söz konusu yatırım tutarları incelendiğinde, 2009 yılı içerisinde gerçekleştirilen yatırım miktarının bir önceki yıla göre düşüş gösterdiği gözlenmektedir.

	4646 Sayılı Kanun Sonrası Faaliyet Gösteren Dağıtım Şirketleri	4646 Sayılı Kanun Öncesi Faaliyet Gösteren Dağıtım Şirketleri	Toplam
2008	330.000.000 TL	410.000.000 TL	740.000.000 TL
2009	300.000.000 TL	330.000.000 TL	630.000.000 TL

Şehir İçi Doğal Gaz Dağıtım Lisansı İhaleleri

2009 yılında ihale ilanına çıkılan dağıtım bölgesi bulunmamakla birlikte, 2008 yılı içerisinde ihale ilanına çıkılan Geyve-Ali Fuat Paşa, Havza-Vezirköprü-Bafra ve Akşehir-İlgün ihaleleri yeterlilik çalışmalarına 2009 yılında da devam edilmiştir. İhale ilanına çıkılmış olan dağıtım bölgelerinin ihaleleri 2010 yılı içerisinde yapılacak olup, Bartın-Zonguldak ile iletim hattının

güzergahında bulunan doğal gaz kullanmaya uygun ilçeleri de kapsayacak dağıtım bölgesi için ihale ilanına çıkılması planlanmaktadır.

Şehir içi doğal gaz dağıtım lisansı ihaleleri, Doğal Gaz Piyasası Kanunu ile Doğal Gaz Piyasası Dağıtım ve Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde, kapalı zarf usulü ile teklif alma ve açık eksiltme şeklinde yapılır. Teklifler, 1 kWh doğal gazın sunumu için tek bir bedel olarak verilen birim hizmet ve amortisman bedeli üzerinden değerlendirilir. Verilen teklifler en düşük birim hizmet ve amortisman bedeline göre sıralanır, en düşük ilk üç teklif belirlenir ve bu tekliflerin sahipleri açık eksiltme yapar. Kurul, eksiltme sonucu en düşük teklifi veren ve dağıtım lisansı almaya hak kazanan şirket ile sıralamadaki ikinci ve üçüncü şirketi belirler. Açık eksiltme sonucunda birim hizmet ve amortisman bedelinin 0 (sıfır) cent/kwh çıkması halinde açık eksiltme şartnamede belirlenen ve 5 yıl boyunca uygulanacak olan abone bağlantı bedeli üzerinden devam eder. En düşük abone bağlantı bedeli teklifini veren şirket ihaleyi kazanır. İhale ile belirlenen birim hizmet ve amortisman bedeli, şartnamede belirlenen süre boyunca (uygulamada 8 yıl) uygulanır. Bu sürenin bitiminden itibaren Kurul tarafından fiyat tavanına göre belirlenen birim hizmet ve amortisman bedeli uygulanır. İhaleyi kazanarak lisans alma öncesi yapılması gereken işlemleri tamamlayan şirkete Kurul Kararı ile doğal gaz dağıtım lisansı verilir.

Lisans alan şirket; belirlenen bir şehirde, belirlenen lisans süresi (uygulamada 30 yıl) için doğal gaz dağıtım şebekesinin mülkiyeti kendisine ait olmak üzere, doğal gazın, dağıtım ve inşa edip işleteceği tüm dağıtım hatları (mahalli gaz boru hattı şebekesi) ile nakli faaliyetlerini yapmaya yetkili kılınmış olur.

Depolama Lisansı

Depolama, günlük ve mevsimlik değişiklikleri karşılamak ve doğal gaz temininin azalması veya durması ile meydana gelen doğal gaz açığını gidermek amacıyla doğal gazın, sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) veya gaz olarak depolanması faaliyetidir. Bu çerçevede Kurumdan depolama lisansı almış olan şirketlerin depolamaya ilişkin bilgileri aşağıda gösterilmiştir:

Şirket Adı	Lisans Süresi	Depolama Tesisleri	Depolama Kapasitesi
BOTAŞ (LNG)	04/04/2003 tarihinden itibaren 10 yıl	M. Ereğlisi Tekirdağ	255.000 m ³ (85.000 m ³ x3)
EGE GAZ A.Ş. (LNG)	04/04/2003 tarihinden itibaren 30 yıl	Aliağa İzmir	280.000 m ³ (140.000 m ³ x2)
TPAO (Doğal gaz)	18/04/2003 tarihinden itibaren 30 yıl	Silivri İstanbul	1.600.000.000 m ³
BOTAŞ (Doğal gaz)	27/06/2007 tarihinden itibaren 30 yıl	Sultanhanı Aksaray	1.478.000.000 m ³

Doğal gaz depolama faaliyetleri kapsamında 2009 yılı içerisinde yapılan yatırım tutarları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Yatırımı Yapan	Yatırım Tutarı
2009 BOTAŞ Depolama Yatırımları (Son üç ay tahmini)	168.002 TL
2009 EGEGAZ Depolama Yatırımları (Son üç ay tahmini)	1.210.327 TL
2010 Toplam Depolama Yatırımları (Son üç ay tahmini)	1.378.328 TL

İletim Lisansı

Boru hattı yoluyla iletim lisansı sahibi tek şirket olan Boru Hatları İle Petrol Taşıma A.Ş. (BOTAŞ) tarafından, iletim şebekesi yoluyla doğal gaz taşınması ile ilgili tarafların belli hak ve yükümlülüklerinin kayıt altına alınması amacıyla hazırlanmış olan Şebeke İşleyiş Düzenlemeleri (ŞİD), 17/08/2004 tarihli ve 356/20 sayılı Kurul Kararı ile onaylanarak 01/09/2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Ardından 22/11/2007 tarihli ve 1384 sayılı, 17/10/2008 tarihli ve 1809 sayılı ve 03/12/2009 tarihli ve 2326 sayılı kurul kararları ile ŞİD'de bir takım değişiklikler yapılmıştır. ŞİD'de sisteme giriş ve kapasite tahsisi yanı sıra sevkiyat kontrolü ve sistem dengelemesi, taşıma miktarı bildirim ve programlar, ölçüm ve taşıma miktarının tespiti, iletim şebekesinin kullanım koşulları, özellikleri ile günlük işletme ve bakım gereksinimleri gibi, taşıyıcı ile taşıtanların iletim hizmetine ilişkin hak ve yükümlülüklerini düzenleyen genel ve ayrıntılı kural ve ilkeler de belirtilmektedir.

Doğal Gaz Piyasası İletim Şebekesi İşleyiş Yönetmeliği gereğince EPDK onayı alınarak ŞİD'de değişiklik yapılabilmektedir. ŞİD içerisinde açıklanmış olan değişiklik prosedürü çerçevesinde yılda iki kez ŞİD'de değişiklik yapılması öngörülmüştür. 1809 sayılı Kurul Kararı ile ŞİD'de yapılan değişiklik çerçevesinde ŞİD'e önemli mekanizmalar ilave edilmiştir. Ulusal Dengeleme Giriş Noktası ve Ulusal Dengeleme Çıkış Noktası, iletim şebekesinde fiziksel olarak var olmayan, taşıtanların kendi aralarında, dengesizliklerini gidermek amacıyla ticaret yapmalarını sağlamaya yönelik sanal noktalar. Transfer noktaları ise bir giriş noktasında ölçümleme işlemi yapılması sonrasında doğal gazın mülkiyet ve riskinin taşıtanlar arasında devri/devralınmasına yönelik sanal noktalar.

ŞİD'in 16.1 maddesi gereği; kapasite rezervasyonları, iptalleri, tahsisler, sistem dengelemesine katılım bedelleri, kesinti dengeleme bedelleri, hizmet kesintisi bedelleri, acil durum, zor gün ve sınırlı kapasite günü uygulamaları hususlarında taşıyıcı ile taşıtan arasında çıkacak ihtilaflar, Kurul tarafından çözüme kavuşturulmaktadır.

Ülkemizin tek doğal gaz iletim şirketi olan BOTAŞ tarafından yapılan 2009 yılı iletim yatırım miktarı (son üç ay tahmini) 357.942.339 TL'dir.

2.2.2. Sertifika İşlemleri

Doğal gaz piyasasında iç tesisat ve servis hatları ile yapım ve hizmet faaliyetlerini yürüten gerçek veya tüzel kişilere verilecek sertifikalara ilişkin usul ve esaslar, Doğal Gaz Piyasası Sertifika Yönetmeliği'nde belirlenmiştir.

Sertifika, doğal gaz faaliyeti yapan tüzel kişilerin sistemde yer alacak tesislerinin tasarımı, yapımı, revizyonu, bakımı, onarımı, kontrolü, müşavirliği ve benzeri hizmetlerde bulunacak gerçek ve tüzel kişilerin yeterliliğini gösteren ve Kurul tarafından verilen izni ifade etmektedir.

Sertifikalar bir defada en az on, en fazla otuz yıllık süre için verilir. Sertifikalar ayrıca vize işlemine tabidir. Vize yaptırmayan sertifika sahibi, faaliyetine vize yaptırmıncaya kadar devam edemez. Vize süresi, geçerlilik tarihinden itibaren, *yapım ve hizmet sertifikası* için üç yıl, *iç tesisat ve servis hatları sertifikası* için bir yıldır.

Doğal gazla ilgili herhangi bir yapım ve hizmet faaliyeti, sertifika sahibi olmayan kişiler tarafından gerçekleştirilemez. Sistemle ilgili; fizibilite, etüt, proje, müşavirlik, kontrol ve denetleme, yapım, servis, bakım ve onarım gibi hizmetleri yapacak olanlar da yapacakları faaliyetler için, Kurumdan sertifika almak zorundadır.

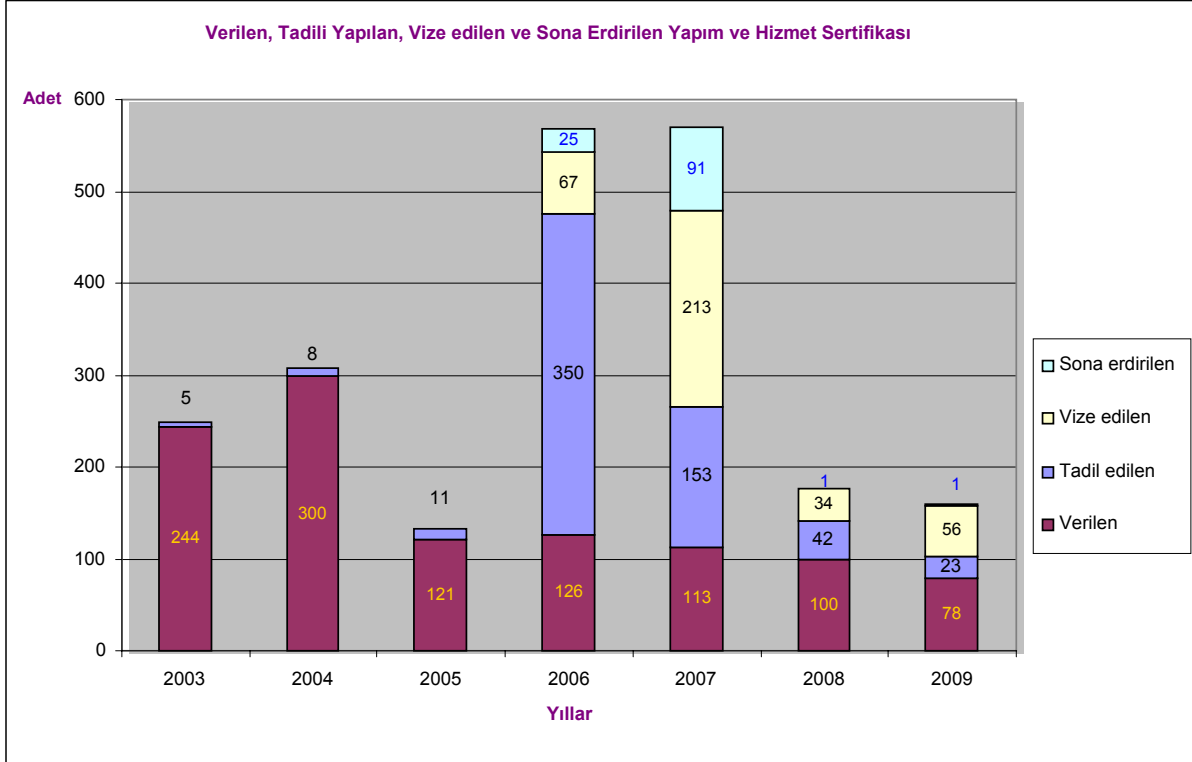
Bu kapsamda 2009 yılında Kurumca; 78 adet yapım ve hizmet sertifikası verilmiştir. Böylelikle Kurumun vermiş olduğu toplam sertifika sayısı 1.082 adede ulaşmıştır.

Sertifika sahiplerinden gelen talep üzerine 23 adet sertifika, ticaret unvanı veya faaliyet konuları ve kategorilerinde değişiklik yapılarak tadil edilmiştir. Yine sertifika sahibinin talebi üzerine 1 adet sertifika sona erdirilmiştir.

Ayrıca, 56 adet yapım ve hizmet sertifikasının vize işlemleri yapılmıştır.

İç tesisat ve servis hatları sertifikası; Şehir içi dağıtım şebekesine bağlantılı servis hatları ve iç tesisat ile ilgili proje, müşavirlik, kontrol, yapım, denetim, servis, bakım-onarım hizmetlerini yapmaya yeterli olduklarını gösteren, dağıtım şirketleri ile yetki belgesi sahibi resmi veya özel şirketler tarafından düzenlenen ve ilgili dağıtım şirketinin belirlenmiş bölgesinde geçerli olan ve gerçek veya tüzel kişilere verilen izin belgesidir.

Sertifika verilmesini müteakip her sertifika sahibi için ayrı bir sicil dosyası açılmakta ve ilgili mevzuat hükümlerine göre sicil kayıtları tutulmaktadır. Yapım ve hizmet sertifikası alan gerçek ve tüzel kişiler, Kurumun internet sayfasında, iç tesisat ve servis hatları sertifikası alan gerçek ve tüzel kişiler, sertifika aldığı dağıtım şirketinin internet sayfasında ilan edilmektedir.

2.3. Petrol Piyasası Lisanslama Faaliyetleri

2.3.1. Lisans İşlemleri

Petrol ile ilgili; rafinaj, işleme, madeni yağ üretimi, depolama, iletim, serbest kullanıcı ve ihrakiye faaliyetlerinin yapılması ve bu amaçla tesis kurulması ve/veya işletilmesi; akaryakıt dağıtımı, taşınması ve bayilik faaliyetlerinin yapılması için lisans alınması zorunludur. Bu husustaki lisanslara ilişkin usul ve esaslar, Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği'nde düzenlenmiştir.

Faaliyet konularına göre Kurum tarafından verilen lisanslar şunlardır:

Rafinerici Lisansı: Ham petrolün işlenerek akaryakıt elde edilmesi veya akaryakıt ithalatı faaliyetlerine ilişkin olarak verilir.

Rafinerici lisansı sahipleri; rafineri tesisi kurulması ve işletilmesi, petrolün alım ve satımının yapılması, ham petrolden yeni ürünler elde edilmesi, diğer rafinericilerle ve üreticilerle ham petrolün yurt içinde alım ve satım işlerini yaparlar.

İşletme Lisansı: İşleme lisansı sahiplerine, petrol ve diğer kimyasal maddelerden madeni yağ dışında yeni ürünler elde edilmesine ve ürünlerin niceliğinin değiştirilmesine ilişkin faaliyetlerde bulunma olanağı sağlar.

Madeni Yağ Lisansı: Madeni yağ lisansı sahiplerine, lisans kapsamındaki madeni yağ üretimi tesislerinde madeni yağ üretimi ve/veya madeni yağ ithalatı faaliyetlerinde bulunma imkanı sağlar.

Depolama Lisansı: Depolama hizmeti verilmesi için depolama tesisi işletilmesine izin verilmesidir.

İletim Lisansı: Lisans sahibine, ham petrolün veya akaryakıtın yalnızca boru hattıyla taşınması ve iletim tesisi işletilmesi olanağı sağlar.

Serbest Kullanıcı Lisansı: Yıllık motorin, fuel oil veya kalorifer yakıtı tüketimi 5.000 ton veya üzerinde olan kullanıcıların, yalnızca bayiden değil, dağıtıcı ve rafinericilerden de yakıt sağlamasına izin verilmesidir.

İhrakiye Teslimi Lisansı: Lisans sahibine, yurt içinden veya yurt dışından temin ettiği ihrakiyeyi deniz ve hava taşıtlarına ikmal etme olanağı sağlar.

Dağıtıcı Lisansı: İthalat yoluyla veya rafinericiden sağlanan akaryakıtın bayilik teşkilatı aracılığıyla ticaretinin yapılmasına izin verilmesidir.

Dağıtıcı lisansı sahipleri, kendi mülkiyetlerindeki veya sözleşmelerle oluşturacakları bayilerinin istasyonlarına akaryakıt dağıtımının yanı sıra, serbest kullanıcılara akaryakıt toptan satışı ve depolama tesislerinin yakınındaki tesislere boru hatları ile taşıma faaliyetlerinde bulunabilir. Dağıtıcıların kendi işlettiği istasyonlar aracılığı ile yaptığı satış, dağıtıcının toplam yurt içi pazar payının yüzde onbeşinden fazla olamaz. Dağıtıcıların yurt içi pazar payı, toplam yurt içi pazarın yüzde kırkbeşini geçemez.

Dağıtıcı lisansı sahipleri, lisanslarına işlenmesi koşuluyla; ayrıca lisans almaksızın ihrakiye teslimi, depolama, madeni yağ ve taşıma faaliyetlerinde bulunabilir.

Taşıma Lisansı: Ham petrolün veya akaryakıt türlerinin kabotaj kapsamında denizyolu ve demiryolu taşıma araçlarıyla nakline izin verilmesidir.

Bayilik Lisansı: Dağıtıcı ile yapılan tek elden satış sözleşmesi kapsamında akaryakıt türlerinin tüketicilere satılması olanağı sağlamaktadır. Bayilik lisansları; akaryakıt veya ihrakiye alt başlıkları altında; istasyonlu bayi veya istasyonsuz bayi kategorilerine göre verilmektedir.

Yukarıda belirtilen lisans türleri çerçevesinde, piyasa taraflarının kayıt altına alınmasına yönelik olarak yürütülen piyasada faaliyet gösteren kişilerin lisanslandırma çalışmaları tamamlanmış olup, yeni lisansların verilmesi, mevcut lisansların ise süre uzatımı, tadili ve iptali gibi işlemlerin yapılması devam etmektedir.

2009 yılı sonu itibarıyla geçerli olan lisans sayısı toplam 15.685 adettir. Lisansların faaliyet türlerine göre dağılımı şöyledir:

Lisans Türü	Yürürlükte Olan Lisans Sayısı
Dağıtıcı Lisansı	54
Depolama Lisansı	82
İhrakiye Teslim Lisansı	61
İletim Lisansı	19
İşleme Lisansı	49
Madeni Yağ Lisansı	192
Rafinerici Lisansı	5
Serbest Kullanıcı Lisansı	59
Bayilik Lisansı	15.051
Taşıma Lisansı (deniz yolu)	108
Taşıma Lisansı (demir yolu)	5
Toplam	15.685

2009 sonu itibarı ile yürürlükte olan bayilik lisansı sayısı 15.051 olup bu lisansların 1383 adedi istasyonlu, 69 adedi istasyonsuz olmak üzere toplam 1452 adedi 2009 yılında verilmiştir. Yine 2009 yılı içerisinde 9 adet dağıtıcı lisansı, 9 adet depolama lisansı, 6 adet ihrakiye teslimi lisansı, 3 adet iletim lisansı, 28 adet madeni yağ lisansı, 22 adet serbest kullanıcı lisansı, 58 adet deniz yolu taşıma lisansı verilmiş ve 1.253 adet bayilik lisansı iptal edilmiş veya sona erdirilmiştir.

Bayilik lisansları üzerinde 1076 adet tadil işlemi (dağıtıcı değişikliği, unvan değişikliği, adres değişikliği, tarımsal amaçlı satış tankeri ekleme/çıkarma, sabit köy pompası ekleme/çıkarma) gerçekleştirilmiştir.

2.3.2. İzin ve Uygunluk Belgesi

Dağıtıcılar arası ticaret; Dağıtıcıların birbirleri arasında yapacakları akaryakıt ticareti için, Kuruldan izin almaları gerekmektedir. İzin, akaryakıtın türü, miktarı ve ticaretin gerçekleştirileceği yer ve dönem belirtilerek, üçer aylık dönemler halinde verilmektedir.

Akaryakıt harici ürün ithalatı; Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından yayımlanan (İthalat: 2008/12) sayılı “Solvent ve Bazı Petrol Ürünlerinin İthaline İlişkin Tebliğ” kapsamında madde tanımları ve GTİP numaraları verilen ürünler için “Akaryakıt Haricinde Kalan Petrol Ürünlerinin İthalinde Uygulanacak Usul ve Esaslar Tebliği” ve “Yurt İçinde Üretilen Bazı Akaryakıt Haricinde Kalan Petrol Ürünlerinin Yurt İçinde Satışında Uygulanacak Usul ve Esaslar Tebliği” çerçevesinde Kurum tarafından uygunluk yazısı düzenlenmekteydi. Ancak 2008 yılında yayımlanan “Akaryakıt Haricinde Kalan Petrol Ürünlerinin İthalinde Uygulanacak

Usul ve Esaslara İlişkin Tebliğin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tebliğ'in 31/03/2009 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmesiyle birlikte, Kurum tarafından yürütülen uygunluk yazısı işlemleri sonlandırılmıştır. Böylelikle akaryakıt haricinde kalan petrol ürünlerinin ithali, Kurumdan uygunluk yazısı alınmaksızın yapılmaya başlanmıştır.

2.4. Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Lisanslama Faaliyetleri

LPG lisansları kapsamında yapılacak faaliyetler ve lisans sahiplerinin yükümlülükleri, Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Lisans Yönetmeliği'nde belirtilmiştir.

LPG piyasasına yönelik Kurum tarafından verilen lisanslar şunlardır:

LPG Dağıtıcı Lisansı: Dağıtıcı lisansı sahipleri, LPG ithalatı ve ihracatı, kendi mülkiyetlerindeki veya sözleşmelerle oluşturacakları bayilerinin istasyonlarına otogaz LPG dağıtımını, kullanıcılara dökme LPG satış ve ikmal, tüplü LPG dağıtım ve pazarlaması, taşıma, dolun ve depolama faaliyetlerinde bulunabilirler. Dağıtıcıların yurt içi pazar payı, toplam yurt içi pazarın yüzde kırkbeşini geçemez.

LPG dağıtıcı lisansı sahipleri, lisanslarına işlenmesi koşuluyla, ayrıca lisans almaksızın taşıma, dolun ve depolama faaliyetlerinde bulunabilirler.

Akaryakıt dağıtıcı lisansı sahipleri, bu Kanuna göre alacakları lisans kapsamında, LPG piyasa faaliyetlerinde bulunabilirler. Aynı şekilde LPG dağıtıcı lisansı sahipleri, 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununa göre alacakları lisanslar kapsamında, petrol piyasası faaliyetlerinde bulunabilirler.

LPG Taşıma Lisansı: Taşıma lisans sahipleri, teknik düzenlemelere, standartlara uygun, boru hattı ve LPG taşıma araçları ile taşıma hizmetleri verirler.

LPG Depolama Lisansı: Depolama lisans sahipleri, LPG dağıtıcılarının veya kullanıcılarının stok gereksinimlerini karşılamak üzere teknik düzenlemelere ve standartlara uygun depoları işletirler.

LPG Oto Gaz Bayilik Lisansı: Oto gaz lisans sahipleri, dağıtıcılar ile yapacakları tek elden satış sözleşmesine göre bayilik faaliyetlerini yürütürler ve dağıtıcıdan aldıkları LPG'nin kullanıcılara satışı işiyle uğraşırlar. Bayiler, teknik düzenlemelere, standartlara, ilgili ve diğer mevzuata göre kurdukları oto gaz istasyonlarını lisans alarak işletirler. Sıvılaştırılmış Petrol Gazları Piyasasında tüplü LPG bayileri lisansa tabi değildir.

LPG Tüpü İmalatı Lisansı: İmalat lisans sahipleri, teknik düzenlemelere uygun tüp imal ederler. Lisans sahipleri ayrıca lisans almaksızın lisanslarına işlenmesi kaydıyla LPG tüpünün muayenesi, tamiri ve bakımı işlemlerini yapabilir.

LPG Tüpü Muayenesi, Tamir ve Bakımı Lisansı: Bu lisans sahipleri piyasada ilgili ve diğer mevzuata, standartlara ve teknik düzenlemelere uygun tüp muayene, tamir ve bakım işleri yaparlar.

Yukarıda belirtilen LPG lisansları kapsamında 2009 yılı içerisinde;

3 adet dağıtıcı lisansı, 2 adet depolama lisansı, 1 adet taşıma(karayolu) lisansı, 1 adet tüp muayene, tamir ve bakım lisansı ve 1.251 adet otogaz bayilik lisansı olmak üzere toplam 1.258 adet lisans verilmiştir. LPG otogaz bayilik lisanslarının 468 adedi devirden dolayı verilmiştir. 2009 yılı içerisinde 579 adet lisans ise iptal edilmiştir.

Yeni lisans başvurularının değerlendirmeye alınması ve lisanslanmasına ilişkin süreç devam etmekte olup 2009 yılı itibari ile lisans dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Lisans Türü	2009 Yılında Verilen Lisanslar	2009 Yılında İptal Edilen Lisanslar	2009 Yılı Sonu İtibariyle Lisanslar
LPG Dağıtıcı Lisansı	3		64
LPG Depolama Lisansı	2	2	81
LPG Karayolu Taşıma Lisansı	1	4	35
LPG Tüpü İmalatı Lisansı	0	1	10
LPG Tüpü Muayenesi, Tamiri ve Bakımı Lisansı	1	0	116
LPG Otogaz Bayilik Lisansı	1.251	572	8.051
Toplam:	1.258	579	8.357

2009 yılı içerisinde (adres değişikliği, işyeri açma ve çalışma ruhsatı değişikliği, dağıtıcı değişikliği, maddi hata gibi nedenlerle) toplam 1.524 adet lisans tadili yapılmıştır. 2 adet LPG karayolu taşıma lisansı ve 1 adet LPG denizyolu taşıma lisansı süre uzatımı işlemi yapılmıştır.

3. FİYAT OLUŞUMU ve TARİFELENDİRME

3.1. Elektrik Piyasası Tarifeleri

Elektrik piyasasında düzenlemeye tabi tarifelerin hazırlanmasına, incelenmesine, değerlendirilmesine, değiştirilmesine ve onaylanmasına ilişkin usul ve esaslar, Elektrik Piyasası Tarifeler Yönetmeliği'nde düzenlenmiştir.

3.1.1. Elektrik Piyasası Dağıtım ve Perakende Satış Tarifeleri

4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun geçici 9'uncu maddesi uyarınca, 31/12/2012 tarihinde sona erecek geçiş döneminde düzenlemeye tâbi tarifeler, elektrik enerjisi satın alan tüketicileri, dağıtım bölgeleri arası maliyet farklılıkları nedeniyle var olan fiyat farklılıklarından kısmen veya tamamen koruyacak şekilde tesis edilmiştir. Bu geçiş dönemi süresince fiyat eşitleme mekanizması, ulusal tarife uygulamasının gerekleri esas alınacak ve çapraz sübvansiyon uygulanacaktır.

Perakende satış lisansına sahip dağıtım şirketleri tarafından uygulanmakta olan tarifelere ilişkin olarak; 17/12/2007 tarihli ve 1426 sayılı Kurul Kararı'nda yer alan ve perakende satış, kayıp-kaçak, dağıtım, perakende satış hizmeti ile iletim tarifelerinden oluşan 2008 yılı TEDAŞ Genel Uyum Bileşenli Tarife Tablosunun, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun geçici 9'uncu maddesi çerçevesinde ve 2007/13032 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı gereğince güncellenmiş hali 01/05/2008 tarihli ve 1590/28 sayılı Kurul Kararı ile onaylanmıştır.

4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun geçici 9'uncu maddesi, 2007/12701 sayılı 2008 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı, Yüksek Planlama Kurulunun 14/2/2008 tarih ve 2008/T-5 sayılı kararı ile kabul edilen Enerji KİT'lerinin Uygulayacağı Maliyet Bazlı Fiyatlandırma Mekanizması Usul ve Esasları ve Hazine Müsteşarlığının Maliyet Bazlı Fiyatlandırma Mekanizmasının Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Genelgesi ile elektrik dağıtım şirketlerinin talepleri çerçevesinde yeni tarife tabloları hazırlanmıştır. Yeni tarife tabloları 01/04/2009 tarihinden itibaren uygulanmak üzere 19/3/2009 tarihli ve 2025-1 sayılı Kurul Kararı ile onaylanmıştır. Güncellenen tarife tabloları 01/10/2009 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 17/09/2009 tarihli ve 2243/2 sayılı Kurul Kararı ile, yine güncellenen tarife tabloları ise 01/01/2010 tarihinden uygulanmak üzere 24/12/2009 tarihli ve 2363 sayılı Kurul Kararı ile onaylanmıştır. İlgili dönemlere ait faaliyet bazında desteklenecek tutarlar, TETAŞ ve dağıtım şirketlerine bildirilmiştir.

Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği'nin 25 ve 26'ncı maddeleri çerçevesinde 20/11/2008 tarihli ve 1845/20 sayılı Kurul Kararı ile; güvence birim bedelleri, sabit bağlantı tarifeleri, kesme bağlama bedellerinin 24/8/2006 tarihli ve 875 sayılı Kurul Kararı ekinde yer alan ve 01/09/2006 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren 20 Dağıtım Şirketi İçin İlk Uygulama Dönemi Güvence Bedellerinin Hesaplanması ve Güncelleştirilmesine İlişkin Usul ve Esasların 8'inci maddesi uyarınca, TÜİK tarafından yayımlanan 2009 yılı Eylül ayı 12 aylık TÜFE değişim oranı dikkate alınarak 01/01/2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 03/12/2009 tarihli ve 2329 sayılı Kurul Kararı ile yeniden belirlenmiştir.

Ayrıca, Kayseri ve Civarı Elektrik Türk A.Ş.'nin;

- 09/07/2009 tarihi ve 2165 sayılı Kurul Kararı ile 15/07/2009-31/12/2009 dönemine ilişkin,
- 24/12/2009 tarihli ve 2364 sayılı Kurul kararı ile de 2010 yılı

gelir tavanları onaylanmıştır.

Bu faaliyete ilişkin ikinci uygulama döneminde uygulanacak mevzuat ile ilgili çalışmalara 2009 yılı Mayıs ayında başlanmış, sektör toplantıları düzenlenerek piyasa aktörlerinin görüşleri alınmıştır.

3.1.2. Elektrik Piyasası İletim Tarifesi

25/10/2007 tarihli ve 1352/23 sayılı Kurul Kararı ile; Elektrik Piyasası Kanunu, Elektrik Piyasası Tarifeler Yönetmeliği ve Elektrik Piyasasında Gelir ve Tarife Düzenlemesi Kapsamında Düzenlemeye Tabi Unsurlar ve Raporlamaya İlişkin Esaslar Hakkında Tebliği çerçevesinde TEİAŞ'ın 01/01/2009 tarihinden itibaren başlayacak olan gelir düzenlemesine ilişkin ikinci uygulama döneminde parametrelerin geçerli olacağı sürenin üç yıl olmasına karar verilmiştir.

23/10/2009 tarihli ve 2284/1 sayılı Kurul Kararı ile, söz konusu Tebliğ çerçevesinde 2009-2010-2011 yıllarını kapsayan ikinci uygulama döneminin ikinci tarife yılına ilişkin gelir tavanı belirlenmiştir. Söz konusu karar çerçevesinde onaylanan 2010 yılı gelir tavanı esas alınarak sunulan ve 01/01/2010 tarihinden itibaren uygulanmaya başlayacak olan iletim tarifeleri 24/12/2009 tarihli ve 2360 sayılı Kurul Kararı ile onaylanmış ve bunların uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

3.1.3. Türkiye Ortalama Elektrik Toptan Satış Fiyatı

5346 sayılı “Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun” gereğince Kurumca hesap edilmesi gereken ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (3) numaralı alt bendinin ikinci paragrafı çerçevesinde, dağıtım lisansı sahibi tüzel kişilerin sahibi olduğu veya iştirak ilişkisinde bulunduğu üretim şirketi veya şirketlerinden ülke ortalama elektrik toptan satış fiyatını geçmeyecek fiyattan elektrik enerjisi satın alabilmelerine referans olabilecek 2009 yılına ait Türkiye ortalama elektrik toptan satış fiyatı; 10/12/2009 tarihli ve 2339 sayılı Kurul Kararı ile 13,32 Kr/kWh olarak belirlenmiştir.

3.1.4. Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketinin Toptan Satış Tarifesi

Maliyet Bazlı Fiyatlandırma Mekanizmasının Uygulanmasına Yönelik Usul ve Esaslar Genelgesinin 10'uncu maddesi gereğince Türkiye Elektrik Ticaret Taahhüt Anonim Şirketi (TETAŞ) tarafından; Nisan ayı itibarıyla geçerli olacak toptan satış tarifesinin belirlenmesine esas olacak enerji alım ve miktar bilgileri Şubat ayı sonuna kadar, Temmuz ayı itibarıyla geçerli olacak toptan satış tarifesinin belirlenmesine esas olacak enerji alım ve miktar bilgileri Mayıs ayı sonuna kadar, Ekim ayı itibarıyla geçerli olacak toptan satış tarifesinin

belirlenmesine esas olacak enerji alım ve miktar bilgileri Ağustos ayı sonuna kadar Kuruma sunulması gerekmektedir.

Bu kapsamda TETAŞ tarafından uygulanacak tarifeler, 01 Nisan 2009 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 05/03/2009 tarihli ve 2006 sayılı Kurul Kararı ile, 01 Ekim 2009 tarihinden geçerli olmak üzere 03/09/2009 tarihli ve 2232 sayılı Kurul Kararı ile ve 01 Ocak 2010 tarihinden geçerli olmak üzere 10/12/2009 tarihli ve 2338 sayılı Kurul Kararı onaylanmıştır.

3.1.5. Organize Sanayi Bölgesi Tüzel Kişiliklerine Uygulanan Bedeller

Organize Sanayi Bölgesi tüzel kişilikleri tarafından, onaylı sınırları içerisindeki katılımcılara; dağıtım bedeli ile bağlantı bedeli, güvence bedeli ve kesme-bağlama bedeli uygulanmaktadır.

OSB'ler tarafından uygulanan bağlantı, güvence ve kesme-bağlama bedellerinin OSB'nin sınırları içerisinde bulunduğu dağıtım bölgesi için Kurul tarafından onaylanan bedelleri aşmaması esastır.

2009 yılı sonu itibarıyla sayıları 118 bulan OSB dağıtım lisansı sahibi tüzel kişilerin 2010 yılında onaylı sınırları içerisindeki katılımcılarına uygulayacağı dağıtım bedelleri onaylanmıştır. Söz konusu OSB'lerin, 2011 yılı için de mevzuatta öngörülen süre içerisinde (31 Ekim tarihine kadar) dağıtım bedeli tekliflerini Kuruma göndermeleri gerekmektedir.

OSB'ler, "Organize Sanayi Bölgelerinin Elektrik Piyasası Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelik" çerçevesinde dağıtım bedeli tekliflerini orta gerilim (OG), alçak gerilim (AG), tek terimli ve çift terimli olarak sunabilmektedirler. Dağıtım bedeli değerlendirmeleri OSB'lerin birim enerji maliyet tahminleri, yatırım giderleri, işletme giderleri, kayıp enerji giderleri ve içinde buldukları dağıtım bölgeleri için öngörülen dağıtım tarife öngörülerini göz önüne alınarak "kıyaslama modeli" çerçevesinde yapılmaktadır.

2010 yılı dağıtım bedellerinin onaylanması sürecinde öncelikle süresi içerisinde tekliflerini yapan OSB'ler, sonrasında geç başvuru yapanların dağıtım bedelleri Kuruma sunmuş oldukları mali tablolar esas alınarak belirlenmiştir. Süresi içerisinde teklifini sunmayan ve hiçbir şekilde teklif sunmayanlar OSB'ler için denetim süreci başlatılmıştır

3.1.6. Yan Hizmet Bedeli

Yan Hizmetler Yönetmeliği'nin 14'üncü maddesi gereğince; primer frekans kontrol hizmeti sağlayan üretim faaliyeti gösteren tüzel kişilere ödenecek birim hizmet bedelinin Kurumca onaylanmaktadır. Bu hüküm çerçevesinde;

- 26/2/2009 tarihli ve 1988/12 sayılı Kurul Kararı ile 2009 yılının ilk çeyreği,
- 01/04/2009 tarihli ve 2047 sayılı Kurul Kararı ile 2009 yılının ikinci çeyreği,
- 09/07/2009 tarihli ve 2164 sayılı Kurul Kararı ile 2009 yılının üçüncü çeyreği,
- 17/9/2009 tarihli ve 2243/1 sayılı Kurul kararı ile 2009 yılının dördüncü çeyreği,

-15/12/2009 tarihli ve 2346 sayılı Kurul kararı ile 2010 yılının ilk çeyreğine

ait hizmet bedelleri onaylanmıştır.

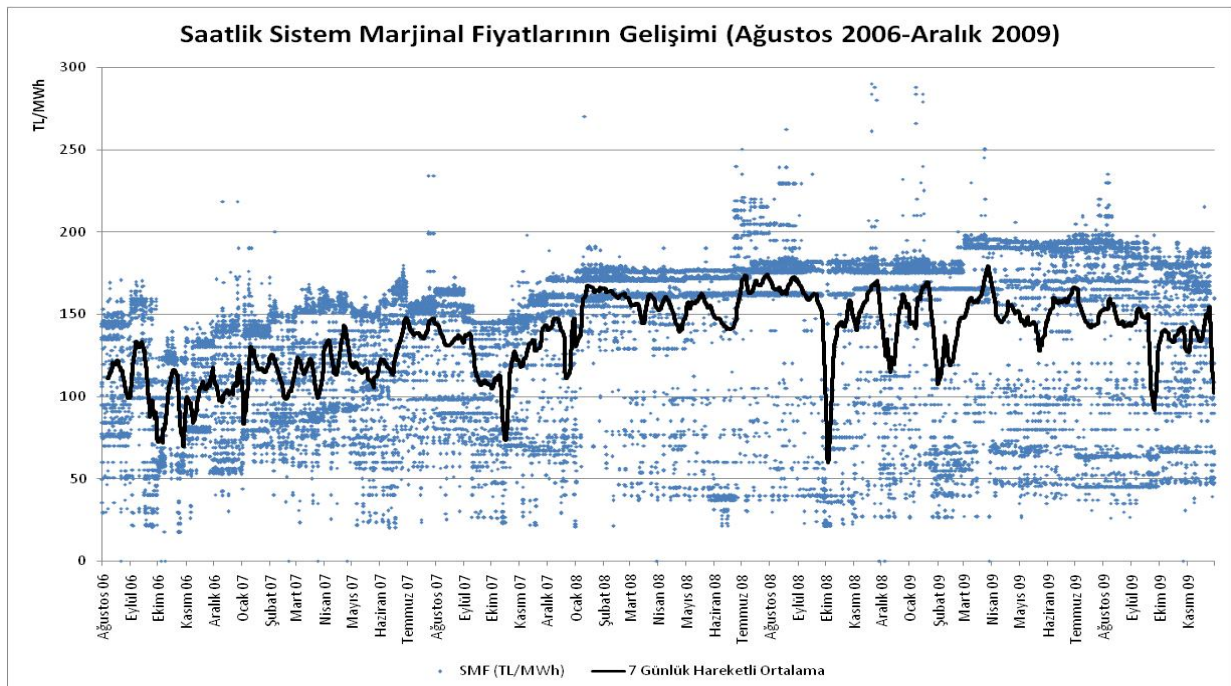
3.1.7. Dengeleme ve Uzlaştırma Uygulamaları

2004 yılında yayımlanan Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliğinin (G-DUY) yerini alan Nihai DUY (N-DUY) 14/04/2009 tarihinde yayımlanmış, sanal uygulama dönemini müteakiben 01/12/2009 tarihi itibarıyla mali uygulamasına geçilmiştir.

Elektrik Piyasası Kanunu, dengeleme ve uzlaştırma sistemi ile bütünlenen ikili anlaşmalar piyasası modelini öngörmektedir. Bu tür modellerde, elektrik talebinin uzun (yıllık ve aylık) ve kısa (günlük) dönemli ikili anlaşmalar ile karşılanacağı ve elektrik piyasalarında işlem gören hacmin büyük oranda ikili anlaşmalar ile gerçekleşeceği öngörülmüştür.

Diğer taraftan, üretim ve tüketimin anlık dengelemesine yönelik kapasitenin sistem işletmecisine sağlanmasına yönelik dengeleme piyasasının ise ikili anlaşmalarda ortaya çıkan eksik veya fazlalıkları tamamlayıcı nitelikte olacağı ve burada işlem gören elektrik enerjisinin hacim olarak çok daha düşük olacağı öngörülmektedir. Bu çerçevede, dengeleme süreci bir piyasadan ziyade, sistem işletmecisinin yürüttüğü anlık dengeleme faaliyetlerine ilişkin bir mekanizmadır.

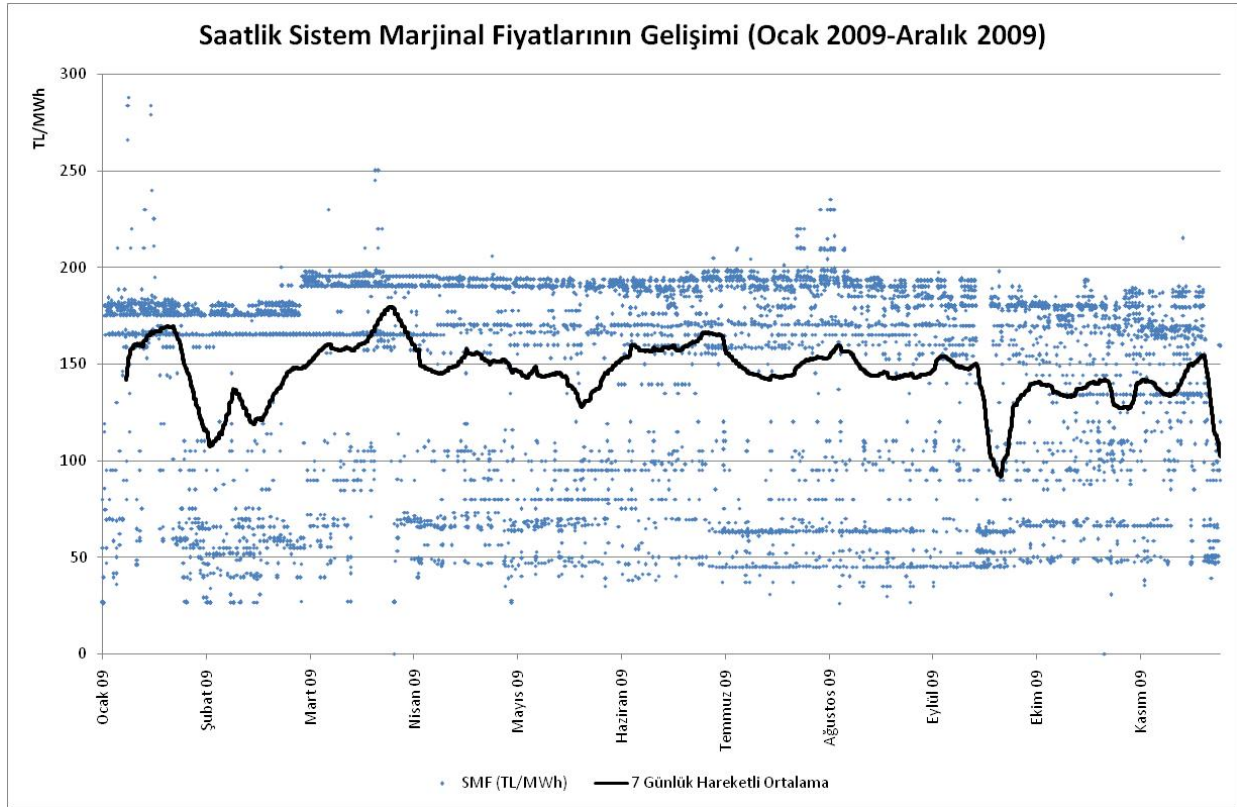
SMF, saatlik bazda hesaplanmakta ve TEİAŞ internet sitesi aracılığıyla günlük olarak duyurulmakta olup, sistem kısıtları çerçevesinde enerjinin arz talep durumunu yansıtan gösterge niteliğindeki piyasa fiyatıdır. DUY kapsamındaki uygulamaların nakdi olarak başladığı 2006 Ağustos ayından 2009 Aralık ayına kadar SMF'nin değişimi aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (Kullanılan ölçek nedeniyle 27/12/2006 tarihinde oluşan 1.100 TL/MWh ve 4/1/2006 tarihinde oluşan 677,1 TL'MWh'lik fiyatlar gösterilememiştir):

Bu grafikte her ne kadar en yüksek SMF'lerin zaman içerisinde artış eğiliminde olduğu görülse de 7 günlük aritmetik ortalamaların 2008 yılı başına kadar bir artış eğilimi içerisinde olduğu, 2008 yılında bir seviyede sabitlendiği, 2009 yılında ise azaldığı söylenebilir. Grafikte görülen bandın üst sınırı genel olarak yük alma yönündeki sistem marjinal fiyatını alt sınırı ise yük atma yönünde sistem marjinal fiyatını göstermektedir.

DUY'da tanımlanan mekanizma gereği, sistemde yedek kapasitenin çok azaldığı veya negatife düştüğü saatlerde grafikte görüldüğü gibi ani fiyat sıçramaları oluşmaktadır. Bu sıçramalar, mekanizmanın işlediğini göstermektedir. Teorik olarak bu durum, puant yük santrallerinin maliyetlerinin karşılanması ve arz-talep dengesine ilişkin gösterge olması niteliğiyle, yeni yatırım kararlarının alınmasında dikkate alınması gereken öğelerden birisidir.

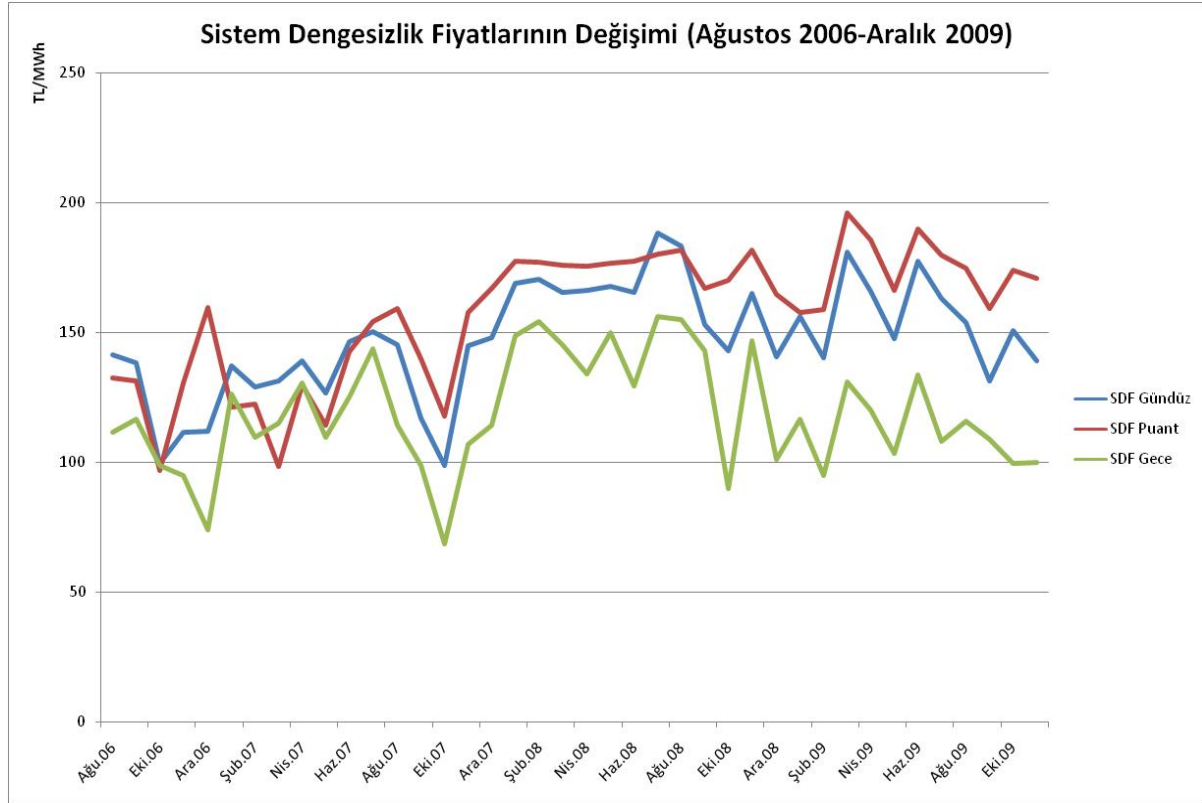
SMF'nin 2009 yılı içerisindeki değişimi ise aşağıdaki grafikte gösterilmektedir:

2009 yılı içerisinde SMF'lerin, ülkemizde yaşanan ekonomik krizin etkisi ile yaşanan talep daralmasının da etkisiyle düşüş eğilimine girdiği görülmektedir.

1 Aralık 2009 tarihine kadar G-DUY kapsamında sürdürülen DUY uygulamaları, Sistem Marjinal Fiyatı (SMF) ve Sistem Dengesizlik Fiyatı (SDF) olarak iki farklı fiyat üretilmiştir. Üreticilere, dengeleme piyasası kapsamında aldıkları 0 kodlu YAL-YAT talimatları karşılığında SMF üzerinden işlem yapılırken, enerji dengesizlikleri SDF üzerinden faturalandırılmıştır.

Her ay sonunda uzlaştırma dönemleri bazında enerji dengesizliklerinin faturalanmasında kullanılan SDF'nin Ağustos 2006 - Kasım 2009 arası değişimi aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

SDF'nin yıl içerisindeki gelişimi incelendiğinde, gece saatlerinde (22:00-06:00) SDF'lerin en düşük seviyelerde gerçekleştiği, puant yükün öğle saatlerinde gerçekleştiği yaz dönemi de dahil olmak üzere puant saatlerde (17:00:22:00) ise en yüksek SDF'lerin oluştuğu görülmektedir.

DUY uygulamalarına ilişkin 2009 yılı 10 aylık toplam miktar ve tutarlar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

	Miktar (MWh)	Faturalandırılan Tutar (TL)	Ortalama Birim Bedel (TL/MWh)
Yük Almalar	21.082.153	4.476.794.389	212,35
0 Kodlu	9.453.842	1.734.303.617	183,45
1 Kodlu	11.628.312	2.742.490.772	235,85
Yük Atmalar	12.748.676	716.296.930	56,19
0 Kodlu	5.733.837	347.567.316	60,62
1 Kodlu	7.014.839	368.729.614	52,56
Yerine Getirilmeyen Talimatlar			

YAL	1.112.946	57.340.373	51,52
YAT	565.536	49.098.480	86,82
Sisteme Dengesizlikten Satışlar	16.635.601	2.316.409.247	139,24
Sistemden Dengesizlikten Alışlar	24.620.970	3.697.815.299	150,19
Sıfır Bakiye Düzeltme Tutarı		-2.202.448.749	

Tabloda görüldüğü üzere, yük alma talimatlarına ortalama maliyeti 212,35 TL/MWh, YAT talimatlarından ortalama maliyeti ise 56,19 TL/MWh olarak gerçekleşmiştir.

3.2. Doğal Gaz Piyasası Tarifeleri

Doğal gaz piyasası tarifelerine ilişkin düzenlemeler, 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak hazırlanan Doğal Gaz Piyasası Tarifeler Yönetmeliği kapsamında yapılmaktadır.

Önceki yıllarda olduğu gibi 2009 yılında da yapılan düzenlemelerin tümü, piyasada rekabetin oluşumunu destekleyecek nitelikte ve piyasa taraflarına eşit mesafededir. 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nda belirtilen amaçlar çerçevesinde yapılan bu düzenlemelerde kamu yararının artırılması unsuru önem taşımaktadır.

2009 yılında tarifelerin hazırlanması, incelenmesi, değerlendirilmesi, onaylanması ve revizyonu ile etkin bir tarife izleme altyapısı oluşturulması amacıyla, doğal gaz piyasasında faaliyet gösteren tüzel kişilerden bilgi ve belgeler temin edilerek düzenli bir veri akışı sağlanmış, ayrıca tüzel kişi yetkilileri ile çeşitli toplantılar gerçekleştirilmiştir.

Gerek tarife düzenlemelerinde şeffaflığın sağlanması, gerekse tarifelerdeki fiyatların rasyonel kriterlere bağlanması amacıyla objektif ve formüllere dayalı bir metodoloji ile fiyatlandırma ve fiyat üst sınır değişimi sistemi uygulanmıştır. Bu kapsamda piyasada faaliyet gösteren şirketlerin tarifeleri, üst sınır ve uygulamaları ayrımıyla izlenmiştir.

Doğalgaz piyasasında düzenlenen tarife türleri;

Toptan Satış Tarifesi: Kurum doğal gaz satış tarifelerinde esas alınacak unsurlar ve şartları belirler. Satış fiyatları ise, bu esaslar dahilinde doğal gaz alım satımı yapan taraflarca serbestçe belirlenir.

Piyasada rekabetin oluşumu dikkate alınarak doğal gaz toptan satış tarifelerinin taraflar arasında serbestçe belirlenmesi uygulamasına, 24/12/2009 tarihli ve 2365 sayılı Kurul Kararı ile 2010 yılında da devam edilmesine karar verilmiştir.

İletim ve Depolama Tarifesi: Kurum, iletim ve sevkiyat kontrolüne ait tarifeleri belirler. Tarifelerde; iletim mesafesi, iletilen gaz miktarı ve öngöreceği diğer faktörleri dikkate alır.

Kurum tarafından hazırlanacak olan iletim tarifesi, üretilen, ithal veya ihraç edilen doğal gazın nakli için iletim şebekesinden yararlanan eşit durumda olan tüm kullanıcılar arasında fark gözetmeksizin uygulanacak fiyatları, hükümleri ve tarife şartlarını içerir.

Doğal Gaz Piyasası Tarifeler Yönetmeliği'nin geçici 2'nci maddesinde "Ülkedeki depolama kapasitesi yeterli seviyeye ulaşınca kadar depolamaya ilişkin fiyat ve tarifeler de Kurul tarafından belirlenebilir." hükmü uyarınca, 24/12/2009 tarihli ve 2359 sayılı Kurul Kararı ile 2010 yılı doğal gaz piyasası depolama tarifesi belirlenmiştir.

24/12/2009 tarihli ve 2358 sayılı Kurul Kararı ile, "Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi (BOTAŞ) İletim Şebekesi İşleyiş Düzenlemelerine İlişkin Esaslar (ŞİD)" kapsamında, doğal gaz piyasası iletim ve sevkiyat kontrolüne ait tarifeler belirlenmiştir.

Bağlantı Tarifeleri: Kurumca belirlenecek bağlantı tarife esasları, ilgili bağlantı anlaşmalarına dahil edilecek olan ve iletim sistemi ya da bir dağıtım sistemine bağlantı için eşit durumda olan serbest tüketiciler arasında ayırım yapılmaması esasına dayalı hükümleri ve şartları içerir. Fiyatlar, bu esaslar dahilinde taraflarca serbestçe belirlenir. Abonelere Kurum ve dağıtım şirketi arasında belirlenen sabit bağlantı tarifeleri uygulanır.

Şehir içi doğal gaz dağıtım şirketlerinin uyguladıkları Abone Bağlantı Bedeli ve uygulamaya ilişkin usul ve esaslar, 01/01/2010 tarihinden geçerli olmak üzere 24/12/2009 tarihli ve 2357 sayılı Kurul Kararı ile belirlenmiştir.

Perakende Satış Tarifesi: Perakende satış fiyatı; birim doğal gaz alım fiyatı, birim hizmet ve amortisman bedelleri ile diğer faktörlerden oluşur. İlgili tüzel kişilerce tarife önerileri hazırlanarak Kuruma sunulur. Kurum ilgili tüzel kişilerin mali verileri ve tarife önerileri ile piyasa verilerinden hareketle tarifeleri belirler. Tarife esasları ve limitleri Kurumca enflasyon ve diğer hususlar göz önüne alınarak yeniden ayarlanabilir.

Bu kapsamda doğal gaz piyasası perakende satış tarifelerine ilişkin olarak, piyasada faaliyet gösteren tüzel kişilerin görüş ve önerileri de dikkate alınarak, aşağıda belirtilen çalışmalar sürdürülmüş ve Kurul tarafından karara bağlanmıştır.

28/02/2009 tarihli ve 27155 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 26/02/2009 tarihli ve 1992, 1993, 1994, 1995 ve 1996 sayılı Kurul kararları ile de, sırasıyla İstanbul Gaz Dağıtım Sanayi ve Ticaret A.Ş., Bahçeşehir Gaz Dağıtım A.Ş., Bursa Şehir İçi Doğalgaz Dağıtım Ticaret ve Taahhüt A.Ş., Eskişehir Şehir İçi Doğal Gaz Dağıtım Ticaret ve Taahhüt A.Ş. ve Adapazarı Gaz Dağıtım A.Ş.'nin perakende satış tarifeleri,

Yine 11/11/2009 tarihli ve 27403 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 03/11/2009 tarihli ve 2300 sayılı Kurul Kararı ile Adapazarı Gaz Dağıtım A.Ş.'nin perakende satış tarifesi ikinci kez belirlenmiştir.

Perakende satış tarifelerinin sonraki aylar için hesaplanmasında 21/03/2008 tarihli ve 26823 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 12/03/2008 tarihli ve 1524 sayılı Kurul Kararı geçerlidir.

Ayrıca, 31/12/2009 tarih ve 27449 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 24/12/2009 tarihli ve 2356 sayılı Kurul Kararı ile, 01/01/2010 tarihinden geçerli olmak üzere dağıtım şirketlerinin iç tesisat proje onay, kontrolörlük, test ve işletmeye alma işlemleri ile ilgili tarifeler belirlenmiştir.

3.3. Petrol Piyasası Tarifeleri

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu’nun yürürlüğe girişinden sonra 01/01/2005 tarihinden itibaren serbest fiyat esasına geçilmiştir. Petrol alım satımında fiyatların en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa koşulları dikkate alınarak oluşturulacağı kabul edilmiştir. Yerli ham petrol için, teslim yeri olan en yakın liman veya rafineride teşekkül eden "Piyasa Fiyatı" fiyat olarak kabul edilmiştir.

Petrol piyasasında tarifeler tabi olduğu işlem açısından dört kategoride ele alınabilir. Bunlar;

Onaya Tabi Tarifeler: İletim lisansı kapsamında yürütülen taşıma faaliyetine ilişkin iletim tarifesi ile iletim hatlarıyla bağlantılı depolama tesislerindeki lisanslı depolama faaliyetlerine ilişkin tarifeler ifade eder.

Bildirime Tabi Tarifeler: Kuruma bildirildikten sonra uygulanmaya başlanan, işleme ve iletim hatları ile bağlantılı olmayan lisanslı depolama faaliyetlerine ilişkin tarifeler ile rafinerici ve dağıtıcı lisans sahiplerinin tavan fiyat tarifelerindeki değişiklikleri ifade eder.

Fiyat İlanı : Onay ve bildirim gerektirmeyen, bayilik lisansı sahipleri tarafından akaryakıt istasyonlarında görünür şekilde yerleştirilmiş panolarda, akaryakıt tavan fiyatları olarak ilan edilen fiyatları ifade eder.

Fiyat Listesi: İşleme lisansı sahipleri tarafından lisansları kapsamındaki ürünlere ilişkin Kuruma bildirim yapılan ve uygulamaya girmesi sağlanan fiyat listelerindeki değişiklikleri ifade eder

Dağıtıcıların akaryakıt “depo fiyatları” ile bayilere “tavsiye ettikleri” veya bayiler adına belirledikleri “tavan fiyat” elektronik bildirim ve izlenmesine ilişkin veri tabanı oluşturulmuştur. Veri tabanı, dağıtım şirketlerinin elektronik bildirimleri ile güncelleştirilmektedir. Veri tabanının derlenmesi neticesinde kamuoyuna illere göre bayi tavan fiyatları ve Kamu İhale Mevzuatı kapsamında, akaryakıt fiyat farkı hesaplamalarında kullanılmak üzere, en yüksek işlem hacimli sekiz firmanın İstanbul Avrupa Yakası ortalama akaryakıt fiyatları ilan edilmektedir.

5015 sayılı Kanun hükmü çerçevesinde; piyasa aktörlerinden rafinerici lisansı sahibi TÜPRAŞ ve pazar payları toplamı piyasanın yaklaşık %90’ına tekabül eden dağıtıcı lisansı sahiplerinin fiyatlandırma uygulamaları;

- Fiyat oluşumu,
- Ülkemizdeki akaryakıt fiyatları,
- Bu fiyatların yıllar itibariyle değişimi,

- Türkiye dağıtım ve bayi paylarının değişimi,
- Fiyat hareketlerinin tüketicilere yansıtılması,
- En yakın erişilebilir dünya serbest piyasasında oluşan fiyatlar ile Türkiye-AB karşılaştırmaları

çerçevesinde mercek altına alınmıştır.

Bu çalışmaların başlangıç aşamasında Rekabet Kurumu'ndan inceleme talebinde bulunmuş ve Rekabet Kurumu, piyasada uyumlu eyleme ilişkin bilgi ve belge bulunmamasıyla birlikte "...rekabeti engelleyen yapısal hususların mevcut olduğu ve pazarın genel olarak rekabetçi bir görünüm arzemediği... akaryakıt fiyatlarının düzenlenmesi ile ilgili olarak, verilen yetkilerin kullanılabilmesi için Kurumumuza görüş yazısı gönderilmesine..." karar vermiştir.

Kurumumuz, bu kapsamda ilgili Kurumlardan yetki alanlarına giren ve rekabeti engelleyen hususlarda gerekli önlemlerin alınmasını talep etmiş bununla birlikte, ikincil mevzuat kapsamında yapılabilecek düzenlemelerin bir kısmını yapmış ve bu husustaki çalışmalarını halen devam ettirmektedir.

Dağıtım ve bayilik faaliyetleri için fiyat oluşumu dikkate alındığında, 2005 yılına göre göreceli olarak rekabet gelişme olmasına rağmen oluşan fiyat büyüklükleri ve fiyat değişim sıklıklarının Kanunun referans gösterdiği piyasalara nazaran yeterli olmadığı, petrol piyasasındaki dağıtıcı ve bayi fiyatlarının Kanunun ilgili hükmüne uygun oluşmadığı, piyasada etkili bir rekabetin sağlanmadığı ve özellikle bayiden tedarik zorunluluğu olan bireysel tüketicilerin oluşturduğu piyasada fiyat rekabetinin oluşmadığı kanaati hasıl olduğundan 28/05/2009 tarihli ve 2111 sayılı Kurul Kararı ile; şirketlerin 20/06/2009 tarihine kadar fiyat uygulamalarını gözden geçirmeleri ve Kanuna uygun hale getirmeleri için süre verilmiştir.

Ancak, verilen süre sonunda şirketler tarafından uygulanan fiyatlardaki değişimin hareketlerinin yeterli olmadığı gerekçesiyle 25/06/2009 tarihli ve 2145/1 sayılı Kurul Kararı ile; Kanunun 10'uncu maddesi çerçevesinde iki ay süreyle akaryakıt bayi tavan fiyatı ve akaryakıt dağıtım tavan fiyatı belirlenmesine karar verilmiştir. Bu karar çerçevesinde tavan fiyat uygulaması ile ürün cinsine göre vergisiz fiyatlarda 9-16 Kr/Lt civarında bir fiyat düşüşü sağlanmıştır.

Petrol Piyasası Fiyatlandırma Sistemi Yönetmeliği kapsamında tüm dağıtıcı ve rafineri lisansı sahipleri, Yönetmeliğin uyum yükümlülüğüne ilişkin geçici 1'nci maddesi kapsamında tarife değişikliği bildirimlerini değerlendirilmek üzere Kuruma sunmaları talep edilmiştir. Bu tariflerden, onaya tabi tarifelere ilişkin tarife değişikliği başvuruları bu Yönetmeliğin 9 uncu, bildirim tabi tarifelere ilişkin tarife değişikliği bildirimleri bu Yönetmeliğin 10 uncu maddesi hükümlerine göre sonuçlandırılmıştır.

Petrol Piyasası Bilgi Sistem Yönetmeliği kapsamında bilgi sisteminin fiyatlara ilişkin bölümünün yönetilmesi işlemleri yapılmakta, fiyat bildirimleri takip edilmekte, gerekli

düzeltilmelerin yapılması sağlanmakta, şirketlerin fiyat bildirim noktalarının sistem üzerinden tanımlanması ve değiştirilmesi işlemleri yürütülmektedir.

Bilgi Sistemi üzerinden yurtiçi fiyatların takibi yapılmasının yanısıra, Platts aboneliği kapsamında Akdeniz piyasası başta olmak üzere ham petrol (brent dated) ve benzin, motorin, fuel oil türleri, gazyağı, jet yakıtı gibi ürün fiyatlarının FOB ve CIF fiyatları, Avrupa Birliği ülkelerinin vergili ve vergisiz akaryakıt bayi satış fiyatları gibi yurtdışı fiyat hareketleri de takip edilmektedir. Elde edilen verilerden raporlar üretilmekte, tavan fiyat belirlenmesi sürecinde olduğu gibi dağıtıcı ve rafinerici lisansı sahiplerinin en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa fiyat oluşumu kapsamında fiyat hareketlerini izlemek üzere analizlerde kullanılmaktadır.

3.4 Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasasında Fiyatlar

5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları Piyasası Kanunu kapsamında, LPG alım satımında fiyatlar, erişilebilir dünya serbest piyasa koşullarına göre oluşur. Kanuna göre, rafineriler ve dağıtıcılar, lisansları kapsamında yaptıkları piyasa faaliyetlerine ilişkin fiyatları, erişilebilir dünya serbest piyasalarındaki fiyat oluşumunu dikkate alarak, tavan fiyatlar olarak Kuruma bildirirler.

Bu kapsamda rafineriler ve dağıtıcıların, lisansları kapsamında yaptıkları piyasa faaliyetlerine ilişkin vermiş oldukları tavan fiyat bildirimleri dikkate alınarak yurtiçi LPG fiyatlarındaki gelişmeler düzenli olarak izlenmiştir.

Düzenli olarak Kurumumuza verilen bildirimlerin yanı sıra otogaz fiyatları üzerine kapsamlı çalışmalar gerçekleştirmek amacıyla ilgili piyasa katılımcılarından detaylı bilgiler istenmiştir. Bu kapsamda; piyasada son beş yıl içerisinde oluşan fiyatlara ilişkin tüm bilgiler piyasa payı %80'lere ulaşan 8 LPG dağıtım şirketinden istenmiş, bu fiyatlardaki gelişimler AB ülkelerindeki -özellikle de İtalya, İspanya ve Fransa- fiyat hareketleri ile karşılaştırılmış, piyasaya ilişkin gerekli görülen diğer parametreler dikkate alınmıştır. Ayrıca Kurum piyasaya yönelik incelemelerine sürekli olarak devam etmektedir.

4. PİYASA İZLEME ve GÖZETİM

4.1. Elektrik Piyasası İzleme ve Gözetim Faaliyetleri

Elektrik enerjisi sektöründe rekabete dayalı serbest piyasanın oluşması, bir geçiş dönemini gerektirmektedir. Geçiş döneminin ihtiyaçları ile önümüzdeki dönemde elektrik enerjisi sektöründe hedeflenen piyasa yapısını oluşturmak üzere izlenecek yolu ve özelleştirme programını açıklayan, arz güvenliğini sağlamak üzere atılacak adımları ve orta ve uzun dönemde elektrik arzında kullanılacak kaynaklara ilişkin hedefleri belirleyen “Elektrik Enerjisi Piyasası ve Arz Güvenliği Strateji Belgesi”, Yüksek Planlama Kurulu’nun 18/05/2009 tarihli ve 2009/11 sayılı kararı ile kabul edilerek Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı’nın web sitesinde yayımlanmıştır.

4.1.1. Elektrik Üretim-Tüketim Durumu

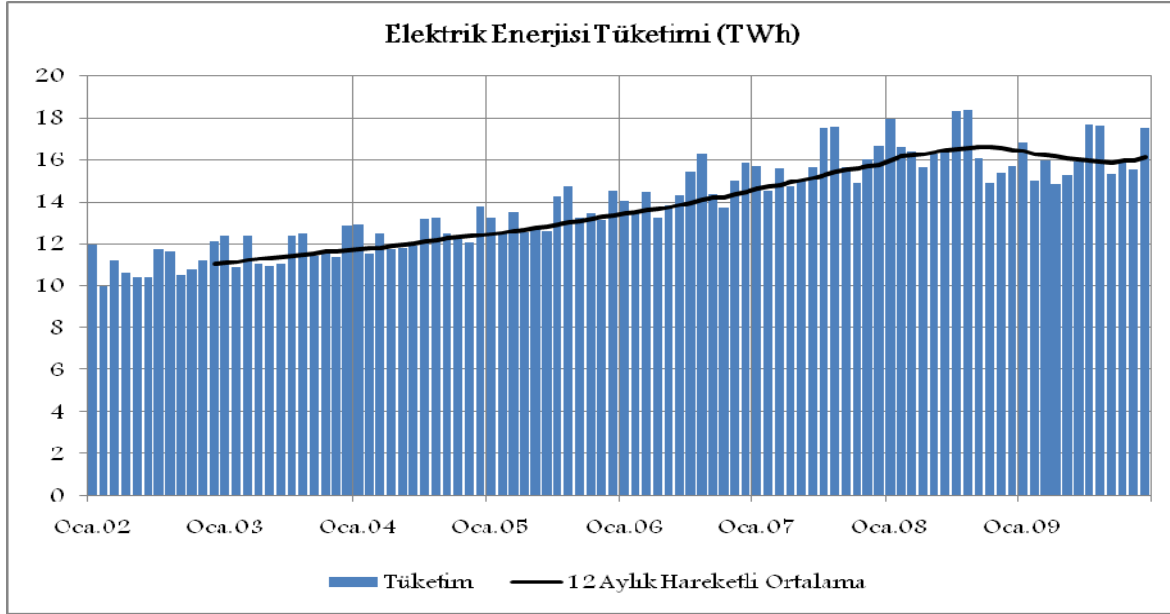
Fiili değerlere göre 2009 yılında Türkiye toplam elektrik enerjisi üretimi 194,1 milyar kWh olarak; yurtiçi toplam elektrik enerjisi talebi (brüt talep) ise 193,3 milyar kWh olarak gerçekleşmiştir. 2009 yılı için elektrik enerjisi talebinin %2,1 oranında azalacağı öngörülmüş, fiili daralma ise %2,4 oranında gerçekleşmiştir.

	Birim	2007	2008	2007-2008 % Değişim	2009	2008-2009 % Değişim
Kurulu Güç	MW	40.836	41.818	2,4	44.766	7,0
Üretim	GWh	191.568	198.418	3,6	194.060	-2,2
İthalat	GWh	864	789	-8,7	813	3,0
İhracat	GWh	2.422	1.122	-53,7	1.550	38,1
Tüketim	GWh	190.010	198.085	4,2	193.323	-2,4

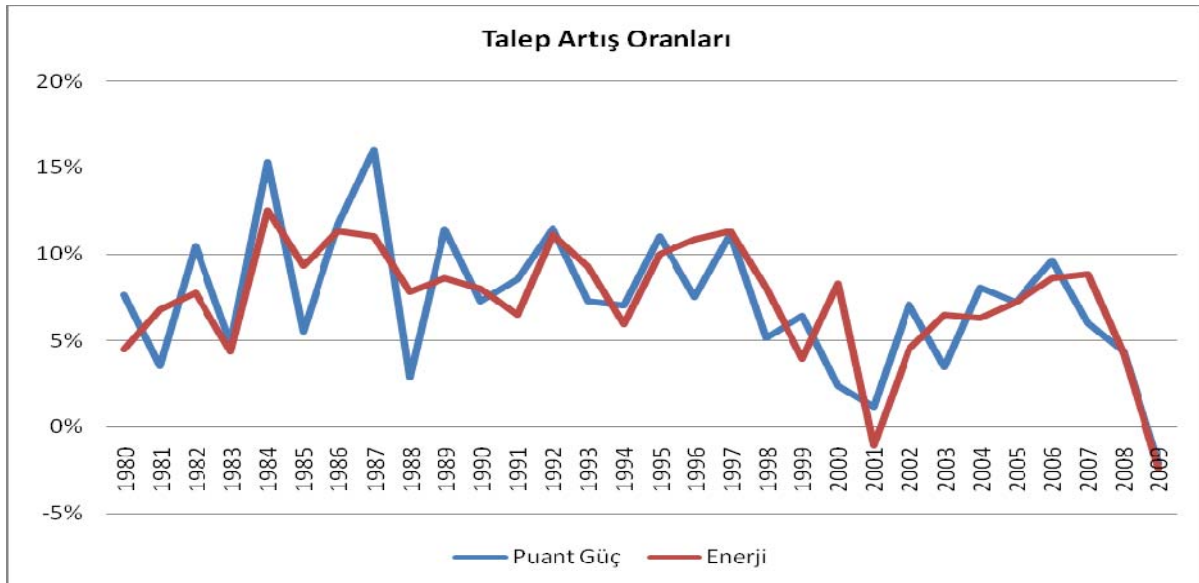
Elektrik enerjisinin 2009 yılındaki genel görünümü aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Aylar	Üretim (GWh)	İthalat (GWh)	İhracat (GWh)	Tüketim (GWh)
Ocak	16.874	65	105	16.833
Şubat	15.017	56	96	14.978
Mart	15.997	60	104	15.954
Nisan	14.874	60	101	14.833
Mayıs	15.327	51	105	15.272
Haziran	15.952	59	107	15.904
Temmuz	17.717	90	98	17.708
Ağustos	17.754	94	206	17.642
Eylül	15.455	53	175	15.332
Ekim	15.936	37	101	15.872
Kasım	15.552	92	124	15.520
Aralık	17.606	96	227	17.475
Toplam	194.060	813	1.550	193.323

Küresel ekonomik krizin 2008 yılının son çeyreğinde başlayan etkisi 2009 yılında da devam etmiştir. 2009 yılının son çeyreğine kadar olan 12 aylık dönemde elektrik enerjisi talebinde düşüş görülmüştür. Tüketim verileri aylık ve 12 aylık hareketli ortalamalar bazında incelendiğinde, brüt elektrik enerjisi talebindeki daralmanın 2009 yılının son çeyreğinde yavaşladığı ve talebin yeniden bir artış eğilimine girdiği gözlenmektedir.

1990'lı yıllarda yıllık ortalama %8,5 olan yıllık brüt elektrik enerjisi talebi artış hızı, yaşanan ekonomik krizlerin etkisi ile 2000'li yıllarda %5,1'e düşmüştür. Aşağıdaki grafikte 1980'den bugüne kadar yıllık brüt elektrik enerjisi talebi ve puant güç talebinin yıllık artış oranları gösterilmektedir. Yaşanan krizlerin etkisinin en fazla görüldüğü 2001 ve 2009 yılları hariç tutulduğunda ise, 2000'li yıllara ilişkin ortalama brüt elektrik enerjisi talebi artış hızı %7,1 olarak hesaplanmaktadır.

2009 yılında 2008 yılına kıyasla elektrik enerjisi ithalatı %3; ihracatı ise %38,1 oranında artmıştır. 2009 yılında Irak ve Suriye'ye elektrik enerjisi ihraç edilmiş ve Gürcistan, Azerbaycan (Nahçıvan) ve Türkmenistan'dan elektrik enerjisi ithal edilmiştir. Elektrik enerjisi ihracatının, elektrik enerjisi üretimine oranı binde sekiz; elektrik enerjisi ithalatının brüt talebe oranı ise binde dört düzeyindedir. Brüt elektrik enerjisi talebi %2,4 oranında azalırken puant talep de %2,1 oranında azalmıştır.

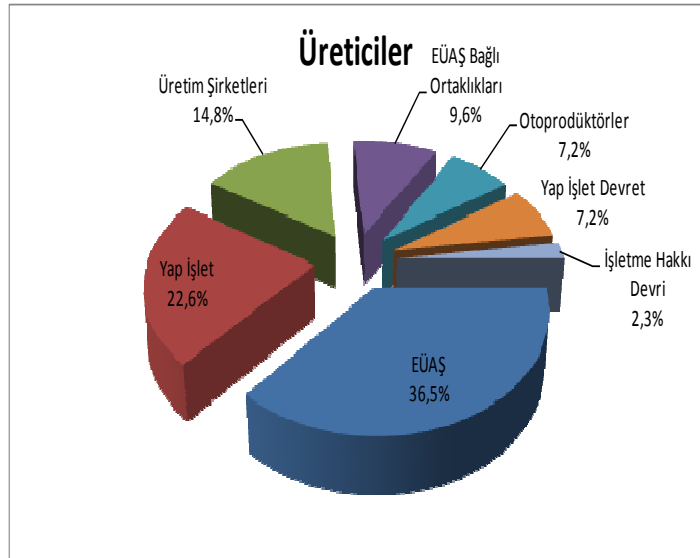
2009 yılının puant talebi 29.870 MW olarak 5 Ağustos Çarşamba günü saat 14:30'da; en düşük yük talebi ise 16.073 MW olarak 20 Eylül Salı günü (Ramazan Bayramının 1'nci günü) saat 19:30'da kaydedilmiştir. Bu bağlamda, Türkiye elektrik enerjisi tüketiminin en yüksek olduğu 5 Ağustos 2009 tarihinde toplam 609,9 milyon kWh; en düşük tüketimin olduğu 20 Eylül 2009 tarihinde ise toplam 333,8 milyon kWh elektrik enerjisi tüketilmiştir. Bu değerler bir önceki yıla göre sırasıyla %3,4'lük azalış ve %7,7'lik artışa karşılık gelmektedir.

2009 yılında Türkiye toplam elektrik enerjisi üretiminin %32,1'i mevcut sözleşmesi bulunan üretim tesislerinden, %46,1'i kamu mülkiyetindeki üretim tesislerinden sağlanmıştır.

Özel sektör tarafından işletilen üretim tesislerinin 2009 yılında üretime katkıları büyüklüğüne göre şöyledir: Yap-işlet modeli kapsamındaki santraller %22,6; özel sektör üretim şirketi santralleri %14,8; otoprodüktör ve otoprodüktör grubu santraller %7,2; yap-işlet-devret modeli kapsamındaki santraller %7,2 ve işletme hakkı devri modeli kapsamındaki santraller %2,3'dür.

Üreticilere göre 2009 yılı elektrik üretimi;

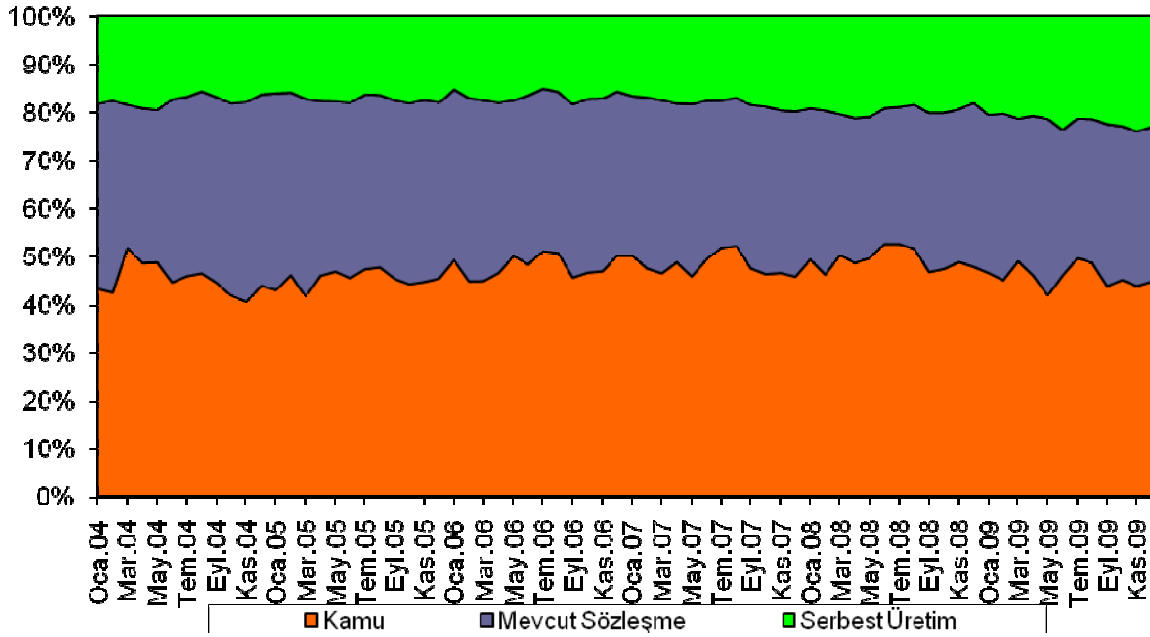
Üreticiler	Üretim (GWh)
EÜAŞ	70.783
Yap İşlet	43.766
Üretim Şirketleri	28.646
EÜAŞ Bağlı Ortaklıkları	18.667
Otoprodüktörler	13.939
Yap İşlet Devret	13.885
İşletme Hakkı Devri	4.373
Toplam	194.060

2004–2009 yıllarına yönelik istatistikler incelendiğinde, mevsimsel değişimlere bağlı olarak üretici grupların Türkiye elektrik enerjisi üretimine katkılarının farklılaştığı; mevcut sözleşmeleri kapsamında faaliyet gösteren santrallerin toplam üretim içindeki paylarında 5 puanlık bir azalma olduğu; buna karşın, özel sektör üretim şirketleri ile otoprodüktör ve otoprodüktör gruplarının paylarında 4,5 puanlık artış kaydedildiği; dolayısıyla kamu

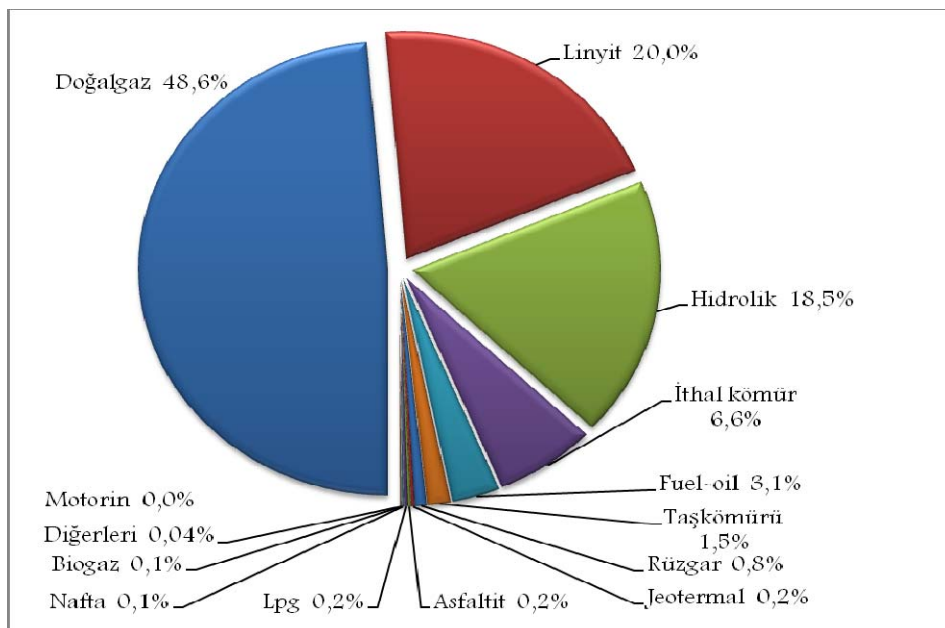
santrallerinin üretime katkısındaki paylarının 0,5 puan arttığı görülmektedir. Burada dikkati çeken nokta ise, özel sektör üretim şirketleri ile otoprodüktör ve otoprodüktör gruplarının paylarında yavaş da olsa tedrici ancak kararlı bir artışın gözlenmesidir.

Üretimin Kamu ve Özel Sektör Kuruluşlarına Göre Gelişimi

2009 yılında elektrik enerjisi üretiminin %48,6'sı doğal gazdan; %20'si linyitten; %18,5'i hidrolik kaynaklardan; %6,6'sı ithal kömürden; %3,1'i fuel-oil'den; %1,5'i taşkömüründen ve kalan kısmı diğer kaynaklardan elde edilmiştir.

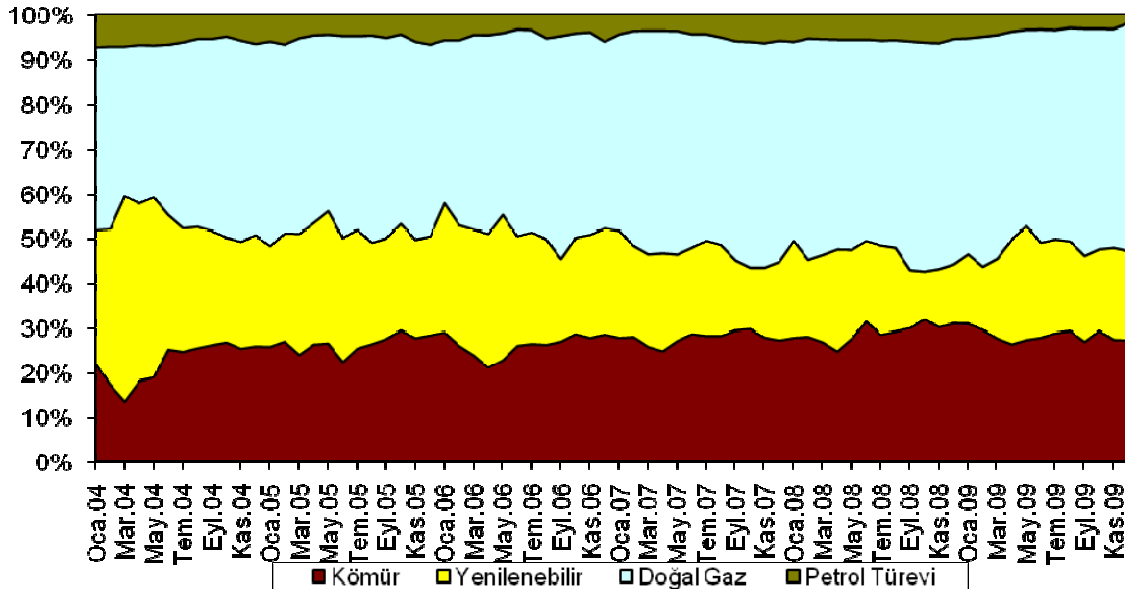
Üretimin Kaynaklara Dağılımı

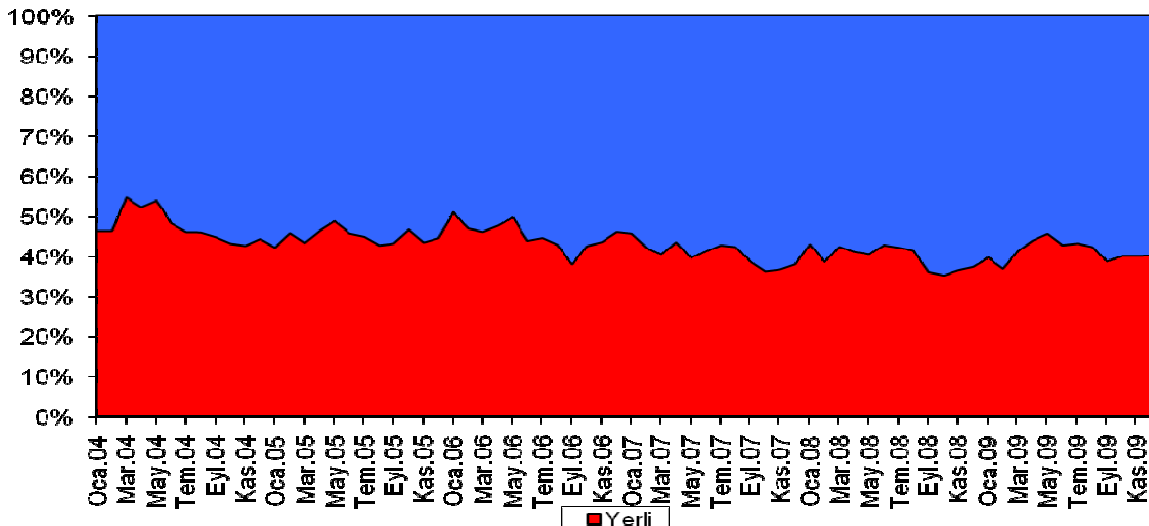
2004-2009 yılları arasında kömür ve doğal gazla dayalı elektrik enerjisi üretiminin payı artarken, hidrolik dahil yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik enerjisi üretiminin payı azalmıştır. Kömüre dayalı elektrik enerjisi üretimindeki artış büyük ölçüde linyit yakıtlı santrallerden sağlanmışken, yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik enerjisi üretimindeki azalma ise hidroelektrik üretimdeki azalmadan kaynaklanmıştır.

Üretim Kaynaklarına Göre Gelişimi

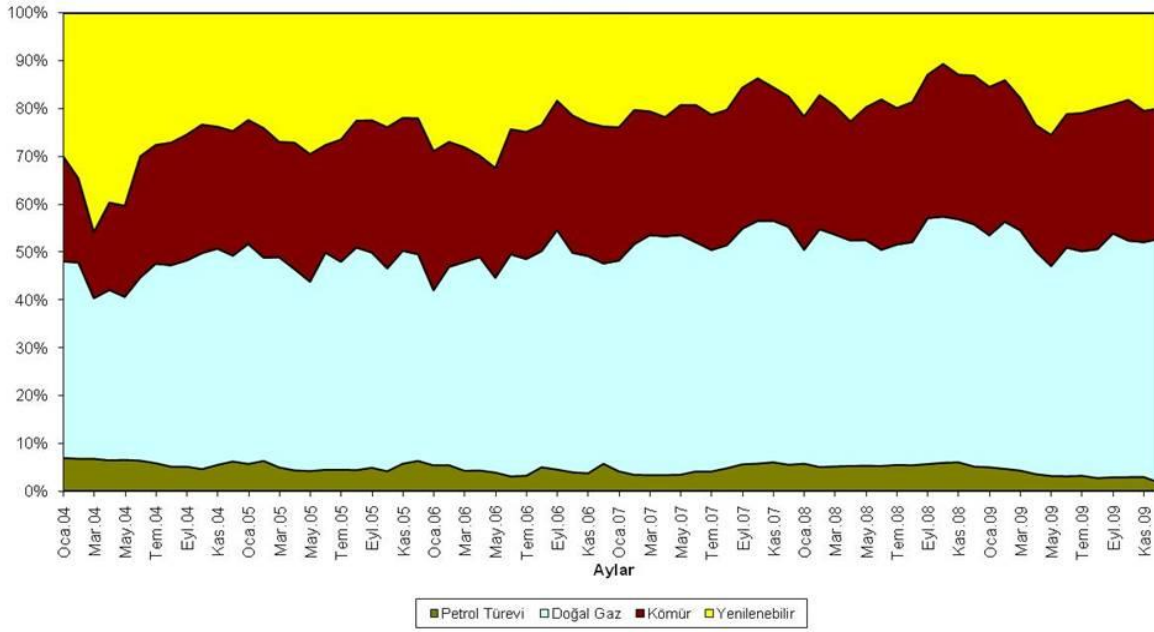
2009 yılında elektrik enerjisi üretiminin %58,6'lık kısmı ithal kaynaklardan sağlanmıştır. 2004-2009 yılları arasında, hidroelektrik üretimdeki azalma ve doğal gazla dayalı elektrik üretimindeki artışa bağlı olarak elektrik üretimindeki yerli kaynakların payı tedrici olarak azalmıştır.

Üretim Yerli-İthal Kaynaklara Göre Gelişimi

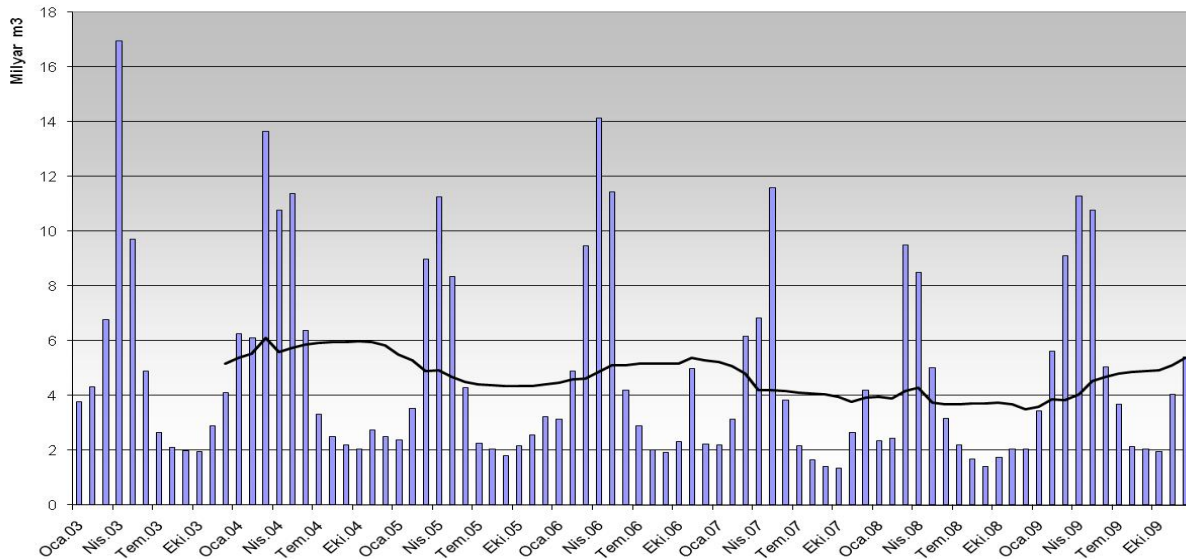
2009 yılında Türkiye elektrik enerjisi üretiminin %80,4'lük kısmı termik santrallarda gerçekleştirilmiştir. 2004-2009 yılları arasında hidroelektrik üretimin payı tedrici olarak azalmıştır. Diğer taraftan, dikkati çeken bir diğer değişiklik ise 2009 yılı içerisinde işletmeye yeni giren 438,6 MW'lık rüzgâr santralleri nedeniyle diğer yenilenebilir kaynaklara dayalı olarak üretilen elektrik enerjisi miktarında artışın göze çarpmaya başlamasıdır.

Üretimin Kaynaklara Göre Gelişimi

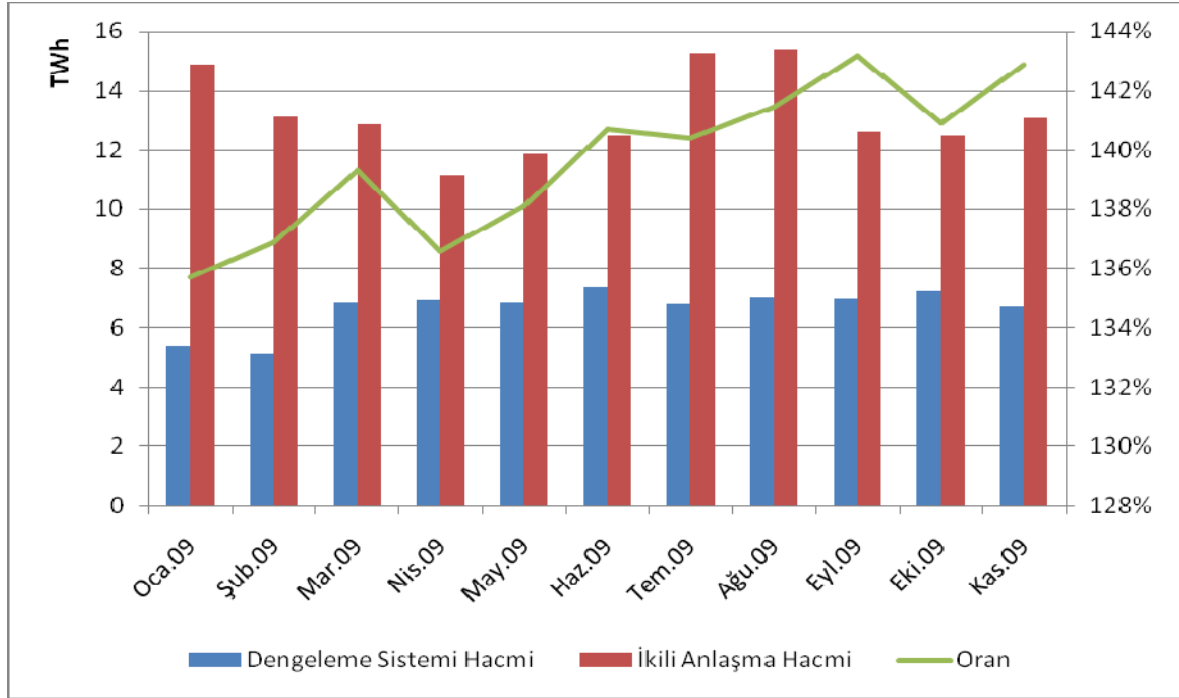
Su gelirlerindeki azalma tedrici bir seyir izlemekte olup, bu durum uzun yıllar ortalama su geliri kabullerinin gözden geçirilmesi ihtiyacını doğurmaktadır. Aşağıdaki grafikte aylık su gelirleri ve 12 aylık hareketli ortalamaları gösterilmektedir. 2009 yılında 2008 yılına nazaran görülen artışa rağmen 2003 ve 2004 yıllarına göre genel bir düşüş göze çarpmaktadır.

Su Gelirleri

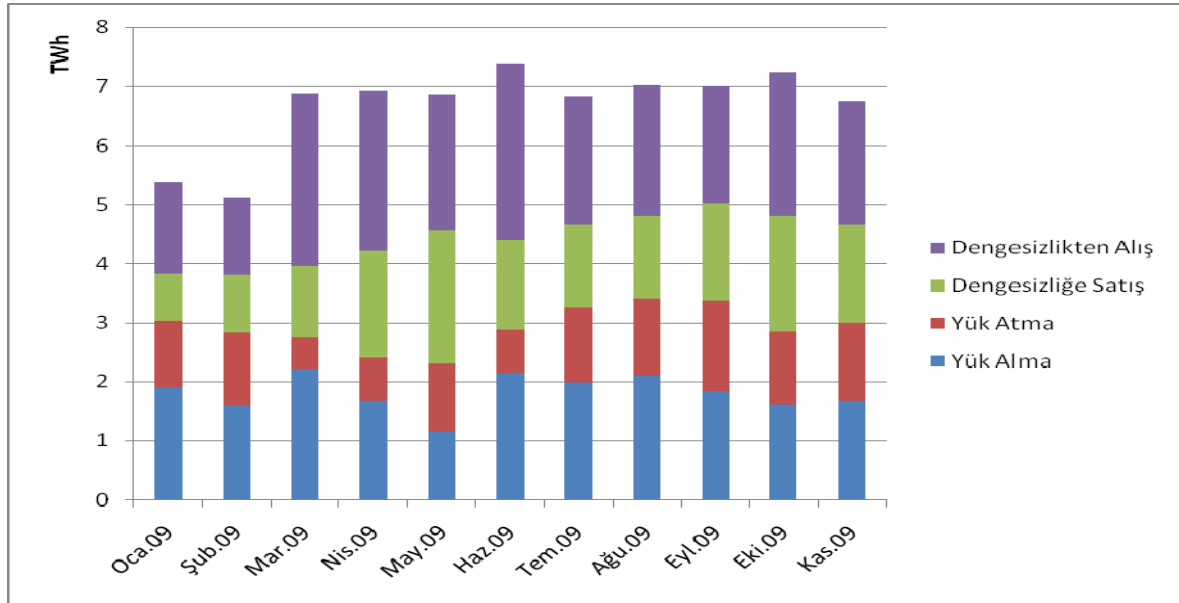
4.1.2. Piyasa Hacimleri ve Katılımcılar

İşlem gören enerjinin; ikili anlaşmalar ve dengeleme piyasası arasındaki dağılımı, piyasanın öngörülen doğrultuda gelişip gelişmediğine dair bir gösterge olması açısından önem taşımaktadır.

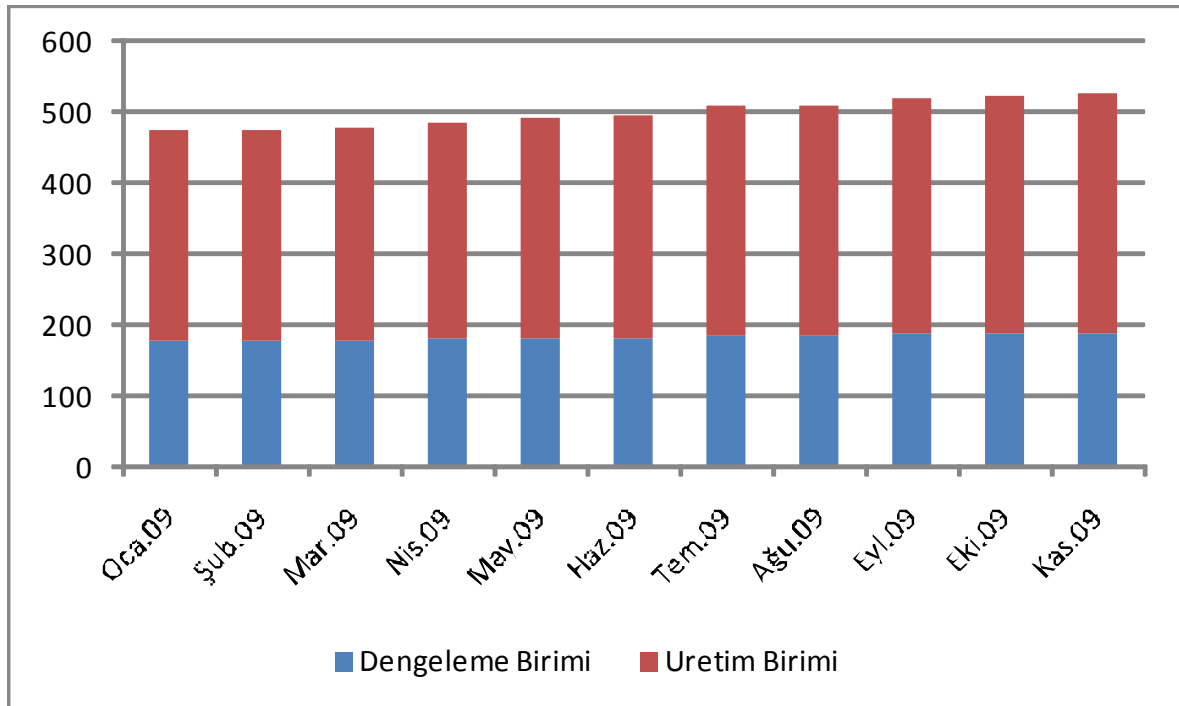
Yukarıdaki grafikte katılımcılar arasındaki ikili anlaşma hacmi, dengeleme sistemi hacmi ve ikisinin toplamından oluşan toptan satış piyasası hacminin fiili tüketime oranı görülmektedir. İkili anlaşma hacminin tamamına yakını geçiş dönemi sözleşmeleri kapsamında EÜAŞ, TETAŞ ve dağıtım şirketleri arasında imzalanan ikili anlaşmalardan oluşmaktadır. 11 ayın ortalaması alındığında dengeleme sisteminde işlem gören elektrik enerjisi miktarının yaklaşık yarısına eşit olduğu, toptan satış piyasası hacminin de fiili sistemden çekiş miktarının yaklaşık 1,4 misli olduğu görülmektedir. Her ne kadar toptan satış piyasasının derinliği piyasa oluşumu açısından önemli bir gösterge olsa da, yukarıda belirtildiği üzere ikili anlaşmaların tamamına yakınının geçiş dönemi sözleşmelerinden ibaret olması ve dengeleme piyasası hacminin yüksek gerçekleşmesi, piyasada öngörülen hedeflerin G-DUY kapsamında tam anlamı ile yakalanamadığına işaret etmektedir.

Dengeleme piyasasında işlem gören (faturalandırılan) enerji hacmi; YAL ve YAT talimatları ile enerji dengesizliğini oluşturan enerji açığı ve enerji fazlasından dolayı katılımcılara veya PMUM'a fatura edilen enerji miktarları toplamından meydana gelmektedir. Dengeleme piyasasının alt faaliyetler bazında kırılımı incelendiğinde, 11 aylık ortalama olarak %27'sini yerine getirilen yük alma (gün öncesi, gün içi, 0 ve 1 kodlu), %17'sini yük atma talimatlarının (gün öncesi, gün içi, 0 ve 1 kodlu), %23'ünü dengesizliğe yapılan satışların, %34'ünü ise dengesizlikten yapılan alımların oluşturduğu görülmektedir.

Dengesizlikten yapılan alımların ortalamada %84'ü perakende satış lisansı sahibi dağıtım şirketlerinden kaynaklanmıştır.

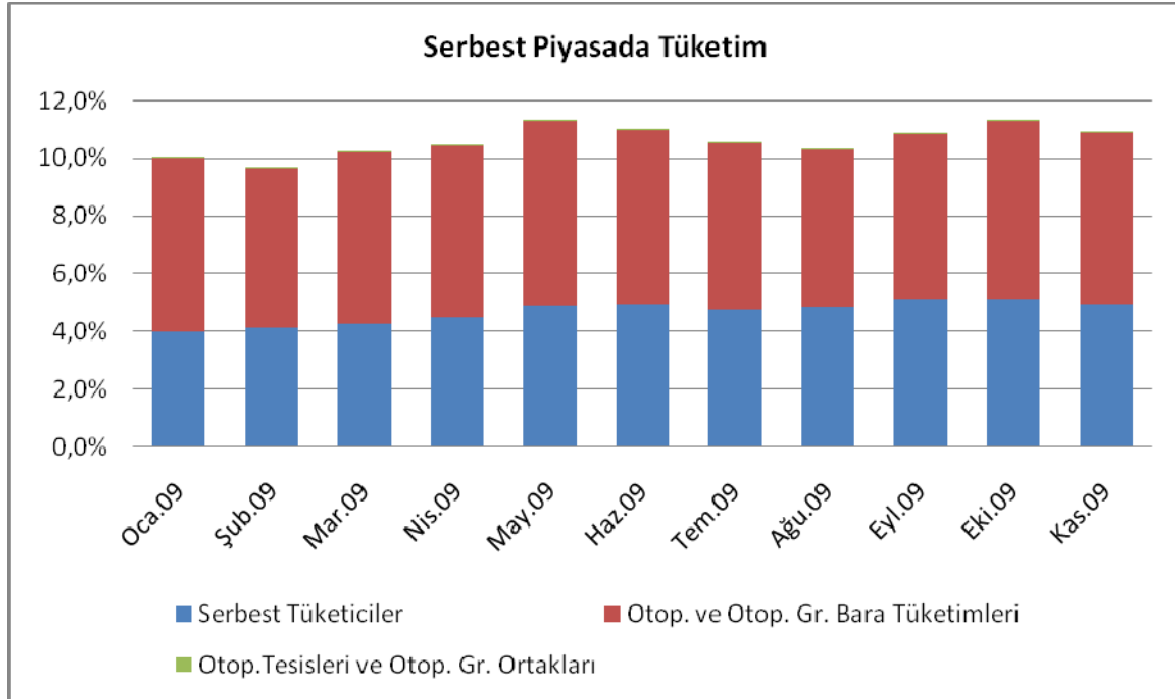
PMUM'a kayıtlı dengeleme ve üretim birimi sayılarının 2009 yılındaki gelişimi incelendiğinde, Ocak ayında 476 olan toplam sayının Kasım ayında 528'e yükseldiği görülmektedir. PMUM'a kayıtlı dengeleme ve üretim birimi adetlerinin 2009 yılı içerisinde aylara göre gelişimi aşağıdaki grafikte gösterilmektedir:

4.1.3. Elektrik Piyasası Serbest Tüketici Uygulaması

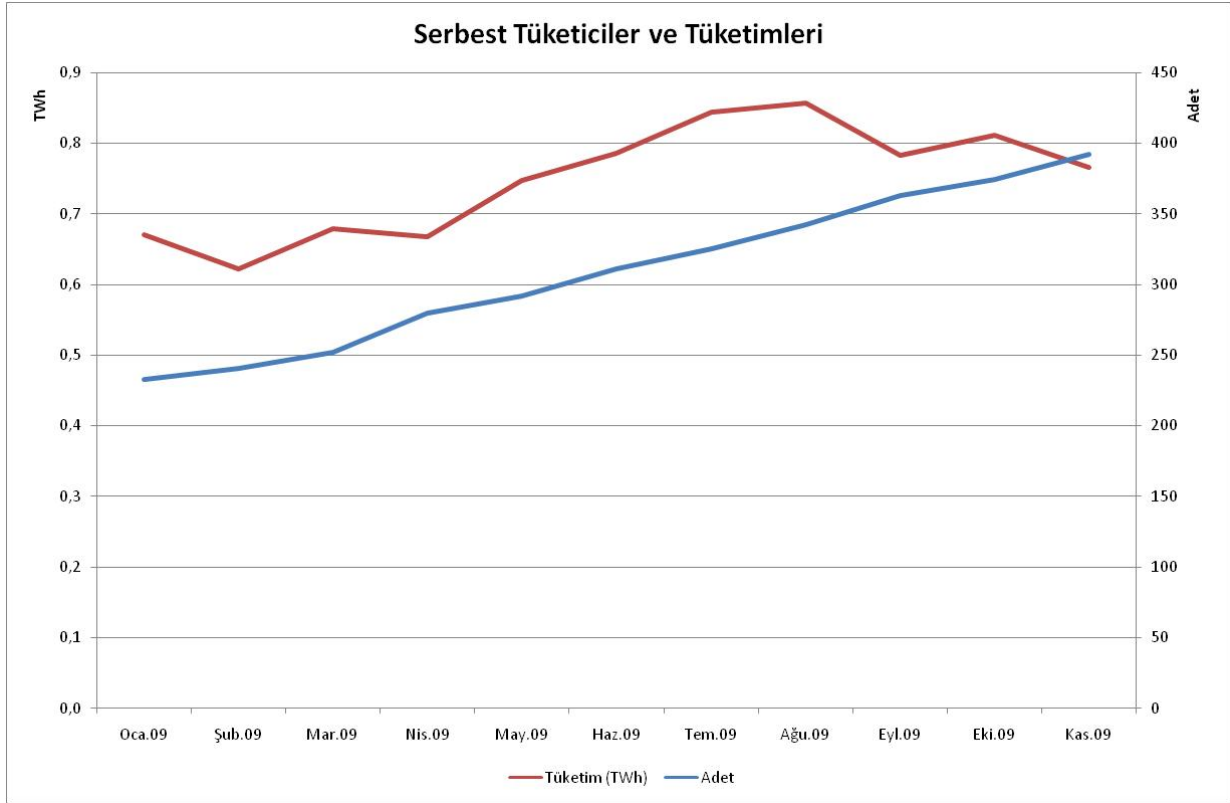
4628 sayılı Kanun'un 5'inci maddesinin altıncı fıkrasının (b) bendinde, "Her yılın Ocak ayının sonuna kadar, serbest tüketici tanımına ilişkin limitlerdeki indirimleri belirlemek ve yeni limitleri yayımlamak" Kurulun görevleri arasında sayılmaktadır. Elektrik Piyasası Serbest Tüketici Yönetmeliği'nin 10'uncu maddesinde belirtilen esaslar çerçevesinde yapılan çalışma sonucunda 29/01/2009 tarihli ve 1953 sayılı Kurul Kararı ile 2009 yılı için serbest tüketici limitinin 480.000 kWh olarak uygulanmasına karar verilmiştir. Belirlenen bu limite karşılık gelen teorik piyasa açıklık oranı %49,2 olarak hesaplanmıştır.

2009 yılında serbest piyasada gerçekleşen tüketime ilişkin bilgiler aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

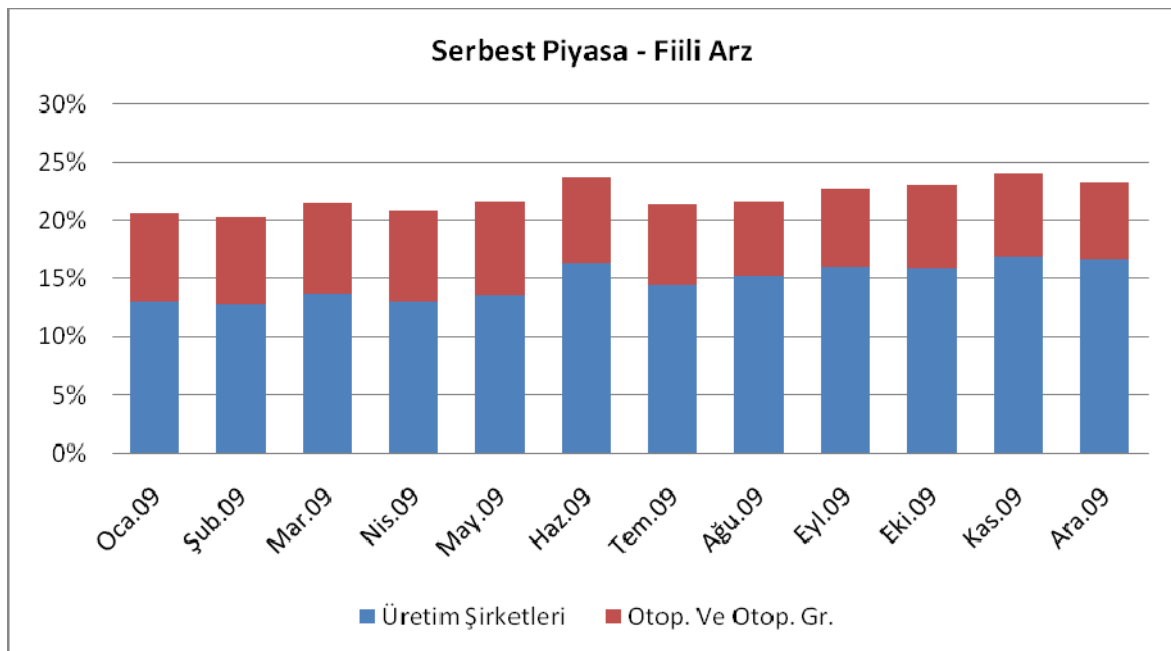

Grafikte de görüldüğü üzere, 480 MWh'lik serbest tüketici limitine karşılık gelen teorik piyasa açıklık oranının %49,2 olarak hesaplanmasına rağmen fiili olarak serbest piyasada gerçekleşen elektrik enerjisi tüketimi, ülkemiz toplam tüketiminin aylara göre değişen oranlarda %9,5'i ile %11,5'i arasında gerçekleşmiştir. Bu oranın yarısından fazlasının otoprodüktör ve otoprodüktör gruplarının bara tüketimlerinden oluştuğu dikkate alındığında, serbest tüketici uygulamasının elektrik piyasasında henüz beklenen etkiyi göstermekten uzak olduğu değerlendirilmektedir.

Ancak, serbest tüketici adedinin ve serbest tüketicilerin aylık tüketimlerinin 2009 yılı içerisindeki gelişimi incelendiğinde bir artış trendi görülmektedir. Söz konusu veriler aşağıdaki grafikte gösterilmektedir.

Arz tarafında ise, serbest piyasada tüketilebilecek elektrik enerjisi üretim miktarının ülkemiz toplam üretim miktarına oranı aşağıdaki grafikte gösterilmektedir.

Aylara göre değişmekle beraber, serbest piyasada tüketilebilecek elektrik enerjisi miktarının ülkemiz toplam elektrik enerjisi tüketiminin %20'si civarında olduğu görülmektedir. Bu rakam

her ne kadar açıklanan %49,2'lik teorik piyasa açıklık oranının altında kalsa da yaklaşık %10,6'lık fiili piyasa açıklık oranının üzerindedir. Dolayısıyla 2006 yılından bu yana, üreticilerin üretimlerinin önemli bir kısmını halen ikili anlaşmalarla serbest tüketicilere satmak yerine dengeleme sisteminde değerlendirdikleri görülmektedir.

4.1.4. Özelleştirme

Elektrik sektöründe özelleştirme çalışmaları, elektrik sektörünün serbestleşmesi ve özelleştirilmesi sürecinde bir yol haritası sunmak üzere hazırlanan ve Yüksek Planlama Kurulu'nun 17/03/2004 tarihli ve 2004/3 sayılı kararı ile kabul edilen "Elektrik Enerjisi Sektörü Reformu ve Özelleştirme Stratejisi Belgesi" çerçevesinde başlatılmıştır. Söz konusu Strateji Belgesi çerçevesinde, 20 dağıtım bölgesi oluşturulmuştur. Böylelikle özel sektör tarafından işletilen Kayseri ve Civarı Elektrik T.A.Ş. ile birlikte Türkiye, 21 elektrik dağıtım bölgesine ayrılmıştır.

Elektrik piyasası ile ilgili özelleştirme işlemleri, 4628 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesi gereğince, 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından yürütülmektedir. Konuyla ilgili 2009 yılında yürütülen özelleştirme faaliyetleri şunlardır:

▪ Elektrik Üretim Özelleştirmeleri

24/10/2009 tarihli ve 27386 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 19/10/2009 tarihli ve 2009/59 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) kararı ile, 56 adet elektrik üretim santrali özelleştirme programına alınarak, "işletme hakkı verilmesi" yöntemi ile özelleştirilmesine karar verilmiştir.

Söz konusu santrallerden 4 adedinin EÜAŞ tarafından ileride yapılması planlanan baraj ve yol yapımı içerisinde yer alacağına bildirilmesi üzerine özelleştirme işlemi dışında tutulması nedeniyle geriye kalan 52 adet HES'in, 19 grup halinde ve 49 yıllık işletme hakkı devri yöntemi ile özelleştirmesine ilişkin süreç, 02/12/2009 tarihinde ihale ilanı çıkılmasıyla başlatılmış olup, ihale süreci devam etmektedir.

▪ Elektrik Dağıtım Özelleştirmeleri

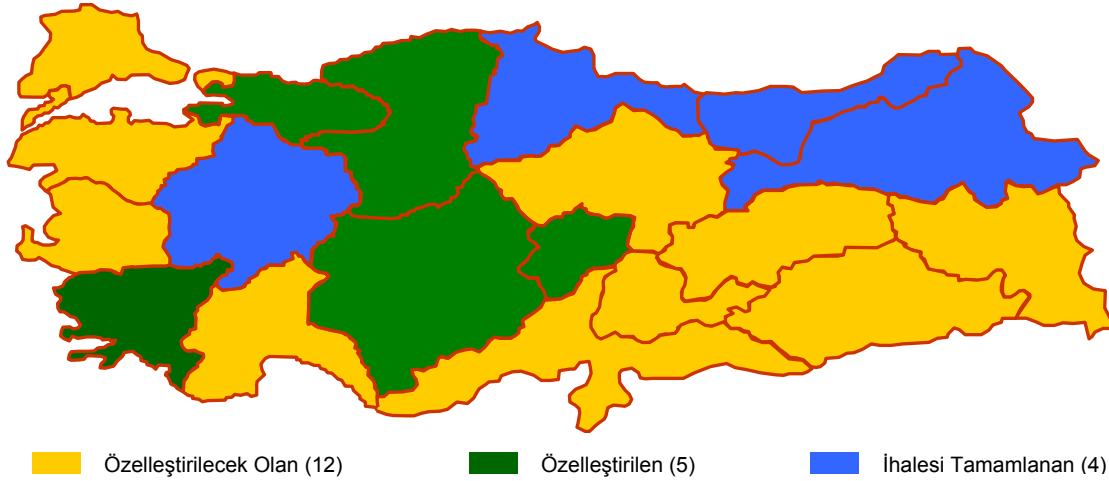
2008 yılında ihaleleri yapılan elektrik dağıtım bölgelerinin hisse devri; Başkent Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin 28/01/2009, Sakarya Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin 11/02/2009 ve Meram Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin ise 30/10/2009 tarihinde yapılarak hisseler özel sektöre devredilmiştir.

Özelleştirilen Varlık	Devir Tarihi	Tutarı (\$)	Devralan Firma
Başkent Elektrik Dağıtım A.Ş.	28.01.2009	1.225.000.000	Enerjisa Elektrik Dağıtım A.Ş.
Sakarya Elektrik Dağıtım A.Ş.	11.02.2009	600.000.000	Akcez Enerji Yatırımları San. ve Tic. A.Ş.
Meram Elektrik Dağıtım A.Ş.	30.10.2009	440.000.000	Alcen Enerji Dağ. ve Perakende Sat. Hiz. A.Ş.
Toplam		2.265.000.000	

Çoruh Elektrik Dağıtım A.Ş. (Çoruh EDAŞ), Osmangazi Elektrik Dağıtım A.Ş. (Osmangazi EDAŞ) ve Yeşilirmak Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin (Yeşilirmak EDAŞ) %100 oranındaki hissesinin blok satış yöntemi ile özelleştirilmesi amacıyla açılan ihaleler 06/11/2009 tarihinde sonuçlandırılmış;

Yeşilirmak EDAŞ için en yüksek teklif, 441,5 milyon ABD Doları bedelle Çalık Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş.; Çoruh EDAŞ için 227 milyon ABD Doları bedelle Aksa Elektrik Perakende Satış A.Ş. ve Osmangazi EDAŞ için ise 485 milyon ABD Doları bedelle Eti Gümüş A.Ş. tarafından verilmiştir. Bu bölgelerin ihaleleri tamamlanmış olup onay veya imza aşamasında özelleştirme süreci devam etmektedir.

Ayrıca, 10/11/2009 tarihinde özelleştirilmek üzere ihale ilanına çıkılan Çamlıbel, Fırat, Uludağ ve Vangölü Elektrik Dağıtım A.Ş. bölgelerinin 18/02/2010 tarihinde ihale süreci tamamlanmıştır.

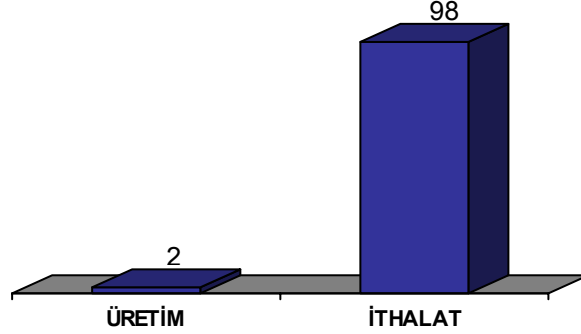
Kayseri ve Civarı Elektrik T.A.Ş.'nin lisanslama süreci, 15/07/2009 tarihinde tamamlanmış, 2010 yılı için Kayseri ve Civarı Elektrik T.A.Ş.'nin 2010 yılı dağıtım ve perakende satış tarifesine esas olacak yatırım ve işletme harcamaları kalemleri onaylanarak dağıtım ve perakende satış lisansları verilmiştir.

4.2. Doğal Gaz Piyasası İzleme ve Gözetim Faaliyetleri

4.2.1. Türkiye Doğal Gaz Piyasası

1970'lerde kullanımına başlanan, enerji talebindeki artışa paralel olarak sahip olduğu avantajlar nedeniyle kullanım oranı ve kullanım alanları gittikçe artan doğal gazın, mevcut ve potansiyel kullanımının karşılanmasında yurt içi rezerv ve üretim miktarlarının oldukça sınırlı düzeyde kalması, Türkiye için doğal gaz tedarikinde ithalatı zorunlu bir tercih kılmaktadır.

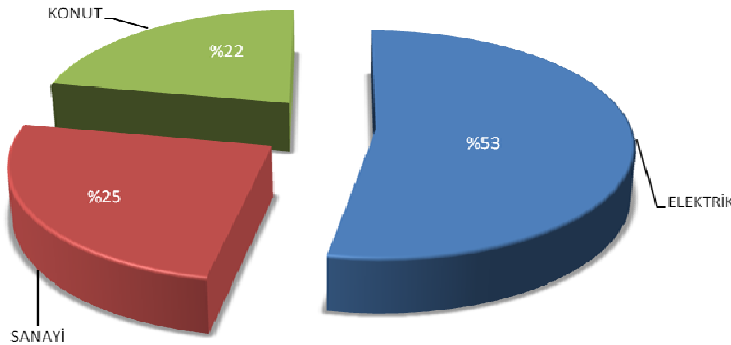

2009 Yılı Doğal Gaz Tüketiminin Karşılandığı Kaynakların Payları

2009 yılı doğal gaz ulusal tüketim miktarı 35,1 milyar metreküp (m³), ithalat miktarı ise 35,8 milyar metreküp (m³) olarak gerçekleşmiştir.

2007 yılı için %14,2 olan ulusal tüketim miktarı artış oranı, 2008 yılında %4,1 olarak gerçekleşmiş iken global krizin yarattığı ekonomik ortamın etkisi sonucu 2009 yılında 2008 yılına göre %4,8'lik bir azalışla yaklaşık 35,1 milyar m³ miktarında doğal gaz tüketilmiştir. 2010 yılı ulusal doğal gaz tüketim tahmini ise ekonomik kriz ortamının etkilerinin 2010 yılında da kısmi oranda devam edeceği göz önünde bulundurularak Kurul Kararı ile 37 milyar m³ olarak ilan edilmiştir.

2009 yılı ulusal doğal gaz tüketiminin sektörel dağılımı; elektrik %53, sanayi %25 ve konut %22 olarak gerçekleşmiştir.

2009 Yılı Sektörel Doğal Gaz Tüketimi

1990-2008 döneminde yıllık artış oranları değişmekle birlikte tüketim miktarında her yıl belli oranda artışın gerçekleştiği görülmektedir. 2007-2009 arası artış oranları gittikçe düşmüştür. 2009 yılında ise ekonomik krizin etkileriyle ulusal doğal gaz tüketimi 2008 yılına göre %4,8 azalmıştır.

Kurum tarafından toptan satış lisansı almış olan üretim şirketlerine ait 2007-2009 yılları verileri ise aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

ŞİRKETLER	Milyon (m ³)		
	2007 YILI	2008 YILI	2009 YILI
Amity Oil Int.Pty Ltd.	92,36	66,67	66,95
TPAO	421,46	488,23	275,00
Thrace Basin Nat.Gas Corp.	303,45	338,74	274,20
Stratic Energy Inc.	10,07	20,56	17,18
Toreador Turkey Ltd.	30,23	61,22	41,51
Petrol Ofisi Arama Üretim San. ve Tic.			9,78
Toplam Üretim	857,59	975,44	684,62

Yerli doğal gaz kaynaklarının istikrarlı bir artış eğiliminde olan tüketim miktarını karşılamadaki yetersizliğine ve bunun doğrudan sonucu olan ithalat bağımlılığına karşın, zengin doğal gaz rezervlerine sahip ihracatçı ülkelere yakın olan Türkiye'nin, gerek boru gazı gerekse LNG alımını kolaylaştırıcı coğrafi yapısı itibariyle yabancı arz kaynaklarına ulaşmada avantajlı bir konuma sahip olduğu söylenebilir de mevcut koşullar çerçevesinde ithalatta Rusya lehine bir kaynak bağımlılığı söz konusudur.

4.3. Petrol Piyasası İzleme ve Gözetim Faaliyetleri

4.3.1. Türkiye Petrol Piyasası

Ülkemizde, 2009 yılında rafineri lisansı sahipleri tarafından toplam 16,43 milyon ton ham petrol işlenmiş olup; bunun 14,19 milyon tonluk kısmı ithal edilmiş, 2,24 milyon tonu ise yerli ham petrol üretiminden temin edilmiştir.

Rafineri lisansı sahiplerinin son üç yıla ilişkin ham petrol ithalat miktarlarının ülkelere göre dağılımı karşılaştırmalı olarak aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Ülke	Miktarı (1.000 ton)			Payı (%)		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Rusya	9.365	7.137	5.762	40	33	41
İran	8.356	7.800	3.228	36	36	23
S.Arabistan	3.556	3.073	2.096	15	14	15
Irak	865	1.874	1.733	4	9	12
Kazakistan	-	636	522	-	3	4
İtalya	447	447	249	2	2	2
Suriye	244	515	160	1	2	1
Azerbaycan	-	77	77	-	<1	<1
Libya	612	-	139	3	-	<1
Gürcistan	-	-	36	-	-	<1
Nijerya	-	-	190	-	-	1
İngiltere	-	184	-	-	1	-
Toplam	23.445	21.743	14.192	100	100	100

Türkiye’de rafinerilerin toplam ham petrol ithalatı 2008 yılında 21,74 milyon ton düzeyinde iken, 2009 yılında bu rakam yaklaşık 7,55 milyon ton azalarak 14,19 milyon ton düzeyinde gerçekleşmiştir. Tablo incelendiğinde ham petrol ithalatında en yüksek payın İran ve Rusya’ya ait olduğu görülmektedir. 2009 yılında İran, Rusya ve S. Arabistan’ın toplam ithalat içindeki payı yaklaşık olarak %79’dur.

Görüldüğü üzere, rafineri lisansı sahiplerinin 2009 yılı ham petrol ithalatı 2008 yılı ithalatına göre önemli miktarda azalmıştır. Bu azalışın en önemli nedeni 2008 yılının son çeyreğinde başlayan ve tüm dünyayı etkileyen küresel krizdir. Rafineri lisansı sahipleri, 2009 yılında oluşan atıl kapasiteyi kullanmak için ham petrol yerine ara ürün (HVGO, LCO, ASRFO, HSG vb.) ithalatına ağırlık verirken, rafinaj işlemi sonucu elde ettikleri ara ürünleri ise geçmiş yıllarda olduğu gibi ihraç etmek yerine kendi rafinaj işlemlerinde kullanmışlardır.

2008 Yılı Petrol Piyasası Genel Görünümü

Ürün (ton)	Rafineri Üretimi	Rafineri İthalatı	Dağıtıcı Şirketlerin İthalatı	Rafineri İhracatı	Dağıtıcı Şirketlerin İhracatı	Dağıtıcı Şirketlerin Satışları
Benzin Türleri	4.415.631	-	334.387	2.537.716	-	2.227.657
Motorin Türleri	6.567.176	2.248.123	5.668.306	514.132	1.162	13.574.538
Fuel Oil Türleri	4.735.550	459.282	174.907	2.274.885	115.297	2.354.125
Toplam	15.718.357	2.707.405	6.177.600	5.326.730	116.459	18.156.320
	Toplam Temin			Toplam Teslim		
	24.603.362			23.599.509		

2009 Yılı Petrol Piyasası Genel Görünümü

Ürün (ton)	Rafineri Üretimi	Rafineri İthalatı	Dağıtıcı Şirketlerin İthalatı	Rafineri İhracatı	Dağıtıcı Şirketlerin İhracatı	Dağıtıcı Şirketlerin Satışları
Benzin Türleri	3.795.165	-	203.908	1.919.632	4470	2.186.708
Motorin Türleri	4.694.922	2.502.953	6.471.171	251.490	15.642	13.714.924
Fuel Oil Türleri	2.076.000	548.949	98.609	1.036.255		1.638.192
Toplam	10.566.087	3.051.902	6.773.688	3.207.377	20.112	17.539.824
Toplam Temin			Toplam Teslim			
20.391.677			20.767.313			

Rafineri lisansı sahiplerinin benzin, motorin ve fuel oil türleri toplam üretim miktarı 2008 yılında 15,72 milyon ton iken bu miktar 2009 yılında 10,57 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Fuel oil türleri üretim miktarı 2009 yılında 2008 yılına göre %56 oranında azalmış olup, motorin türleri üretimi % 29, benzin türleri üretimi ise %14 oranında azalmıştır.

Üretilen bu petrol ürünleri içerisinde benzin, motorin ve fuel oil türlerinin toplamı 2008 yılı için 15,72 milyon ton iken 2009 yılı için 10,57 milyon ton olmuştur.

Dağıtıcılar arası ticaret hariç yapılan akaryakıt satış miktarlarında bir önceki yıla göre yaklaşık 600 bin ton (%3,4) azalma olduğu, son yıllarda yaşanan benzin tüketimindeki düşüş ve motorin tüketimindeki artış eğiliminin ise devam ettiği görülmektedir.

2009 yılında, 2008 yılına göre toplam petrol ürünleri ihracatında %45'e yakın düşüş yaşanmıştır. İhracatta en büyük düşüş ise fuel oil ve motorin türlerinde gerçekleşmiştir.

4.3.2. Petrol Piyasası Bilgi Sistemi

Petrol Piyasası Bilgi Sistem Yönetmeliği çerçevesinde Kuruma yapılan bildirimlere ilişkin işlemlerin daha da hızlandırılması ve bürokratik işlemlerin azaltılması amacıyla, bildirimlerin elektronik ortamda yapılmasını sağlayacak portal yapısı oluşturularak ilgili lisans sahipleri 2008 yılından itibaren elektronik ortamda bildirim yapmaya başlamışlardır. 2009 yılı içerisinde ise elektronik imza ile internetten bildirim başlatılmasına yönelik çalışmalar başlatılmıştır. 26/12/2009 tarihli ve 27444 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Petrol Piyasası Bilgi Sistemi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile; bildirimlerin ve bildirim yükümlülerinin kapsamı değiştirilmiş ve bildirimlerin aksi belirtilmedikçe elektronik imza ile internetten Petrol Piyasası Bilgi Sistemi vasıtası ile yapılması hüküm altına alınmıştır. Elektronik imzaya geçişle birlikte gerek Kurum gerekse de piyasa için önemli bir iş verimliliği sağlanmıştır.

Petrol Piyasası Bilgi Sistemi ile edinilen veriler derlenerek; Petrol Piyasası 2009 Yılı Sektör Raporu hazırlanmış, bildirimlerin zamanında veya hiç yapılmadığı, mevzuatta belirtilen kısıt ve yükümlülükler uyulup uyulmadığı izlenmiştir.

4.4. Sıvılaştırılmış Petrol Gazları Piyasası İzleme ve Gözetim Faaliyetleri

4.4.1. Türkiye Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası

Ülkemizde üretilen LPG'in tamamı karışım LPG olup 2009 yılında TÜPRAŞ tarafından 604.365 ton LPG üretilmiştir. Bu üretimin 287.956 tonu İzmit, 247.553 tonu İzmir ve 68.856 tonu Kırıkkale rafinerilerinde gerçekleşmiştir.

2009 yılında 17 farklı ülkeden toplam 3.086.257 ton LPG ithal edilmiştir. En çok ithalat yapılan ülkeler sırasıyla Cezayir, Norveç, Rusya, Kazakistan ve Nijerya'dır.

2009 yılında toplam 87.685 ton LPG ihracatı yapılmıştır. En fazla ihracat yapılan ülkeler sırasıyla Tunus, KKTC ve Ürdün olmuştur. Tunus'a yapılan ihracat, toplam ihracatın yüzde 67'sini oluşturmaktadır.

2009 yılı içerisinde 3.620.333 ton LPG tüketiminin 180.949 tonu dökme, 2.305.240 tonu otogaz, 1.134.145 tonu ise tüplü LPG satışı olarak gerçekleşmiştir. Tüketimin ürün bazında yıllara göre dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Yıl		Ürün			
		Tüplü	Dökme	Otogaz	Toplam
2006	Satış (ton)	1.491.580	475.454	1.550.605	3.517.639
	Oran	42,40	13,52	44,08	100,00
2007	Satış (ton)	1.302.434	216.470	2.006.263	3.525.167
	Oran	36,95	6,14	56,91	100,00
2008	Satış (ton)	1.177.269	171.528	2.111.557	3.460.354
	Oran	34,02	4,96	61,02	100,00
2009	Satış (ton)	1.134.145	180.949	2.305.240	3.620.333
	Oran	31,33	5,00	63,67	100,00

Daha önceki yıllardaki ürün bazında tüketim rakamları incelendiğinde, tüplü LPG tüketimindeki azalışın yavaşladığı, dökme LPG tüketiminin azalıştan artışa geçerek toplam tüketimdeki payını %5 civarında koruduğu, otogaz tüketimindeki yükselişinin devam ettiği ve toplam tüketimdeki payının yaklaşık %64'e çıktığı görülmektedir.

2009 yılı LPG satış rakamları 2008 yılı ile karşılaştırıldığında, tüplü LPG tüketiminin %4 azaldığı, dökme LPG tüketiminin %5 oranında arttığı, otogaz LPG tüketiminin ise %9 oranında artış gösterdiği görülmektedir.

Sektörün 2009 yılı tüketim rakamları, 2006 yılı rakamları ile karşılaştırıldığında ise tüplü LPG tüketiminde %24, dökme LPG tüketiminde %62 azalma yaşanırken otogaz LPG tüketiminde ise %49'luk bir artış yaşandığı görülmektedir. Toplam tüketimde ise %3'lük bir artış ortaya çıkmaktadır.

Bu rakamlar Türkiye'nin dünyadaki en önemli LPG pazarlarından birisi olduğunun göstergesidir. Ülkemiz, ulaşımda kullanılan LPG miktarı ve LPG'li araç sayısı bakımından Avrupa'da ilk, dünyada Güney Kore'den sonra ikinci sırada yer almakta olup, istasyon sayısında ise dünya lideri konumundadır. Evsel ve endüstriyel LPG tüketimi toplamında ise Türkiye dünya genelinde Cezayir'den sonra 18'inci sırada yer almaktadır.

Diğer taraftan, ülkemizde doğalgaz kullanımının yaygınlaşması ve vergi politikaları nedeniyle tüplü ve dökme LPG tüketimindeki daralmanın sürmesi beklenmektedir. Ülkemizde ucuz olması nedeni ile tercih edilen LPG, dünyada çevreci bir yakıt olması sebebi ile tercih edilmekte ve sektör bazı avantajlardan yararlanmaktadır. Bu kapsamda, gelecekte bu muafiyet ve avantajların ülkemizde de uygulanması ihtimali ile, bazı otomotiv firmalarının LPG'li araç üretimini artıracığı ve yüksek akaryakıt fiyatları dikkate alındığında, otogaz LPG tüketimindeki artışın süreceği beklenmektedir.

4.2.2. Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Bilgi Yönetim Sistemi

5307 sayılı Kanun ve Sıvılaştırılmış Petrol Gazları Piyasası Lisans Yönetmeliği ile düzenlenen bildirim yükümlülükleri çerçevesinde, bildirim yükümlüsü gerçek ve tüzel kişilerce, LPG Bilgi Yönetim Sistemi aracılığıyla ve ayrıca yazılı olarak Kuruma bildirimlerde bulunmaktadır. İzleme faaliyetleri kapsamında 2009 yılı içerisinde Kuruma yapılan bildirimler üzerinden dağıtıcı ve rafinerici lisansı sahibi tüzel kişilerin LPG piyasası faaliyetlerinin takibi yapılmış, elde edilen veriler raporlanarak üçer aylık özet piyasa rakamları şeklinde kamuoyu ile paylaşılmıştır.

LPG piyasası faaliyetlerine ilişkin bildirimlerin, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu çerçevesinde yapılabilmesinin sağlanması ve bu sayede izleme faaliyetlerinin etkin bir şekilde yürütülmesi, gereksiz bürokrasinin engellenmesi ve zamanın verimli kullanılabilmesi için çalışmalara başlanmıştır.

Diğer taraftan, gözetim faaliyetleri kapsamında LPG piyasasında faaliyet gösteren tüm dağıtıcı lisansı sahibi şirketlerin 2008 yılı içinde yaptığı bildirimler incelenmiş; dökme ve tüplü LPG satışlarında pazarın genel yapısıyla uyum göstermeyen hususlar tespit edilerek denetim birimine aktarılmıştır.

5. DENETİM

Kurum, 4628, 4646, 5015 ve 5307 sayılı kanunlar kapsamında; enerji piyasalarında denetimin sağlanmasıyla da görevlidir. Bu çerçevede elektrik, doğal gaz, petrol ve sıvılaştırılmış petrol gazları (LPG) piyasalarında yapılacak denetimler ile ön araştırma ve soruşturmalarda izlenecek usul ve esaslar hakkında çıkarılan dört ayrı yönetmelikle denetim ve soruşturmanın nasıl yapılacağı belirlenmiştir.

Kurul, re'sen veya kendisine intikal eden ihbar veya şikayetler üzerine, piyasada faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişilerin ilgili mevzuat hükümlerine aykırı faaliyet ve işlemleri nedeniyle, doğrudan soruşturma açılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti için ön araştırma yapılmasına karar vermektedir.

Kurum, piyasa faaliyetlerini kendi personeli veya kamu kurum ve kuruluşları ile özel denetim kuruluşlarından hizmet alımı yoluyla denetime tâbi tutmaktadır.

Bağımsız Denetim

Enerji piyasasında faaliyet gösteren lisans sahibi tüzel kişiler, sertifika sahibi gerçek ve tüzel kişiler ile yetki belgesi sahibi resmi ve özel şirketlerin; faaliyetlerinin, uygulamalarının, işlem, hesap ve mali tablolarının; genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri, Kurulca yürürlüğe konulan hesap ve kayıt düzeni ile mali raporlamaya ilişkin düzenlemeler ve bu kişilerin sahip olduğu lisans, sertifika ve yetki belgelerinin ayrılmaz parçasını oluşturan genel ve özel hükümlere uygunluğunun denetlenmesi hususunda bağımsız denetim kuruluşları yetkilendirilmektedir.

"Enerji Piyasasında Faaliyet Gösteren Gerçek ve Tüzel Kişilerin Bağımsız Denetim Kuruluşları Tarafından Denetlenmesi Hakkında Yönetmelik" ve ilgili tebliğler çerçevesinde, 2009 yılında Kuruma başvuruda bulunan 6 bağımsız denetim kuruluşuna Kurul Kararıyla bağımsız denetim yetkisi verilmiş, 2 bağımsız denetim kuruluşunun ise yetkisi iptal edilmiş olup, böylece yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşu sayısı 84'e ulaşmıştır.

5.1. Elektrik Piyasası Denetim Faaliyetleri

Elektrik piyasasında gerçekleştirilen denetimler ve soruşturmalar neticesinde 4628 sayılı Kanun'un 11'inci maddesi kapsamındaki yaptırım ve cezalar uygulanmaktadır.

Elektrik piyasasına yönelik yapılan inceleme ve denetimler neticesinde; 2009 yılında 20 adet dağıtım şirketi ile bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyen 142 adet üretim şirketi hakkında soruşturma süreci devam etmektedir.

Kurumumuz tarafından yetkilendirilen bağımsız denetim firmaları tarafından da elektrik piyasalarına ilişkin olarak yapılan denetimler devam etmektedir. Bu kapsamda, elektrik piyasasında 190 firma denetlenmiş ve denetleme raporları Kuruma sunulmuştur.

5.2. Doğal Gaz Piyasası Denetim Faaliyetleri

5.2.1. Denetim ve Soruşturmalar

4646 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesi çerçevesinde doğal gaz piyasasında gerçekleştirilen faaliyetlere yönelik yapılan inceleme ve denetimler neticesinde, doğal gaz piyasasında toplam 25 adet soruşturma yapılmış olup, sadece bir firmaya idari para cezası uygulanmıştır.

Bağımsız denetim firmaları tarafından doğal gaz piyasalarına ilişkin olarak yapılan denetimler kapsamında ise, 93 firma denetlenmiş ve denetim raporları Kuruma sunulmuştur.

5.2.2. Doğal Gaz Piyasası Hizmet Alım Sözleşmeleri

4646 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin dördüncü fıkrasının (g) bendi ve Dağıtım ve Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği'nin 30'uncu maddesi çerçevesinde; 22/03/2007 tarihli ve 1135/8 sayılı Kurul Kararı kapsamında, SGS Supervise Gözetme Etüd Kontrol Servisleri A.Ş. ve SMM Mühendislik ve Müşavirlik Sanayi Turizm Ticaret Ltd. Şti. ile 01/06/2007 tarihinde Hizmet Alım Sözleşmesi imzalanmıştır.

Hizmet Alım Sözleşmesi imzalanan söz konusu iki şirket tarafından özel denetimler dışında, rutin denetimler kapsamında 2009 yılı sonuna kadar; Çorlu, Bandırma, Polatlı, Aksaray, Balıkesir, Yalova, Kayseri, Uşak, Bursa, Eskişehir, Gebze, Çatalca-Hadımköy, Denizli, Konya, Yozgat, Kahramanmaraş, Sivas, Samsun, Kütahya, Şanlıurfa, Malatya, Karaman, Afyonkarahisar, İzmir, Manisa, Çorum, Gaziantep, Isparta-Burdur, Niğde-Nevşehir, Düzce-Karadeniz Ereğli, Çanakkale, Erzincan, Elazığ, İnegöl, Diyarbakır, Amasya-Tokat, Kars-Ardahan, Van, İstanbul ve Ankara olmak üzere toplam 40 dağıtım bölgesinde izleme ve denetim faaliyeti gerçekleştirilmiştir.

5.3. Petrol Piyasası Denetim Faaliyetleri

5.3.1. Denetim ve Soruşturmalar

Petrol piyasası denetimleri, piyasada faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişilerin piyasaya ilişkin faaliyetlerinin ve hesaplarının ilgili mevzuat hükümlerine uygunluğunun incelenmesi ve bu kişilerce piyasaya arz edilen petrol ve madeni yağın teknik düzenlemelere uygunluğunun araştırılması, hata, aykırılık, usulsüzlük ve suistimallerin tespit edilmesi halinde ilgili kanunlarda öngörülen gerekli yaptırımların uygulanması suretiyle yapılan çalışmalardır. Petrol piyasası faaliyetlerine yönelik gerçekleştirilen inceleme ve denetim faaliyetleri neticesinde, idari para cezaları ve idari yaptırımlar uygulanmaktadır.

Petrol Piyasası Kanunu'nun 14'üncü maddesinde yer alan, "Kurum piyasa faaliyetlerini kendi personeli ile veya kamu kurum ve kuruluşları ile özel denetim kuruluşlarından hizmet alımı yoluyla denetime tâbi tutar." hükmü çerçevesinde, piyasada faaliyet gösteren gerçek veya tüzel kişilere yönelik yapılacak olan denetimlerin yurt çapında gerçekleştirilebilmesi için Kurumumuz ile İçişleri Bakanlığı (Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı), Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve Gümrük Müsteşarlığı arasında Petrol Piyasasında Yapılacak Denetimlere İlişkin İşbirliği Protokolleri imzalanmıştır. Bu kapsamda petrol piyasasında yapılan denetimler sonucunda standart dışı veya kaçak

akaryakıt şüphesi ile alınan toplam 1577 adet numuneden yapılan analiz neticesinde 1512 adedi teknik düzenlemelere aykırı çıkmış, ulusal marker denetimlerinde ise, saha kontrol cihazları ile yapılan kontroller neticesinde ulusal marker oranı yetersiz çıkan toplam 2525 adet numuneden, TÜBİTAK referans cihazı ile tekrar yapılan kontrol neticesinde 2111 adedi geçersiz sonuç vermiştir. 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuata aykırı faaliyette bulunduğu tespit edilen toplam 972 adet gerçek ve tüzel kişi hakkında toplam 108.780.433.-TL idari para cezası uygulanmıştır. Uygulanan idari para cezalarının önemli bir kısmını 107 adette toplam 12.840.000.- TL ile “yeterli şart ve seviyede ulusal marker içermeyen akaryakıt ikmal” 284 adette toplam 14.768.000.-TL ile “lisanssız piyasa faaliyeti” ve 424 adette toplam 21.200.000.- TL ile “teknik düzenlemelere aykırı ürün ikmal” fiilleri oluşturmaktadır.

Diğer taraftan 25/01/2007 tarihli ve 5576 sayılı Kanunla, 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununda yapılan değişiklikle yeterli şart ve seviyede ulusal marker ihtiva etmeyen akaryakıt, “kaçak petrol” olarak tanımlandığından söz konusu firmalar hakkında adli işlemler devam etmektedir.

5.3.2. Ulusal Marker

Ülkemiz petrol piyasasında dolaşımda olan akaryakıtın, piyasaya yasal yollardan girip girmediğinin tespit edilerek, kaçak ve standart dışı ürün satışının önlenmesi amacıyla 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nun 18'inci maddesi ile Petrol Piyasasında Ulusal Marker Uygulamasına İlişkin Yönetmelik uyarınca, ulusal marker (UM) uygulaması 01/01/2007 tarihinde başlamıştır.

Ulusal marker ve ulusal marker ile işaretlenen akaryakıt içerisindeki ulusal marker oranını ölçen kontrol cihazları, Kurumumuz ile Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) arasında 17/03/2006 tarihinde imzalanan işbirliği protokolü kapsamında TÜBİTAK tarafından üretilmiştir. Ulusal marker, akaryakıtta ulusal marker eklemekle yükümlü lisans sahiplerine Kocaeli/Gebze'de TÜBİTAK Ulusal Metroloji Enstitüsü'nde teslim edilmektedir.

Diğer taraftan, ilgili lisans sahiplerince ulusal marker ile işaretlenen akaryakıtın Kurumca belirlenen şart ve miktarda ulusal marker içerecek şekilde işaretlenip işaretlenmediğini kontrol etmek için TÜBİTAK tarafından özel konsantrasyon ölçüm cihazları üretilmiş ve bu cihazlar Kurumca belirlenen lisans sahiplerine teslim edilmiştir.

01/01/2007 tarihi itibarıyla benzin, motorin ve biodizel türlerine; yurt içi piyasaya giriş noktaları olan rafineri çıkışında, gümrük girişinde veya ilk defa ticari faaliyete konu edileceği diğer tesislerde olmak üzere rafinerici, dağıtıcı ve ihrakiye teslim lisansı sahipleri tarafından Kurumca belirlenen 8 ppm (0,008 litre marker/1000 litre) oranında ulusal marker eklenmektedir. Ulusal marker ekleme işleminin, ilgili lisans sahipleri tarafından yukarıda belirtilen tesislerde kurulan otomatik dozaj kontrollü enjeksiyon sistemleri aracılığıyla yapılması gerekmektedir. Ulusal markerle işaretlenen akaryakıtın, ekleme işlemi sonrasında Kurumca belirlenen konsantrasyon aralığına ulaşıp ulaşmadığı lisans sahiplerine teslim edilen cihazlarla tespit edildikten sonra yurt içi piyasaya arz edilmektedir.

Uygulamanın başlamasından bu yana ilgili lisans sahiplerine teslim edilen, ilgili lisans sahiplerince kullanılan ulusal marker ve işaretlenen akaryakıt miktarları aşağıdaki tabloda güncel olarak verilmektedir:

		Teslim Edilen UM Miktarı (l)	Kullanılan UM Miktarı (l)	İşaretlenen Benzin Miktarı (m ³)	İşaretlenen Motorin Miktarı (m ³)	İşaretlenen Biodizel/ Etanol Miktarı (m ³)	İşaretlenen Toplam Akaryakıt Miktarı (m ³)
2007	Rafineri	105.502,64	100.936,65	2.550.960	9.813.110	0	12.364.070
	Dağıtıcılar	63.270,89	56.522,89	751.636	6.247.129	26.719	7.025.484
	Toplam	168.773,53	157.459,54	3.302.596	16.060.239	26.719	19.389.554
2008	Rafineri	99.646,23	97.632,10	2.632.398	9.527.443	0	12.159.841
	Dağıtıcılar	58.378,19	58.724,41	394.211	6.843.603	18.568	7.256.382
	Toplam	158.024,42	156.356,51	3.026.609	16.371.046	18.568	19.416.223
2009	Rafineri	87.617,32	88.218,87	2.675.966	8.320.760	0	10.996.726
	Dağıtıcılar	66.726,45	66.141,29	276.821	7.975.514	12.231	8.264.566
	Toplam	154.343,77	154.360,16	2.952.787	16.296.274	12.231	19.261.292
Toplam	Rafineri	292.766,19	286.787,62	7.859.324	27.661.313	0	35.520.637
	Dağıtıcılar	188.375,53	181.388,59	1.422.668	21.066.246	57.518	22.546.432
Genel Toplam		481.141,72	468.176,21	9.281.992	48.727.559	57.518	58.067.069

İlgili lisans sahipleri tarafından Kurumca belirlenen şart ve seviyede marker eklendikten sonra yurt içine pazarlanan akaryakıtın ikmal zincirinin herhangi bir noktasında denetimler kapsamında kontrolü ise TÜBİTAK tarafından üretilen 482 adet "Ulusal Marker Saha Kontrol Cihazı" ile yapılmaktadır. Petrol piyasasında serbest dolaşımda bulunan akaryakıtın denetimleri Kurumumuz ile İçişleri Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve Gümrük Müsteşarlığı arasında imzalanan işbirliği protokolleri çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.

Diğer taraftan, 15/10/2007 tarihli ve 26671 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2007/25 sayılı Başbakanlık Genelgesi uyarınca, kamu kurum ve kuruluşlarının yaptığı akaryakıt alımlarında benzin, motorin ve biodizel türlerinin toplu olarak alıcı idarenin tank veya deposuna teslimi esnasında ulusal marker kontrolü yaptırılmaktadır. Ulusal marker kontrolü, akaryakıtın alıcı idare tarafından teslim alınmasından önce, idarenin talebi üzerine Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Sahil Güvenlik Komutanlığı ile Jandarma Genel Komutanlığının merkez veya taşra teşkilatlarınca yapılmaktadır.

Ulusal Marker denetimleri kapsamında yurt genelinde bulunan istasyonlu akaryakıt bayileri tarafından piyasa faaliyetine konu edilen akaryakıtın yeterli şart ve seviyede ulusal marker içerip içermediğinin tespit edilmesi amacıyla Emniyet Genel Müdürlüğü, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personelinin katılımıyla denetim programları kapsamında denetimler yapılmıştır. Bu denetimlerde sahada yapılan ölçüm sonucu geçersiz çıkan numuneler TÜBİTAK UME'ye intikal ettirilmiştir. Bu

kapsamda petrol piyasasında yapılan denetimler sonucunda standart dışı veya kaçak akaryakıt şüphesi ile alınan toplam 1577 adet numuneden yapılan analiz neticesinde 1512 adedi teknik düzenlemelere aykırı çıkmış, ulusal marker denetimlerinde ise, saha kontrol cihazları ile yapılan kontroller neticesinde ulusal marker oranı yetersiz çıkan toplam 2525 adet numuneden, TÜBİTAK referans cihazı ile tekrar yapılan kontrol neticesinde 2111 adedi geçersiz sonuç vermiştir. Ulusal marker oranı geçersiz çıkan tesislere ilişkin yasal işlemler devam etmektedir.

Ulusal marker uygulaması neticesinde, ülke içerisinde yasal olarak serbest dolaşıma giren akaryakıt ile yasal olmayan akaryakıt ayrıştırılarak, ürün ikmal zincirinin her aşamasında ürün kalite denetimi yapılabilmekte ve kaçak akaryakıtın yurt içinde piyasaya arzı ve standart dışı akaryakıtın diğer akaryakıt ile karıştırılarak piyasaya sunulması engellenmektedir. Böylece piyasaya arz edilen akaryakıtın dolaylı olarak standartlara uygun olması da sağlanabilmektedir.

5.3.3. Akredite Laboratuvarlar

Petrol piyasasının izlenmesi ve denetlenmesi, piyasaya sunulan akaryakıtın kalitesinin belirlenmesi ve yurda kaçak giren akaryakıtın saptanması açısından önemlidir. Petrol piyasasına ilişkin faaliyetler kapsamındaki tesislerin ve piyasaya sunulan akaryakıtın teknik düzenlemelere ve standartlara uygunluğuna yönelik inceleme ve denetimler, “Petrol Piyasasında Uygulanacak Teknik Kriterler Hakkında Yönetmelik” kapsamında yapılmaktadır. Bu Yönetmeliğin ekinde her akaryakıt türü için istenilen analizler belirtilmiş, bu analizlerin akredite laboratuvarlarda yapılması gerektiği ifade edilmiştir.

Bu kapsamda, Petrol Piyasası Kanunu’nun 14’üncü maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan, “Kurum piyasa faaliyetlerini kendi personeli ile veya kamu kurum ve kuruluşları ile özel denetim kuruluşlarından hizmet alımı yoluyla denetime tabi tutar. Kurum, denetlemelerde kullanılmak üzere, Türkiye Akreditasyon Kurumu ile işbirliği yaparak akredite sabit ve gezici laboratuvarlar kurabilir, kurulmasına kaynak aktarabilir...” hükmü uyarınca, 22/03/2007 tarihli ve 1136/12 sayılı Kurul Kararı ile akredite laboratuvar kurulması ve akaryakıt türlerinin analizlerinin yapılmasına ilişkin işbirliği protokolünün Ege Üniversitesi, İnönü Üniversitesi ve Karadeniz Teknik Üniversitesi ile Kurumumuz arasında imzalanmasına karar verilmiş olup Kurumumuz ile anılan üniversiteler arasında 02/04/2007 tarihinde işbirliği protokolü imzalanmıştır.

Ancak üniversitelerin, kurulan laboratuvarların akreditasyonu için gerekli başvuruları yapmış olmalarına rağmen akreditasyonun tamamlanması için verilen sürenin sonuna yetiştirilemeyeceğini Kuruma bildirmesi ve ek süre talep etmeleri üzerine 15/10/2009 tarih ve 2273/10 sayılı Kurul Kararı ile; Protokolün 01/04/2009 tarihli ve 2043/5 sayılı Kurul Kararı ile değişik 6’ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “02/11/2009” ibaresi, İnönü Üniversitesi için 03/05/2010, Ege Üniversitesi için 02/06/2010, Karadeniz Teknik Üniversitesi için 02/08/2010 olarak değiştirilmiştir.

5.4. Sıvılaştırılmış Petrol Gazları Piyasası Denetim Faaliyetleri

Sıvılaştırılmış petrol gazları piyasası denetimleri de, piyasada faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişilerin piyasaya ilişkin faaliyetlerinin ve hesaplarının ilgili mevzuata uygunluğunun incelenmesi ve değerlendirilmesi şeklinde gerçekleştirilmektedir. Sıvılaştırılmış petrol gazları piyasasında yapılan faaliyetlere yönelik inceleme – denetim faaliyetleri ve neticesinde uygulanacak yaptırımlar ve cezalar, 5307 sayılı Kanun’un 16’ncı maddesi çerçevesinde uygulanmaktadır. Bu kanun hükümlerine dayanılarak çıkartılan ikincil mevzuat kapsamında da işlemler yürütülmektedir.

LPG piyasasında denetimlere ilişkin olarak Kurum ile İçişleri Bakanlığı arasında 14/06/2006 tarihinde, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile de 28/06/2006 tarihinde “Petrol Piyasası ve Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasasında Yapılacak Denetimlere İlişkin İşbirliği Protokolü” imzalanmıştır. Bu kapsamda, piyasanın tamamı denetlenmiş olup, lisanssız olarak faaliyet gösteren gerçek veya tüzel kişilerin faaliyetleri mühürleme suretiyle durdurulmuştur. 2009 yılında yapılan denetimler sonucunda ise lisanssız otogaz bayilik faaliyetinde bulunan otogaz istasyonlarına LPG ikmal yapan dağıtıcı lisansı sahipleri, otogaz istasyonunda tüp dolumuna yarayan aparat bulunduran, başka dağıtıcıya ait tüp bulunduran ve dağıtıcı dışında LPG ikmal eden 246 adet LPG otogaz bayi ve dağıtıcı lisansı sahibi firmaya toplam 52.263.696.-TL idari para cezası uygulanarak ilgililerine tebliğ edilmiştir.

2009 Yılında Denetim Kapsamında Kuruluşlara Yapılan Ödenek Aktarımı;

Protokolcü Kuruluşlar	Aktarılan (TL)
Jandarma Genel Komutanlığı	1.500.000
Emniyet Genel Müdürlüğü	1.500.000
Sahil Güvenlik Komutanlığı	2.200.000
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	1.400.000
Gümrük Müsteşarlığı	250.000
TÜBİTAK	16.100.000
Üniversiteler (Laboratuvar çalışmaları)	4.608.000
Analiz Bedeli	3.378.494
Toplam	30.936.494

6. KAMULAŞTIRMA, KİRALAMA ve İRTİFAK HAKKI TESİSİ

Elektrik piyasasında üretim ve/veya dağıtım faaliyetlerinde bulunan lisans sahibi özel hukuk tüzel kişilerinin kamulaştırma talepleri Kurum tarafından değerlendirilir ve uygun görülmesi hâlinde veya Doğal Gaz ve Petrol Piyasası Kanunlarında öngörülen faaliyetlerin gerektirmesi halinde, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununda belirtilen esaslar dâhilinde Kurumca kamulaştırma yapılır. Bu konuda Kurulca verilecek olan kamulaştırma kararları kamu yararı kararı yerine geçer. Bu durumda kamulaştırma bedelleri ile kamulaştırma işlemlerinin gerektirdiği diğer giderler kamulaştırma talebinde bulunan lisans sahibi tüzel kişi tarafından ödenir. Ayrıca, Kurumca yapılacak kamulaştırma işlemlerinde, enerji yatırımlarının bir an önce gerçekleştirilmesi amacıyla 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 27'nci maddesi uygulanır.

Kamulaştırılan taşınmazın mülkiyeti, üretim veya dağıtım tesislerinin mülkiyetine sahip olan ilgili kamu kurum veya kuruluşuna, bunların bulunmaması hâlinde ise Hazineye ait olur. Piyasada üretim veya dağıtım faaliyetinde bulunan lisans sahibi özel hukuk tüzel kişileri, faaliyetleri ile ilgili olarak Hazinesinin mülkiyetindeki veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlar üzerinde irtifak hakkı tesisi, kullanma izni veya kiralama yapılabilmesi için Kurumdan talepte bulunur. Bu talebin Kurulca uygun görülmesi hâlinde, ilgili mevzuat uyarınca Maliye Bakanlığı ile lisans sahibi özel hukuk tüzel kişileri arasında lisans süresi ile sınırlı olmak üzere irtifak hakkı tesisi, kullanma izni veya kiralama sözleşmesi düzenlenir. Bu sözleşmelerde, sözleşmenin geçerliliğinin lisansın geçerlilik süresi ile sınırlı olacağı hükmü yer alır. Bu şekilde tesis edilen irtifak hakkı, kullanma izni veya kiralama bedelini ödeme yükümlülüğü, lisans sahibi özel hukuk tüzel kişisine aittir.

Özel hukuk tüzel kişilerince yürütülen üretim veya dağıtım faaliyetleri için gerekli olan Hazineye ait taşınmazlar dışındaki kamu kurum veya kuruluşlarına ait taşınmazlar, Kurumca 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 30'uncu maddesi uygulanarak temin edilir. Bu taşınmazlar üretim veya dağıtım tesislerinin mülkiyetine sahip olan ilgili kamu kurum veya kuruluşuna, bunların bulunmaması hâlinde ise Hazineye ait olur.

Elektrik piyasasında elektrik üretim ve dağıtım tesisleri; doğal gaz piyasasında, iletim, dağıtım ve depolama tesisleri; petrol piyasasında, rafineri, lisanslı depolama tesisleri, iletim hatları ve Kurumca belirlenecek işletme tesislerinden kurulabilmesi için gerekli olan özel mülkiyete veya Kamuya ait taşınmaz malların temin edilmesi ve Hazine taşınmaz mallarında irtifak hakkı tesis edilmesi veya kiralama yapılması hizmetleri sunulmakta olup bu amaçla 2009 yılı içerisinde;

Elektrik piyasasında faaliyet göstermek üzere kurulması planlanan 87 adet elektrik üretim tesisinin kamulaştırma ile ilgili işlemleri yürütülmüştür.

Elektrik piyasasında faaliyet göstermek üzere kurulması planlanan 82 adet elektrik üretim tesisi için, toplam 9038 adet taşınmaz malın 14.860.053,15 m²'lik yüzölçümünün kamulaştırılması amacıyla 116 adet kamulaştırma kararı alınmıştır.

Elektrik piyasasında faaliyet göstermek üzere kurulması planlanan elektrik üretim tesisleri için, toplam 119 adet taşınmaz malın 1.045.586,23 m²'lik kısmının 2942 sayılı Kamulaştırma

Kanunu'nun 30'uncu maddesi gereğince Maliye Hazinesine devredilmesi amacıyla 27 adet kurul kararı alınmıştır.

Elektrik piyasasında faaliyet göstermek üzere kurulması planlanan elektrik üretim tesisleri için, Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan toplam 204 adet taşınmaz malın 1.286.297,37 m²'lik kısmında irtifak hakkı tesis edilmesi veya kiralama yapılması amacıyla 24 adet kurul kararı alınmıştır.

Elektrik piyasasında faaliyet göstermek üzere kurulması planlanan 40 adet elektrik üretim tesisi için Maliye Hazinesinin mülkiyetinde bulunan toplam 584 adet taşınmaz malın 2.695.864,09 m²'lik kısmında irtifak hakkı tesis edilmesi veya kiralama yapılması amacıyla 44 adet kurul kararı alınmıştır.

Doğal gaz piyasasında faaliyet göstermek üzere kurulması planlanan 23 adet dağıtım tesisi ve 1 adet iletim tesisi için 15 adedi lüzum kararı, 18 adedi kamulaştırma kararı, 14 adedi Hazine mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki arazilerde irtifak hakkı tesis edilmesi kararı ve 7 adedi 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 30'uncu maddesi gereğince Maliye Hazinesine devredilmesi kararı olmak üzere, toplam 465 adet taşınmaz mal ve 246.773,63 m² yüzölçümlü alan için toplam 48 adet kurul kararı alınmıştır.

2009 yılı içerisinde, elektrik ve doğal gaz piyasalarında faaliyet göstermek üzere kurulması planlanan projeler için, toplam 10410 adet taşınmaz mal ve 20.134.575,47 m² yüzölçümlü alan üzerinde kamulaştırma, irtifak hakkı tesisi, kiralama vb. taşınmaz mal temini işlemleri başlatılmış olup Kurumca yürütülmektedir.

Petrol piyasası faaliyetleri kapsamında DAPRAŞ - Doğu Akdeniz Petrokimya ve Rafineri Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından kurulacak olan rafineri tesisleri için gerekli olan taşınmaz malların kamulaştırılması işlemleri yürütülmektedir. Halen 1 adet petrol rafineri ve 3 adet petrol depolama tesisi olmak üzere toplam 4 adet tesise ilişkin arazi temini işlemleri devam etmektedir.

2009 yılı sonu itibariyle, elektrik, doğal gaz ve petrol piyasalarında 373 adet projeye ilişkin inşaat öncesi dönem işlemleri ve arazi temin çalışmaları yürütülmekte olup 2008 yılına göre proje sayısındaki artış oranı %43 olarak gerçekleşmiştir.

7. TÜKETİCİ HAKLARININ KORUNMASI

Tüketici haklarının korunmasını teminen; şikayet ve başvuruları inceleyerek sonuçlandırma, piyasada faaliyet gösteren tüzel kişilerin, tüketicilerine sundukları hizmetlerde uygulanacakları standartlar, usul ve esasları belirleme, enerji piyasasına ilişkin düzenlemeler ve uygulamalar konusunda kamuoyunu bilgilendirme ve tüketici bilinci oluşturmaya yönelik çalışmalar yürütülmektedir.

7.1. Tüketici Bilincinin Oluşturulması ve Geliştirilmesi

Enerji piyasasına ilişkin düzenlemeler ve uygulamalar ile tüketicinin hak ve sorumlulukları konusunda tüketici bilinci oluşturmaya yönelik çalışmalar kapsamında; Kurumun internet sayfasında yer alan tüketici bölümünde mevcut uygulamalara ilişkin mevzuatımızda yer alan hususlar tüketicilerin bilgisine sunulmaktadır.

7.2. Müşteri Şikâyetlerinin Değerlendirilmesi

Elektrik piyasasında dağıtım/perakende satış lisansı sahibi tüzel kişiler ile doğal gaz şehir içi dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler tarafından yürütülecek müşteri hizmetlerine ilişkin usul ve esaslar sırasıyla, “Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği” ve “Doğal Gaz Piyasası Dağıtım ve Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği”nde belirlenmiştir. Ancak perakende satış lisansı sahibi tüzel kişiler dışındaki perakende satış hizmetlerine ilişkin hükümler ise ikili anlaşmalar kapsamında düzenlenmektedir.

Tüm müşterilerine eşit, taraflar arasında ayırım gözetmeksizin, yeterli, kaliteli ve sürekli enerji sunacak şekilde hizmet vermekle yükümlü bulunan dağıtım/perakende satış lisansı sahibi tüzel kişiler, müşterileriyle olan ilişkilerinde mevzuat çerçevesinde belirlenen yükümlülüklerini yerine getirirken karşılaşılan sorunlarını çözmek, bu çerçevede faaliyet konularına ilişkin ihbar ve şikâyetleri değerlendirmek üzere müşteri hizmetleri birimi oluşturmak ve başvuruları mevzuatta belirtilen süreler dâhilinde sonuçlandırmak zorundadırlar.

Tüketiciler, hizmet veren şirketlere yaptıkları başvurularda yeterli veya tatmin edici cevap alamadıkları takdirde Kuruma başvurma hakkına sahiptirler. Bu şekilde Kuruma ulaşan başvurular, konu ile ilgili tüzel kişi ile yapılan yazışmalar ile birlikte değerlendirmeye alınmakta ve mevzuat çerçevesinde incelenerek sonuçlandırılmaktadır.

Akaryakıt ve madeni yağlar ile ilişkin tüketici ihbar ve şikâyetleri öncelikle bunların satın alındığı kişiye ve/veya bu kişinin tedarikçisine yapılır. Yapılacak şikâyete otuz gün içerisinde hiç veya tatmin edici cevap alınamadığı takdirde Kuruma müracaat edilebilmektedir.

Elektrik enerjisinin kalitesizliğinden ve/veya kesintilerinden kaynaklanan zarar ve hasarların tazmini hususu, tüketicilerin muhatap olduğu lisans sahibi tüzel kişilerin lisanslarında ve sözleşmelerinde yer alır. Teknik düzenlemelere uygun olmayan akaryakıt ve madeni yağ ikmal edenler, tüketiciye verdikleri zarar ve hasarları tazmin etmekle yükümlüdür.

Zarar ve hasarların tazmini hususunda taraflar arasında anlaşmazlık olması halinde 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile buna ilişkin diğer mevzuat hükümleri uygulanmaktadır.

8. HUKUK İŞLERİ

8.1. Dava Takip İşlemleri

Kurumun taraf olduğu dava ve takiplere ilişkin iş ve işlemler, 11/9/2003 tarihli ve 207/51 sayılı Kurul kararı ile kabul edilerek yürürlüğe konulan “Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Taraf Olduğu Davaların Takibine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” çerçevesinde yürütülmektedir. 2009 yılında 3.883 adet davaya taraf olunmuştur. Bu davalardan 2.740 adedi ceza davası, 1.005 adedi idari dava, 137 adedi adli dava ve 1 adedi de vergi davasıdır.

8.2. Görüş Verme

Kurumun hizmet birimlerine, çalışmalarını yürüttükleri mevzuat hazırlama gibi düzenleyici işlemler ile Kurumu bağlayacak, Kuruma yükümlülük getirecek ya da Kurumun veya mensuplarının taraf olabileceği ihtilaflara yol açabilecek nitelikteki işlemleri tesis etmeden önce veya hukuki bir konuyla ilgili görüş verilmektedir. Bu çerçevede 2009 yılında ilgili birimlere toplam 205 görüş verilmiştir.

9. ULUSLARARASI İLİŞKİLER

9.1. Konferans ve Tanıtım Faaliyetleri

Kurumsal yapımızın güçlendirilmesi, uluslararası platformlarda Ülkemizin temsil edilmesi, personelimizin bilgi ve tecrübelerinin arttırılması, AB ülkelerindeki uygulamaların takip edilmesi ve Kurumumuz ile ülkemizin yararına olacak önemli işbirliği imkânları tesis edilmesi amacıyla yurt dışında gerçekleştirilen konferans ve tanıtım faaliyetlerine katılım sağlanmıştır.

Bu kapsamda; Enerji Düzenleyicileri Bölgesel Birliği (ERRA), Avrupa Enerji Düzenleyicileri Birliği (CEER), Güneydoğu Avrupa Enerji Topluluğu Düzenleme Kurulu (ECRB), Uluslararası Enerji Ajansı (UEA), Avrupa Elektrik ve Doğal Gaz Düzenleyicileri Grubu (EREG), Enerji Topluluğu Sekreteryası (ECS), Akdeniz Bölgesi Elektrik ve Doğalgaz Düzenleyicileri Çalışma Grubu Derneği (MEDREG) ve Avrupa Birliği Komisyonunun da aralarında bulunduğu uluslararası organizasyonlar ve diğer ülke enerji piyasaları düzenleyici kurumlarının düzenlediği toplantı, konferans, seminer, fuar ve eğitim programlarına katılım sağlanmış, çeşitli ülkelerin enerji piyasası düzenleyicileri ile temaslarda bulunulmuştur.

Yurt içinde de çeşitli uluslararası konferans ve toplantılara katılım sağlanmıştır. Yurt içi ve yurt dışında düzenlenen bu konferans ve toplantılarda, ülkemiz enerji sektöründe yaşanan gelişmeler, sektörün yeniden yapılandırılması ve özelleştirilmesi, serbestleştirme süreci, enerji politikaları, Avrupa Birliği'ne uyum, bölgesel enerji pazarı, arz güvenliği, sınır ötesi enerji ticareti, yenilenebilir enerji kaynakları gibi konular görüşülmüş, ülkemiz enerji sektörü, liberalleşme çalışmaları ve Kurumun faaliyetlerinin anlatıldığı sunumlar yapılmıştır.

9.2. Çok Taraflı Kuruluşlarla İlişkiler

Karadeniz Ekonomik İşbirliği (KEİ), Uluslararası Enerji Ajansı (UEA), Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) gibi çok taraflı kuruluşlarla ilişkiler sürdürülmüştür:

- KEİ Enerji Çalışma Grubunun, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'nın (EİT), Hazar Bölgesi İşbirliği Teşkilatı ve Avrupa Birliği ile Karadeniz, Hazar Denizi ve komşuları arasında oluşturulan "Bakü İnisiyatifi"nin çalışmaları izlenmiş, çalışmaların Türkiye'yi ilgilendiren kısımları hakkında Kurum görüşü ilgililere iletilmiştir.

- Akdeniz bölgesinde gerçekleştirilmesi hedeflenen bölgesel enerji pazarı yaklaşımını hayata geçirmek üzere bölgesel enerji düzenleyicileri arasında bir topluluk kurulmasını hedefleyen ve Türkiye adına Kurum Başkanı Sayın Hasan KÖKTAŞ'ın Başkan Yardımcılığı görevini üstlendiği "Akdeniz Elektrik ve Doğal Gaz Düzenleyicileri Grubu"nun (MEDREG) ile ilişkiler sürdürülmüş, Genel Kurul, Yönetim Kurulu ve çalışma grubu toplantılarına iştirak edilmiştir.

- Enerji Düzenleyicileri Bölgesel Birliği (ERRA) ile ilişkiler kapsamında, ERRA Genel Kurulu, Lisans/Rekabet Komitesi, Tarife/Fiyatlandırma Komitesi, Hukuk Çalışma Grubu ve AB Entegrasyon Çalışma Grubu toplantıları ile 8. Enerji Düzenleme ve Yatırım Konferansına katılım sağlanmıştır. Söz konusu komitelerde ve çalışma gruplarında görevli olarak yer alınması sayesinde diğer ülkelerde meydana gelen gelişmeleri yakından takip etme imkânı bulunmuştur.

2008 yılında yapılan ERRA Genel Kurulunda, Kurul üyesi Sayın Fatih DÖNMEZ'in ERRA Yönetim Kuruluna seçilmiş olması, 2008 yılında başlayan ERRA Başkanlar Komitesinin toplantılarına Kurum Başkanı Sayın Hasan KÖKTAŞ'ın katılması ve bunlara ilişkin çalışmalar vasıtasıyla ERRA ile ilişkiler daha sıkı bir şekilde devam etmiştir. ERRA Başkanlar Komitesi ile Yönetim Kurulu Kasım 2009'da Kurumumuzun ev sahipliğinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. ERRA çalışmaları Kurumun web sayfasından duyurulmaktadır.

- Uluslararası Enerji Ajansı (UEA) tarafından Nisan 2009 ayında ülkemizde yapılan "Türkiye Enerji Sektörünün Derinlemesine İncelenmesi" konulu çalışmaya Kurum faaliyetleri çerçevesinde katkıda bulunulmuştur. UEA tarafından düzenlenen SLT, SEQ ve SOM toplantıları takip edilmiş ve bu toplantılara katılım sağlanmıştır. Ayrıca, UEA ve OECD tarafından ülkemize yöneltilen bazı inceleme konularında görüş ve bilgi verilmiştir. UEA ve OECD'den temin edilen bilgi ve belgelerden Kurumun yararlanması sağlanmıştır.

- Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) ile ilişkiler Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM) ve Dışişleri Bakanlığının koordinasyonunda yürütülmüş, örgüte üye ülkelerin çeşitli önerilerinde yer alan ve enerji sektörünü ilgilendiren hususlardaki Kurum görüşü oluşturulmuştur. Hizmet Ticareti Genel Anlaşması (GATS) kapsamında enerji hizmetlerinde taahhütler konusunda yurt içinde ve yurt dışında gerçekleştirilen toplantılara katılım sağlanmıştır.

- Kasım 2009 ayında Atina'da yapılan 4. Dünya Enerji Düzenleme Forumu'nda kurulduğu ilan edilen Uluslararası Enerji Düzenleyicileri Konfederasyonu'nun (ICER) Arz Güvenliği Çalışma Grubunda ERRA'yı temsilen, Rekabet Edebilirlik ve Yeterlilik Çalışma Grubunda da MEDREG'i temsilen Kurumumuz üst düzey yöneticileri görev almışlardır.

3. Dünya Enerji Konferansı çalışmaları sonucu ortaya çıkan ve 2009 yılında gerçekleştirilen 4. Dünya Enerji Forumu sırasında kurulduğu duyurulan, Uluslararası Enerji Düzenleyicileri Konfederasyonu'nun (ICER) çalışma platformunu teşkil eden ve dünyadaki enerji düzenleyicilerle ilgili web platformu olan Uluslararası Enerji Düzenleme Ağı'nda (IERN) Kurumumuz da yer almakta olup, 2009 yılı verileri kurum ve ülke bazında bu ağa aktarılmıştır.

9.3. İkili İlişkiler

İngiltere-Türkiye Enerji Diyalogu toplantılarına katılım sağlanmıştır.

2006 yılı içinde üye olunan Amerika Birleşik Devletlerindeki Kamusal Hizmet Şirketleri Düzenleyicileri Ulusal Birliği'nin (NARUC) 2009 yılı sonlarında başlattığı Karadeniz Bölgesi'nde enerji düzenleme platformu oluşturma toplantısına katılım sağlanmıştır.

9.4. Avrupa Birliği ile İlişkiler

Avrupa Birliği ile olan ilişkiler genel olarak, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, Avrupa Birliği Komisyonu Türkiye Delegasyonu, Avrupa Elektrik ve Doğalgaz Düzenleyicileri Grubu (ERREG), INOGATE Programı, AB'nin Teknik Destek ve Bilgi Değişim Bürosu (TAIEX), Enerji Topluluğu Sekreteryası (ECS) ve Enerji Düzenleyicileri Bölgesel Birliği (ERRA) aracılığı ile sürdürülmüştür.

AB Komisyonu'na enerji düzenlemeleri konusunda tavsiyede bulunan ve yapılan düzenlemelerin uygulama esaslarını Topluluk bazında belirleyen ERGEG'in toplantılarına Kurumumuz gözlemci olarak katılmakla birlikte, odak ve çalışma gruplarındaki temsilcilerimiz vasıtasıyla yapılan çalışmalarda aktif olarak rol alınmış, AB'nde yapılmış ve yapılması düşünülen enerji düzenlemeleri konusunda yakından bilgi sahibi olunmuştur.

Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (ABGS) koordinasyonunda AB'nin TAIEX ofisi ile yıl boyunca irtibata bulunularak mevcut projelerin yürütülmesi ve uyum çerçevesinde yeni destekler alınması çalışmaları yürütülmüştür.

Hollanda hükümeti tarafından AB'ye aday ülkelere hibe şeklinde sağlanan MATRA ve G2G.NL Katılım Öncesi Projeler Programları kapsamında çalışmalar yapılmıştır.

Avrupa Birliği'ne üyelik için çeşitli sektörlerdeki kurum ve kuruluşların yürüttüğü müzakere çalışmalarına katkı sürdürülmektedir. Bu çerçevede, Enerji Fası'nın müzakerelere açılmasını çabuklaştırmak amacıyla Avrupa Komisyonu'ndan ülkemize gelen bir heyet, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nda etki analizi çalışmaları yapmış ve Kurumumuzda enerji piyasaları ile ilgili sunumlar yapılmıştır. Çevre Fası kapsamında hava kalitesi direktiflerini dikkate alarak hazırlanan akaryakıt tebliğleri, Ağustos 2009 ayında yayımlanmıştır.

Enerji mevzuatının AB müktesebatına uyumlaştırılması çerçevesinde ABGS ve Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM) eşgüdümünde yapılan çalışmalara katılmış, 2/97 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nın güncellenmesine ilişkin Kurum görüşü oluşturulmuştur.

Diğer taraftan, düzenlenmemiş alanlardaki teknik mevzuatta yapılan değişikliklerin AB Komisyonu aracılığı ile üye ülkelere bildirilerek görüşlerinin alınmasını öngören 98/34 EC Yönetmeliği ve Ortaklık Konseyi Anlaşması çerçevesinde, buna paralel Türk mevzuatı doğrultusunda, DTM'nin koordinasyonunda Kurumumuza gönderilen enerji alanındaki teknik mevzuat değişiklikleri incelenmiş ve ilgili dairelerin görüşleri alınarak DTM'ye iletilmiştir. Aynı şekilde, Kurumca yapılan ve yukarıda sözü edilen mevzuat kapsamında bulunan (petrol piyasasına ilişkin) teknik mevzuat değişiklikleri de AB ülkelerinin ve AB Komisyonu'nun görüşlerinin alınması amacıyla DTM'ye iletilmiştir.

Ayrıca, Devlet Planlama Teşkilatı koordinasyonunda yürütülen Katılım Öncesi Ekonomik Program (KEP) ve ABGS koordinasyonunda yürütülerek Avrupa Komisyonu'nca yayımlanan "Türkiye İlerleme Raporu" için çalışmalar yapılmış ve Kurumun katkısı sağlanmıştır.

9.5. Avrupa Birliği Enerji Piyasası

9.5.1. Avrupa Birliği Elektrik Piyasası

Avrupa Birliği'nde İç Elektrik Piyasası oluşturulması süreci, 1996 yılında çıkarılan 96/92 sayılı Direktif ile başlamış ve 15'inci yıla girilmiştir. Bu süreçte, 2009 yılında kabul edilen "Üçüncü Enerji Paketi" ile yeni bir döneme girilmiştir. Yeni düzenlemede, sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşılmasının araçları olarak piyasanın rekabete açılmasına işlerlik kazandırılması, mümkün olan en düşük fiyattan elektrik arzının sağlanması, güçlendirilmiş arz güvenliği ele alınmıştır. 13/07/2009 tarihinde kabul edilen yeni düzenlemelerin (yeni elektrik direktifi, yeni Sınır Ötesi

Elektrik Ticareti Tüzüğü ve Enerji Düzenleyicileri İşbirliği Ajansı Kurulmasına Dair Tüzük) uygulanmasına 3 Mart 2011 tarihine başlanacaktır.

Üçüncü düzenleme paketi çıkarılmış olmakla birlikte, ikinci düzenleme paketinin uygulanmaması nedeniyle AB Komisyonu tarafından 2009 Haziran ayında 25 üye devlet hakkında “mevzuatı ihlal soruşturması” başlatılmıştır. Tespit edilen başlıca ihlal alanları ise şunlardır: Şeffaf olmama, iletim şirketleri arasında yeterli eşgüdümün sağlanamaması, bölgesel işbirliği eksikliği, AB müktesebatının iç hukuka taşınması ve uygulamasında görülen eksiklikler ve anlaşmazlıkların çözümüne ilişkin usul eksikliği. Bu incelemenin sonucunda, Avrupa Birliği Adalet Divanı tarafından Belçika ve İsveç hakkında, şebeke tarifelerine ilişkin olarak düzenleyici kurumların yetkinliklerine ilişkin müktesebat hükümlerinin uygulamaya geçirilmemesi nedeniyle kınama cezası verilmiştir.

2009 yılında Avrupa’da faaliyet gösteren elektrik borsalarında birleşmeler gerçekleşmiştir. Bu kapsamda EEX (Avrupa Enerji Borsası) ve Powernext, Fransa, Almanya ve İsviçre piyasalarında işlem yapmak üzere EPEX (Avrupa Elektrik Borsası)’i kurmuşlar; Amsterdam merkezli APX (Amsterdam Elektrik Borsası) kapsamına ise Belçika ve Birleşik Krallık piyasaları dâhil edilmiştir.

2009 yılında bölgesel piyasa girişimlerinde, kısıt yönetimi ve dengeleme piyasalarının entegrasyonuna odaklanılmıştır. Merkez-Batı Avrupa bölgesinde kurulan müzayedede (auction) ofisi, ortak kurallar geliştirerek ve enerji borsalarının oluşturduğu bir birlik olarak Avrupa çapında fiyat eşleştirme kavramını test etmeye başlamışlardır.

AB genelinde toptan elektrik piyasasında, kurulu güç bağlamında piyasa yoğunluğu çok az miktarda azalmıştır. 2008 yılında başlayan ve 2009 yılında devam eden mali ve ekonomik kriz, AB’de de elektrik enerjisine olan talebin azalmasına neden olmuştur. Talepteki daralma elektrik fiyatlarına belirgin bir şekilde yansımamıştır. Fransa, Litvanya, Letonya, Portekiz, Slovenya, Slovakya ve Lüksemburg’da fiyatlar artarken, Kıbrıs Rum Kesimi, Danimarka, İrlanda, Romanya, İsveç, Belçika ve Polonya’da fiyatlar azalmıştır. Bu değişikliklere rağmen tedarikçi değiştirme konusunda önemli bir hareketlilik yaşanmamıştır.

2003/54 sayılı Direktif gereğince 2007 Temmuz ayı itibarıyla tüketicilerin tümüne serbestlik tanınmasına rağmen, AB üyesi ülkelerin çoğunda tarife düzenlemesine devam edilmektedir.

AB’de iletim sistemi işletmecisinin ayrıştırılması konusunda her ülkede asgari gereklilikler yerine getirilmiştir. Bu durum dağıtım sistemi için de geçerlidir. Hatta üye devletler dağıtım şirketlerinin ayrıştırılması konusunda söz konusu Direktifteki istisnalardan yararlanma konusunu daha fazla gündemlerine almışlar ve uygulamaya geçirmişlerdir.

9.5.2. Avrupa Birliği Doğal Gaz Piyasası

Avrupa Birliği doğal gaz piyasalarına ilişkin yeni düzenlemeler, Avrupa Parlamentosu’nda Nisan ayında yapılan oylama sonrasında 25/06/2009 tarihinde AB Bakanlar Konseyi tarafından kabul edilmiştir. “Üçüncü Enerji Paket” içinde yer alan Tüzük ve Yönergeler 2009 yılının Ağustos ayı içerisinde Avrupa Birliği Resmi Gazetesi’nde yayımlanmıştır.

Söz konusu düzenlemelerin özetle üç ana hedefinin olduğu söylenebilir. Bunlardan ilki mümkün olduğunca düşük doğal gaz fiyatlarının oluşmasına imkân tanıyacak rekabetçi piyasa düzenini sağlamak; ikincisi doğal gaz piyasalarında arz güvenliğini temin etmek; üçüncüsü ise doğal gaz endüstrisinin oyuncularına rekabetçi bir piyasa yapısı sunabilmektir.

Üçüncü Paket kapsamında;

- Doğal gaz piyasasında faaliyet gösteren düzenleyici otoritelerin tam bağımsız ve yeterli yetkiler ile donatılmış olması, söz konusu otoritelerin sınır-ötesi doğal gaz ticaretine ilişkin olarak Avrupa Enerji Ajansı'na (ACER) nezdinde işbirliğinin sağlanması,
- Kurulması öngörülen Avrupa İletim Sistem İşletmecileri Ağı (ENTSO) vasıtasıyla iletim sistemi yatırımlarının ve sistem işletmecileri arasındaki eşgüdümün artırılması, söz konusu amaca ulaşılması için ise ENTSO üyesi iletim sistem işletmecilerinin üçüncü tarafların sisteme erişimi hususunda ortak şebeke işleyiş düzenlemeleri ve teknik kuralları uygulaması,
- Avrupa Birliği üyesi ülkelerden birisinin arz sıkıntısı yaşaması durumunda diğer üye devletler ile arasında işbirliği sağlayacak mekanizmaların işler hale getirilmesi,
- Üçüncü tarafların sisteme erişiminde ayrımcılığın önlenmesi, çıkar çatışmasının yaşanmasına imkan vermemek ve iletim yatırımlarının artırılmasını sağlamak amacıyla tedarik ve iletim faaliyetlerinin işler bir şekilde ayrıştırılması,
- Gerek fiyatlandırma gerekse piyasasının işleyişi hususunda şeffaflığın sağlanması,
- Üye devletlerin korunmaya muhtaç tüketici gruplarına ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmalarının sağlanması,
- Tüketicilerin tükettikleri doğal gazın miktar ve fiyatına ilişkin eş zamanlı bilgi sahipliğini sağlayan "akıllı ölçüm sistemlerinin" 2020 yılına kadar tüketicilerin %80'ine ulaşmasının sağlanması suretiyle enerji verimliliği hususunda adımlar atılması

öngörülmüştür.

"Üçüncü paket" içinde yer alan doğal gaz piyasalarına ilişkin Yönerge hükümlerinin bazı istisnalar dışında 18 ay içinde üye ülkeler tarafından iç hukuka aktarılması gerekmektedir. Söz konusu istisna hükümlerinden en önemlisi ise iletim sistem işletmecilerinin ayrıştırılmasına ilişkin düzenlemelerdir.

Üçüncü Paket kapsamında; Avrupa Enerji Ajansı'nın (ACER) 18 ay içinde kurulması ve işler hale getirilmesi, Avrupa İletim Sistem İşletmecileri Ağı'nın (ENTSO) kurucu dokümanlarının da elektrik ve doğal gaz iletim sistem işletmecileri tarafından Avrupa Komisyonu ve Avrupa Enerji Ajansı'na (ACER) intikal ettirilmesi öngörülmüştür.

10. BASIN ve HALKLA İLİŞKİLER

10.1. Basınla İlgili Faaliyetler

Enerji sektörü ve Kurum faaliyetleri ile ilgili yayınların izlenmesi ve değerlendirilmesi, basın mensupları tarafından Kurumumuza yöneltilen yazılı ve sözlü soruların cevaplandırılması, elektrik, doğal gaz, petrol ve LPG sektörleri ile ilgili kamuoyunun bilgilendirilmesi faaliyetlerine 2009 yılında da devam edilmiştir.

Kurumun faaliyetlerine yönelik haber metinleri oluşturularak medya kuruluşları kanalıyla kamuoyu bilgilendirilmiş, gerekli durumlarda basın açıklamaları yapılmış, tekzip metinleri hazırlanmıştır. Ayrıca ekonomi ağırlıklı gazetelerin sektör eklerine Kurumun faaliyetlerini tanıtıcı yazılar hazırlanmıştır.

10.2. Sektör Toplantıları

Kurumunun temel amaçlarından birisi de özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösterebilecek, mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir piyasa oluşturulmasının sağlanmasıdır.

Söz konusu güçlü piyasanın, piyasa görüşlerinden ve taleplerinden bağımsız oluşturulabilmesi mümkün değildir. Kurumun eşit, adil ve şeffaf bir yaklaşım içerisinde bulunması, ancak tüm oyuncuların görüşlerinin alınması ile sağlanabilir. Bu amaçla, elektrik, doğalgaz, petrol ve sıvılaştırılmış petrol gazları piyasalarına ilişkin özel sektör temsilcileri, kamu kuruluşları ve tüketici temsilcileri ile toplantılar düzenlenerek piyasalara ve Kuruma yönelik beklentileri, sorunları ve talepleri alınmıştır. 2008 Şubat ayında başlatılan söz konusu toplantıların periyodik olarak yapılmasına devam edilerek, tüm sektör temsilcileri ile Kurum arasında güçlü bir iletişim ve koordinasyonun sağlanmasına 2009 yılında da devam edilmiştir.

Bu kapsamda yürütülen etkinlikler ile diğer etkinlikler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Sıra No	Etkinliğin Türü	Etkinliğin Konusu	Etkinliğin Tarihi
1	Tören	AĞDAŞ Gaz Verme Töreni	9 Ocak 2009
2	Ziyaret	TÜPRAŞ İzmit Rafinerisi Ziyareti ve Toplantı	9 Ocak 2009
3	Toplantı	PETDER İle Sektör Toplantısı	14 Ocak 2009
4	Toplantı	GAZBİR İle Sektör Toplantısı	17 Ocak 2009
5	Toplantı	DİVİD İle Sektör Toplantısı	19 Ocak 2009
6	Toplantı	ADER İle Sektör Toplantısı	20 Ocak 2009
7	Toplantı	TABGİS İle Sektör Toplantısı	26 Ocak 2009
8	Toplantı	PETFORM İle Sektör Toplantısı	27 Ocak 2009
9	Toplantı	EÜD İle Sektör Toplantısı	27 Ocak 2009
10	Toplantı	AKADER İle Sektör Toplantısı	27 Ocak 2009

11	Toplantı	MAPESAD İle Sektör Toplantısı	28 Ocak 2009
12	Toplantı	PUİS İle Sektör Toplantısı	30 Ocak 2009
13	Toplantı	HESSİAD İle Sektör Toplantısı	2 Şubat 2009
14	Toplantı	RESİAD İle Sektör Toplantısı	3 Şubat 2009
15	Fuar	Petroleum Fuarı ve Konferansı	19 Nisan 2009
16	Toplantı	GAZBİR İle Sektör Toplantısı	2 Mayıs 2009
17	Tören	Çatalca RES'in Hizmete Açılma Töreni	9 Mayıs 2009
18	Toplantı	ICCI 2009 Açılışı	13 Mayıs 2009
19	Toplantı	EUROGAS Genel Kurulu	15 Mayıs 2009
20	İnceleme	EPDK Başkan ve Kurul Üyelerinin BTC Tesisleri, Sugözü Enerji Santrali, Kavşakbendi ve Yedigöze Santral İnşaatları ve Çukurova Doğal Gaz Dağıtım Çalışmalarına Yönelik İnceleme Gezisi ve	22 Mayıs 2009
21	İnceleme ve Toplantı	EPDK Başkan ve Kurul Üyelerinin Trabzon, Rize ve Artvin'de İşletmede ve Yapımı Devam eden HES'lerde İnceleme ve Bölgede Yaptığı Gezi Organizasyon ve Toplantılar	2 Temmuz 2009
22	Tören	Antalya Ali Metin Kazancı Doğal Gaz Santrali Açılış Töreni	19 Ağustos 2009
23	Toplantı	PETDER ile Sektör Toplantısı	12 Ekim 2009
24	Tören	Meram Elektrik Devir Teslim Töreni	30 Ekim 2009
25	Toplantı	11.Uluslararası Enerji Arenası	5 Kasım 2009
26	Toplantı	Doğal Gaz, Petrol ve LPG Sektörlerine Yönelik Ankara Zirvesi	19 Kasım 2009
27	Toplantı	PUİS ile Sektör Toplantısı	20 Kasım 2009
28	Toplantı	TABGİS ile Sektör Toplantısı	20 Kasım 2009
29	Tören	DSİ'de Düzenlenen 75 HES Temel Atma Töreni	24 Kasım 2009
30	Toplantı	AKADER İle Sektör Toplantısı	1 Aralık 2009
31	Toplantı	MAPESAD İle Sektör Toplantısı	2 Aralık 2009
32	Toplantı	ADER İle Sektör Toplantısı	4 Aralık 2009
33	Toplantı	RESSİAD İle Sektör Toplantısı	7 Aralık 2009
34	Toplantı	HESSİAD İle Sektör Toplantısı	14 Aralık 2009

2009 yılı başında sektör temsilcileri ile yapılan değerlendirme toplantılarında ele alınan hususlar derlenerek değerlendirilmek üzere ilgili ihtisas dairesine gönderilmiştir. Değerlendirmede; talep ve önerilerin hedeflenen piyasa yapısına uygunluğunun tespit edilmesine, talep ve önerilere yönelik yapılması gerekenlerin -ilgili mevzuat düzenlemesi ve/veya uygulamaların- belirlenmesine ve sorunların çözümünde görev alacak kurum ve kuruluşların tespit edilmesine çalışılmış olup, dairelerin görüşleri doğrultusunda gelen bilgiler konsolide edilerek 2009 Yılı Sektör Toplantıları Değerlendirme Raporu hazırlanmıştır.

2009 yılı sonuna doğru yapılan toplantılarda ise mevzuat güncellemesine yönelik sektör temsilcilerinin görüş ve önerileri alınmış olup çalışmalar devam etmektedir.

10.3. Bilgi Edinme

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamındaki faaliyetler ile 2006/3 sayılı Başbakanlık Genelgesi kapsamındaki Başbakanlık İletişim Merkezi (BİMER) bilgilendirme faaliyetleri, İnsan Kaynakları ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı bünyesinde yürütülmekte iken 10/07/2009 tarihinden itibaren Basın Müşavirliği bünyesinde yürütülmeye başlanmıştır. Bilgi edinme faaliyetleri çerçevesinde Kurumdan talep edilen bilgiler ilgililere iletilmiştir. Bu bağlamda, 2009 yılı içinde gerçekleşen bilgi edinmeye ilişkin sayısal veriler aşağıda gösterilmiştir:

Veriler	Adedi
Bilgi edinme başvurusu toplamı	2.125
Olumlu cevaplanarak bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvurular	2.025
Kısmen olumlu cevaplanarak kısmen de reddedilerek bilgi ve belgelere erişim sağlanan başvurular	-
Reddedilen başvurular toplamı	100
Gizli ya da sır niteliğindeki bilgiler çıkarılarak veya ayrılarak bilgi ve belgelere erişim sağlanan başvurular	-
Diğer Kurum ve Kuruluşlara yönlendirilen başvurular	-
Başvurusu reddedilenlerden yargıya itiraz edenlerin toplam sayısı	-

III. BÖLÜM

MALİ BİLGİLER

Kurumun gelirleri Kurumun bütçesini oluşturur. Kurumun gelirlerinin, giderlerini karşılaması esastır. Kurumun gelir fazlası ertesi yılın Mart ayı sonuna kadar genel bütçeye aktarılmaktadır. Bu kapsamda, 4628 sayılı Kanun ve 5018 sayılı Kanun'a istinaden genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere Kurum kaynaklarından Maliye Bakanlığı'na aktarılan gelir fazlaları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Yıllar	Yıl İçinde (3'er aylık)	Yıl Sonunda (İzleyen yılın Mart ayında)	Toplam (TL)
2001	-	22.306,00	22.306,00
2002	-	-	-
2003	-	17.992.437,17	17.992.437,17
2004	-	39.891.979,98	39.891.979,98
2005	-	91.351.575,70	91.351.575,70
2006	118.872.511,00	10.213.361,85	129.085.872,85
2007	26.316.184,86	43.563.569,34	69.879.754,20
2008	6.500.000,00	27.507.108,75	34.007.108,75
2009	10.000.000,00	25.560.370,79	35.560.370,79
Toplam	161.688.695,86	256.102.709,58	417.791.405,44

1. Mali Denetim

Kurum, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun sadece 3, 7, 8, 12, 15, 17, 18, 19, 25, 43, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 68 ve 76'ncı maddelerine tabidir.

Bu çerçevede 5018 sayılı Kanun'un 68'inci maddesi uyarınca, Kurumun dış denetimi Sayıştay tarafından yapılmaktadır.

Sayıştay tarafından yapılacak harcama sonrası dış denetimin amacı, hesap verme sorumluluğu çerçevesinde, yönetimin mali faaliyet, karar ve işlemlerinin; kanunlara, kurumsal amaç, hedef ve planlara uygunluk yönünden incelenmesi ve sonuçlarının Türkiye Büyük Millet Meclisine raporlanmasıdır.

Dış denetim, Kurumun hesapları ve bunlara ilişkin belgeler esas alınarak, mali tabloların güvenilirliği ve doğruluğuna ilişkin mali denetimi ile Kurumun gelir, gider ve mallarına ilişkin mali işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığı, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli olarak kullanılıp kullanılmadığı, faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve performans bakımından değerlendirilmesi suretiyle gerçekleştirilir.

2. 2009 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları

Kurumun 2009 yılı bütçesi, Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilerek 31/12/2008 tarihli ve 27097 sayılı Mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanmış ve 01/01/2009 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

2.1. Gelir Bütçesi

2009 yılı bütçe gelirleri 94.440.000.-TL olarak tahmin edilmiş ve 107.836.816,01.-TL gelir elde edilmiştir. Böylece gelir bütçesi gerçekleşme oranı %114,19 olmuştur.

Kurumun gelirleri, 4628 sayılı Kanununun 10'uncu maddesinde yer alan aşağıdaki unsurlardan oluşmaktadır. Bu unsurlar şunlardır:

✓Lisans (yıllık lisans, lisans alma, lisans yenileme, lisans tadili ve lisans sureti çıkartma), sertifika, onay, izin ve vize işlemleri üzerinden alınacak bedeller.

✓Katılma payı.

Elektrik piyasasında katılma payı olmayıp, doğal gaz piyasasında katılma payının mükellefi, lisans ve sertifika sahibi olan tüzel kişilerdir. Katılma payı, anılan mükelleflerin yıllık faaliyet dönemine ilişkin olarak düzenleyecekleri gelir tablolarında yer alan safi satış hasılatı tutarının, Kurulca %0,2 (binde iki) oranını aşmayacak şekilde belirlenecek katılma payı oranı ile çarpımı sonucu bulunmaktadır.

Petrol piyasasında katılma payının mükellefi; rafinaj, işleme, dağıtıcı, iletim, taşıma, ihrakiye, depolama, bayi ve madeni yağ üretim lisansı sahibi gerçek ve tüzel kişilerdir. Müşterek lisans sahipleri, katılma payını toplam net satışları üzerinden ödemektedirler.

LPG piyasasında katılma payının mükellefi ise; Petrol piyasası rafinerici LPG piyasası dağıtıcı, ve LPG otogaz bayilik lisansı sahibi gerçek ve tüzel kişilerdir. LPG piyasasında faaliyet gösteren lisans veya müşterek lisans sahipleri, katılma payını toplam net akaryakıt ve LPG satışları üzerinden ödemektedirler.

Ancak petrol ve LPG piyasasına ilişkin katılma payı, lisans sahiplerince yıllık gelir tablolarında yer alan net satışlar tutarının binde biri oranını ve iki milyon ABD Dolarını aşmayacak şekilde Kurulca belirlenmektedir.

✓Elektrik piyasası iletim tarifesinin en fazla yüzde biri oranındaki iletim ek ücretleri.

✓Kurul tarafından verilen elektrik piyasası ile ilgili idari para cezalarının yüzde yirmibeşi.

Ancak bu oran, 08/02/2008 tarihli ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5728 sayılı Kanununun 479'uncu maddesiyle, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 11'inci maddesinin altıncı fıkrasının "Bu Kanun hükümlerine göre verilmiş olup da tahsil edilen idarî para cezalarının yüzde onu Kurum hesabına aktarılır." şeklinde değiştirilmesiyle birlikte indirilmiştir.

✓Yayın gelirleri ve sair gelirler.

✓Ayrıntıları kamuoyuna duyurulmak kaydıyla ve piyasanın gelişimine dair etüt ve proje çalışmalarının finansmanında kullanılmak üzere uluslararası kurum ve kuruluşlar tarafından verilecek hibeler.

Yukarıda belirtilen gelir kalemlerinden 2009 yılında alınan;

Elektrik piyasasında lisans alma, yıllık lisans, lisans yenileme, lisans tadili ve lisans sureti çıkartma bedelleri; 04/09/2008 tarihli ve 26987 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 28/08/2008 tarihli ve sayılı 1738 Kurul Kararı ile,

Doğal gaz, petrol ve LPG piyasalarında lisans alma, yıllık lisans, lisans yenileme, lisans tadili ve lisans sureti çıkartma, tarife onayı ve akaryakıt ticaret izni bedelleri, 30/12/2008 tarihli ve 27096 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 25/12/2008 tarihli ve 1914, 1917 ve 1919 sayılı Kurul Kararları ile,

Doğal gaz piyasasında sertifika alma, sertifika yenileme, sertifika tadili, sertifika sureti çıkartma ve sertifika vize bedelleri; 30/12/2008 tarihli ve 27096 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 25/12/2008 tarihli ve 1915 sayılı Kurul Kararı ile,

Doğal gaz, petrol ve LPG piyasalarında katılma payları; 30/12/2008 tarihli ve 27096 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 25/12/2008 tarihli ve 1916, 1918 ve 1920 sayılı Kurul kararları ile,

belirlenmiştir.

Elektrik piyasası iletim ek ücreti; Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketinin iletim tarifesinin %0,5 (binde beş)'i oranında olmak üzere 18/10/2008 tarihli ve 27028 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 09/10/2008 tarihli ve 1792 sayılı Kurul Kararı ile belirlenmiştir.

2.2. Gider Bütçesi

Kurumun 2009 yılı gider bütçesi, 94.440.000.-TL olarak öngörülmüş ancak 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi Kontrol Kanunu'nun 78'inci maddesine istinaden "Genel Bütçeye Verilen Paylar" koduna gelir fazlası karşılığı olarak Maliye Bakanlığınca 9.500.000.-TL ödenek eklenerek toplam gider bütçesi 103.940.000.-TL olmuştur. Toplam ödeneğin 82.276.981,96.-TL'si harcanmış ve kalan 21.663.018,04-TL'lik kısmı yıl sonunda iptal edilmiştir. Böylece gider bütçesi gerçekleşme oranı %79,16 olmuştur.

Aşağıdaki tablolarda Kurumun 2009 yılı sonu itibariyle bilançosu ve 01/01/2009 – 31/12/2009 tarihleri arasındaki faaliyet sonuçları gösterilmiştir:

ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMU BİLANÇOSU

31.12.2009

AKTİF

PASİF (TL)

AKTİF	31.12.2009	PASİF (TL)
I-DÖNEN VARLIKLAR	53,375,824.72	27,747,119.47
10-HAZİR DEĞERLER	50,296,928.83	389,038.68
102-Banika Hesabı	50,296,928.83	
12-FAALİYET ALACAKLARI	28,898.83	26,569,338.09
126-Verilen Depozito ve Teminatlar	26,898.83	
14-DİĞER ALACAKLAR	54,997.06	778,742.70
140-Kişilerden Alacaklar Hesabı	54,997.06	
16-BÜTÇE DIŞI AVANS VE KREDİLER HESABI	2,997,000.00	
162-Diğer Bütçe Dışı Avanslar	2,997,000.00	
II-DURAN VARLIKLAR	0.00	68,334.46
25-MADDİ DURAN VARLIKLAR	0.00	68,334.46
252-Binalar Hesabı	13,101,419.44	
254-Taşlar Hesabı	123,113.87	
255-Demirbaşlar Hesabı	4,311,351.95	
257-Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)	-18,135,885.26	
26-MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	0.00	25,560,370.79
260-Haklar Hesabı	438,472.38	
268-Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)	-438,472.38	
AKTİF TOPLAMI	53,375,824.72	53,375,824.72
NAZİM HESAPLAR		
91-NAKİT DIŞI TEM. VE KİŞİLERE AİT MEN.KİY.HES.	2,077,102,804.34	2,077,102,804.34
910-Terminat (Mektupları) Hesabı	2,077,102,804.34	
NAZİM HESAPLAR TOPLAMI	2,077,102,804.34	2,077,102,804.34
GENEL TOPLAM	2,130,478,629.06	2,130,478,629.06

ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMU
FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU
01.01.2009-31.12.2009

HESAP KODU/GİDERLER	TUTAR	HESAP KODU	GELİRLER	TUTAR
630 01 Personel Giderleri	22,140,713.15	600 03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	97,635,680.13
630 02 Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet...	1,456,392.19	600 03 01	Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	13,400.00
630 03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	45,534,774.86	600 03 02	Malların Kullanma veya faaliyette Bulunma İzni	97,622,280.13
630 03 02 Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	1,040,322.82	600 03 02 01 10	Elektrik Piyasası Lisans Gelirleri	24,323,532.17
630 03 03 Yolluklar	469,918.07	600 03 02 01 11	Doğal Gaz Piyasası Lisans ve Sertifika gelirleri	21,107,076.83
630 03 04 Görev Giderleri	142,914.84	600 03 02 01 12	Petrol Piyasası Lisans Gelirleri	41,753,511.00
630 03 05 Hizmet Alımları	43,015,297.84	600 03 02 01 13	LPG Piyasası Lisans Gelirleri	10,438,160.13
630 03 06 Temsil ve Tanıtım Giderleri	11,208.84	600 05	Diğer Gelirler	10,237,125.51
630 03 07 Menkul İmal, Gayrimaddi Hak Alımı, Bakım Onarım Gideri	223,154.11	600 05 01	Faiz Gelirleri	3,259,858.58
630 03 08 Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Gideri	7,537.76	600 05 01 09 03	Mevduat Faizleri	3,259,858.58
630 03 09 Tedavi ve Cenaze Giderleri	624,410.58	600 05 02	Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar	5,848,778.50
630 04 Faiz Giderleri	3,385.64	600 05 02 09 99	Diğer Paylar (TEİAŞ)	5,848,778.50
630 05 Cari Transferler	10,649,255.29	600 05 09	Diğer Çeşitli Gelirler	1,128,488.43
630 05 01 Görev Zararları	573,982.04	600 05 09 01 99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Çeşitli gelirler	1,128,488.43
630 05 03 Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Aktarımlar	68,094.16	600 11	Kambyo Karı	536.74
630 05 02 Yurtdışına Yapılan Transferler	7,179.09	GELİRLER TOPLAMI (B)		107,873,342.38
630 05 08 Gelirden Ayrılan Paylar	10,000,000.00	FAALİYET SONUCU (B-A) (+/-)		25,560,370.79
630 12 Gelirlerin red ve iadesinden Kaynaklanan Giderleri	35,989.63			
630 13 Amortisman Giderleri	2,492,460.83	GİDERLER TOPLAMI (A)		82,312,971.59

3. Gelir Kalemleri Açısından 2010 Yılında Uygulanacak Bedeller

Kurul Kararı ile bir sonraki mali yılda uygulanacak bedeller belirlenerek Resmi Gazete’de yayımlanmaktadır.

Buna göre;

28/08/2009 tarihli ve 27333 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 21/08/2009 tarihli ve sayılı 2218 Kurul Kararı ile; elektrik piyasasında 2010 yılında uygulanacak olan lisans alma, yıllık lisans, lisans yenileme, lisans tadili ve lisans sureti çıkartma bedelleri,

31/12/2009 tarihli ve 27449 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 24/12/2009 tarihli ve 2370, 2372 ve 2374 sayılı Kurul kararları ile, doğal gaz, petrol ve LPG piyasalarında 2010 yılında uygulanacak olan lisans alma, yıllık lisans, lisans yenileme, lisans tadili ve lisans sureti çıkartma, tarife onayı ve akaryakıt ticaret izni bedelleri,

05/01/2010 tarihli ve 27453 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 24/12/2009 tarihli ve 2368/4 sayılı Kurul Kararı ile; doğal gaz piyasasında 2010 yılında uygulanacak olan sertifika alma, sertifika yenileme, sertifika tadili, sertifika sureti çıkartma ve sertifika vize bedelleri,

31/12/2009 tarihli ve 27449 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 24/12/2009 tarihli ve 2369, 2371 ve 2373 sayılı Kurul kararları ile; sırasıyla doğal gaz, petrol ve LPG piyasalarında 2010 yılı için uygulanacak katılma payları,

yeniden belirlenmiştir.

15/10/2009 tarihli ve 27377 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 07/10/2009 tarihli ve 2269 sayılı Kurul Kararı ile; 2010 yılında uygulanacak iletim ek ücreti, Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketinin iletim tarifesinin % 0,5 (binde beş)’i oranında belirlenmiştir.

Ayrıca, Kurum 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerine tabi olması dolayısı ile söz konusu Kanunun 17’nci maddesinin yedinci fıkrasında “İdarî para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 04/01/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298’inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır.” hükmü yer almaktadır.

Bu çerçevede Maliye Bakanlığının 14/11/2009 tarihli ve 27406 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 392 sıra no.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile 2009 yılı yeniden değerlendirme oranını %2,2 olarak tespit ve ilan etmiştir. Piyasa kanunlarında (elektrik, doğal gaz, petrol ve LPG) yer alan idari para cezaları, belirtilen oranda artırılmış ve konuyla ilgili Kurum tarafından hazırlanan tebliğler, 05/12/2009 tarihli ve 27423 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Bu tebliğler şunlardır:

- Elektrik Piyasası Kanununun 11’inci Maddesi Uyarınca 2010 Yılında Uygulanacak Para Cezaları Hakkında Tebliğ.

- Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ve Doğal Gaz Piyasası Hakkında Kanunun 9'uncu Maddesi Uyarınca 2010 Yılında Uygulanacak Para Cezaları Hakkında Tebliğ.
- Petrol Piyasası Kanununun 19'uncu Maddesi Uyarınca 2010 Yılında Uygulanacak Para Cezaları Hakkında Tebliğ.
- Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 16'ncı Maddesi Uyarınca 2010 Yılında Uygulanacak Para Cezaları Hakkında Tebliğ.

EKLER

EK: 1- Kurul Üyeleri (2001-2010)

02/11/2001 tarihli ve 24571 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 06/06/2001 tarihli ve 2001/3168 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile; Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu Başkan, İkinci Başkan ve üyeliklerine 20/02/2001 tarihli ve 4628 sayılı Kanunun değişik 5’inci ve geçici 2’nci maddelerine göre; Yusuf GÜNAY Başkan, M. Ali TÜRKOĞLU İkinci Başkan, Osman SEVAİOĞLU, Turgut BOZKURT, C. Cengiz KIRAL, Muzaffer KELEŞ ve Ayhan ALBOSTAN Üye olarak atanmışlardır. Başkan, İkinci Başkan ve Üyeler, 19/11/2001 tarihinde Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu önünde yemin ederek göreve başlamıştır.

12/05/2002 tarihinde Özelleştirme İdaresi Başkanlığı’na atanan Turgut BOZKURT’tan boşalan Üyelığe, kalan süreyi tamamlamak üzere, 01/06/2002 tarihli ve 24772 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 16/05/2002 tarihli ve 2002/4129 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Doç. Dr. Hüseyin SAK atanmış ve 05/06/2002 tarihinde Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu önünde yemin ederek göreve başlamıştır.

4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu’nun geçici 2’nci maddesinde ilk defa atanan üyelerden Başkan dışında, ikinci yılın sonunda kura sonucunda belirlenecek iki üye ve dördüncü yılın sonunda kalan üyelerden kura sonucunda belirlenecek iki üyenin yerine, söz konusu Kanun’da belirtilen hükümlere uygun olarak yeni üye ataması yapılacağı düzenlenmiştir. Bu kapsamda 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu’nun değişik geçici 2’nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilk defa atanan üyelerden Başkan dışında kalanlar Ankara 40’ıncı Noteri huzurunda çekilen kura sonucu, boş çeken İkinci Başkan M. Ali TÜRKOĞLU ile Üye Prof. Dr. Osman SEVAİOĞLU’nun iki yıllık görev süresi 19/11/2003 tarihinde dolmuş ve ilgililerin görev süreleri bu tarih itibarıyla sona ermiştir. Bu şekilde boşalan üyelerin yerine 03/01/2004 tarihli ve 25335 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 17/12/2003 tarihli ve 2003/6695 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu’nun 5’inci maddesi uyarınca, altı yıllığına Yusuf TÜLEK ile Metin BAŞLI atanmışlar ve 07/01/2004 tarihinde Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu önünde yemin ederek göreve başlamışlardır. Aynı Bakanlar Kurulu Kararı ile de Doç. Dr. Hüseyin SAK İkinci Başkan olarak görevlendirilmiştir.

04/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu’nun 24’üncü maddesi ile 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 5’inci maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle; Kurul, biri Başkan biri İkinci Başkan olmak üzere dokuz üyeye çıkarılmıştır. Söz konusu değişikliğe istinaden **Mustafa YILMAZ** ve Hüseyin KARATAŞ, 06/02/2004 tarihli ve 2004/6871 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca üye olarak atanmış olup, 25/02/2004 tarihinde Yargıtay Birinci Başkanlığı huzurunda yemin ederek göreve başlamışlardır.

4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu’nun 5’inci ve geçici 2’nci maddesine göre 15/11/2005 tarihinde çekilen kura sonucu görev süresi dolan Kurul üyeleri ve İkinci Başkan yerine, 17/03/2006 tarihli ve 26111 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ve 13/03/2006 tarihli ve 2006/10168 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile, İkinci Başkanlığına Yusuf TÜLEK, Kurul üyeliklerine ise **Celal USTAOĞLU** ve **Cemil KILIÇ** atanmıştır. Yeni atanan Kurul üyeleri 21/03/2006 tarihinde Yargıtay Birinci Başkanlığı huzurunda yemin ederek göreve başlamışlardır.

4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu uyarınca, Başkan Yusuf GÜNAY, Üye Cengiz KIRAL ve Muzaffer KELEŞ'in görev süreleri 19/11/2007 tarihi itibarıyla sona ermesi üzerine, 04/01/2008 tarihli ve 26746 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2007/13054 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile **Hasan KÖKTAŞ** Başkan, **Fatih DÖNMEZ** ve **Zekeriya GÖKŞENLİ** Üye olarak atanmışlar ve 07/01/2008 tarihinde Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu huzurunda yemin ederek görevlerine başlamışlardır.

4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu uyarınca, görev süresi dolan İkinci Başkan Yusuf TÜLEK ve Kurul Üyesi Metin BAŞLI'dan boşalan üyeliklere 28/01/2010 tarihli ve 27476 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 25/01/2010 tarihli ve 2010/42 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile **Abdullah TANCAN** ve **Alparslan BAYRAKTAR** atanmışlardır. Yeni atanan Kurul üyeleri 02/02/2010 tarihinde Yargıtay Birinci Başkanlığı huzurunda yemin ederek göreve başlamışlardır.

Yine görev süreleri dolan Kurul üyelerinden **Mustafa YILMAZ**, 26/02/2010 tarihli ve 27505 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 24/02/2010 tarihli ve 2010/154 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yeniden ve İkinci Başkan olarak; Hüseyin KARATAŞ'ın yerine ise **Sefer BAKIR** Kurul Üyesi olarak atanmış olup 01/03/2010 tarihinde Yargıtay Birinci Başkanlığı huzurunda yemin ederek göreve başlamışlardır.

EK: 2- Mevzuat Listesi**ELEKTRİK PİYASASI****Kanun**

- Elektrik Piyasası Kanunu

Yönetmelikler

- Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği
- Elektrik Piyasası Tarifeler Yönetmeliği
- Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği
- Elektrik Piyasası Serbest Tüketici Yönetmeliği
- Elektrik Piyasası İthalat ve İhracat Yönetmeliği
- Elektrik Piyasası Şebeke Yönetmeliği
- Elektrik Piyasası Dağıtım Yönetmeliği
- Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği
- Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği Uyarınca Uzlaştırma Hesaplamalarında Kullanılacak Profil Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar
- Elektrik İletim Sistemi Arz Güvenilirliği ve Kalitesi Yönetmeliği
- Elektrik Enerjisi Talep Tahminleri Hakkında Yönetmelik
- Yenilenebilir Enerji Kaynak Belgesi Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
- Elektrik Piyasasında Dağıtım Sisteminde Sunulan Elektrik Enerjisinin Tedarik Sürekliliği, Ticari ve Teknik Kalitesi Hakkında Yönetmelik
- Elektrik Piyasasında Yapılacak Denetimler İle Ön Araştırma ve Soruşturmalarda Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
- Elektrik Piyasasında Birden Fazla Piyasa Faaliyetini Sürdürmekte Olan Tüzel Kişilerin Mevcut Sözleşmelerinde Yapılacak Tadillere ve İletim Faaliyeti ile Vazgeçilen Faaliyetlerin Devrine İlişkin
- Organize Sanayi Bölgelerinin Elektrik Piyasası Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelik
- Elektrik Piyasasında Dağıtım Sistemi Yatırımlarının Düzenlenmesi ve Planlardaki Gerçekleşmelerin Denetlenmesi Hakkında Yönetmelik
- Elektrik Piyasası Yan Hizmetler Yönetmeliği
- Elektrik Piyasası Aydınlatma Yönetmeliği

Tebliğler

- 20 Dağıtım Şirketinin İlk Uygulama Dönemine İlişkin Gelir Düzenlemesi Hakkında Tebliğ
- Elektrik Dağıtım Bölgelerinde Uygulanacak Fiyat Eşitleme Mekanizması Hakkında Tebliğ
- Elektrik Piyasasında Perakende Satış Sözleşmesi Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ
- Elektrik Enerjisi Üretmek Amacıyla Aynı Bölge ve Aynı Kaynak İçin Yapılmış Birden Fazla Lisans Başvurusu Olması Halinde Seçim Yapılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ
- Elektrik Piyasasında Mali Uzlaştırma Yapılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ
- Elektrik Piyasasında İletim ve Dağıtım Sistemlerine Bağlantı ve Sistem Kullanımı Hakkında Tebliğ
- Elektrik Piyasasında Kullanılacak Sayaçlar Hakkında Tebliğ
- Rüzgâr ve Güneş Ölçümlerine İlişkin Tebliğ
- Elektrik Piyasası Tarifeler Yönetmeliği Tebliğleri
- Elektrik Piyasası Kanununun 11 inci Maddesi Uyarınca Uygulanacak Para Cezaları Hakkında Tebliğ

DOĞAL GAZ PİYASASI

Kanun

- Doğal Gaz Piyasası Kanunu

Yönetmelikler

- Doğal Gaz Piyasası Lisans Yönetmeliği
- Doğal Gaz Piyasası Sertifika Yönetmeliği
- Doğal Gaz Piyasası Dağıtım ve Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği
- Doğal Gaz Piyasası Tarifeler Yönetmeliği
- Doğal Gaz Piyasası Tesisler Yönetmeliği
- Doğal Gaz Piyasası İletim Şebekesi İşleyiş Yönetmeliği
- Doğal Gaz Piyasası İç Tesisat Yönetmeliği
- Sıvılaştırılmış Doğal Gaz Depolama Tesisi Temel Kullanım Usul ve Esaslarının Belirlenmesine Dair Yönetmelik
- Doğal Gaz Piyasasında Yapılacak Denetimler İle Ön Araştırma ve Soruşturmalarda Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik

Tebliğler

- Doğal Gaz Piyasası İletim Şebekelerine Yapılacak Bağlantılara İlişkin Usul ve Esaslar
- Kaçak veya Usulsüz Doğal Gaz Kullanımı Durumunda Uygulanacak Usul ve Esaslar
- Sıvılaştırılmış Doğal Gaz (LNG) İletim Tebliği
- Doğal Gazın Faturalandırmaya Esas Satış Miktarının Tespiti ve Faturalandırılmasına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ
- Muhasebe Uygulama ve Mali Raporlama Genel Tebliği (Tebliğ No:2002/1)
- Doğal Gaz Piyasası Kanununun 9 uncu Maddesi Uyarınca Uygulanacak Para Cezaları Hakkında Tebliğ

LPG PİYASASI

Kanun

- Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu

Yönetmelikler

- Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Lisans Yönetmeliği
- Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Sorumlu Müdür Yönetmeliği
- Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Eğitim Yönetmeliği
- Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasasında Uygulanacak Teknik Düzenlemeler Hakkında Yönetmelik
- Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasasında Yapılacak Denetimler İle Ön Araştırma ve Soruşturmalarda Takip Edilecek Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik

Tebliğler

- Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 16 ncı Maddesi Uyarınca Uygulanacak Para Cezaları Hakkında Tebliğ

PETROL PİYASASI

Kanun

- Petrol Piyasası Kanunu

Yönetmelikler

- Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği
- Petrol Piyasasında Uygulanacak Teknik Kriterler Hakkında Yönetmelik
- Petrol Piyasasında Ulusal Marker Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
- Petrol Piyasasında Yapılacak Denetimler ile Ön Araştırma ve Soruşturmalarda Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
- Kaçak Petrolün Tespit ve Tasfiyesine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
- Petrol Piyasası Bilgi Sistemi Yönetmeliği
- Petrol Piyasası Fiyatlandırma Sistemi Yönetmeliği

Tebliğler

- Akaryakıt Haricinde Kalan Petrol Ürünlerinin İthalinde Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin Tebliğ'in Yürürlükten Kaldırıldığına Dair Tebliğ
- Yurt İçinde Üretilen Bazı Akaryakıt Haricinde Kalan Petrol Ürünlerinin Yurt İçinde Satışında Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin Tebliğ'in Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tebliğ
- Petrol Piyasası Kanununun 19 uncu Maddesi Uyarınca Uygulanacak Para Cezaları Hakkında Tebliğ
- Petrol Piyasasında Sigorta Yükümlülükleri Hakkında Tebliğ
- Yakıtbiyodizel'in Üretimi, Yurtdışı ve Yurtiçi Kaynaklardan Temini ve Piyasaya Arzına İlişkin Teknik Düzenleme Tebliği (Akaryakıt Seri No: 3)
- Yakıt Nafta'nın Üretimi, Yurtdışı ve Yurtiçi Kaynaklardan Temini ve Piyasaya Arzına İlişkin Teknik Düzenleme Tebliği (Akaryakıt Seri No: 9)
- Benzin Türlerine İlişkin Teknik Düzenleme Tebliği (Akaryakıt Seri No: 14)
- Motorin Türlerine İlişkin Teknik Düzenleme Tebliği (Akaryakıt Seri No: 15)
- Gazyağına İlişkin Teknik Düzenleme Tebliği (Akaryakıt Seri No: 16)
- Fuel Oil Türlerine İlişkin Teknik Düzenleme Tebliği (Akaryakıt Seri No: 17)
- Otobiyodizel'e İlişkin Teknik Düzenleme Tebliği (Akaryakıt Seri No: 18)
- Denizcilik Yakıtlarına İlişkin Teknik Düzenleme Tebliği (İhrakiye Seri No: 2)
- Denizcilik Yakıtlarına İlişkin Teknik Düzenleme Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (İhrakiye Seri No: 3)
- Denizcilik Yakıtlarının, Yurtdışı ve Yurtiçi Kaynaklardan Temini ile Piyasaya Arzına İlişkin Teknik Düzenleme Tebliği (İhrakiye Seri No :14)